

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A szegény szultán.

Budapest, április 20.

Nagy Törökország hat tenger partvidékén lekszik a Femen déli csucsától a Szandzsáig, az Adriai-tengertől Perzsia határáig. És ezen a földdarabon — a félmeztelen derviseket és a piszkos, férges testű vándorló hodzsákat is ide számítva — nincsen ma nyomorultabb, szánalomra méltóbb ember, mint ő fel-sege, Abdul Hamid szultán. Ő volna a nagy padisah, minden becsületes sunita igaz meggyőződése szerint Mohamed egyetlen méltó utódja, az igazhitű mohamedánok pápája. S most ezt az embert ez a szörnyű nagy rang, mint a Nessus-ing égeti; keskeny, ferde vállá megvonaglik a gyötrődés kinjától; csontos, viaszszárga arca eltorzult a félelemtől. Mondják, hogy a szultán — aki békes időkben is megriadt egy madárszárny-rebbenéstől s leghivebb embereit lövöldöztette agyon egy-egy gyanús mozdulatra — mostanában félőrülten fetreng a Yildiz-kioszk legbelső szobáiban, a padló puha perzsaszőnyegein s szederjes ajakkal lesi az ifju-török csapatok előnyomulásáról szóló híreket. Szegény szultán!

Konstantinápoly környéke pedig nyűzség az ifju törökökhöz hű csapatoktól. Csodálatosan gyors, pontos és fegyelmezett fölvonulás után immár minden magaslat, minden fontosabb stratégiai pont az övék, elfoglalták a löporés fegyverraktárakat. Amelyik perczben

megfujják a riadót, egész Konstantinápoly az övék; övék a Yildiz-kioszk, a Yildiz-kioszkban a szultán. A riadóval azonban várnak az újabb csapaterősítésekig, addig türelmesen, a leküzdhetetlen tulerő imponáló nyugalomával nézik, hogyan szűkül, hogyan vergődik az Arany-szarvnak szorított reakció, minden ő vezérével, szultánjával, hodzsájával és ulemájával egyetemben.

Különös fejetetejére állított helyzet ez! Ime: Konstantinápolyban ott van a szultán, a birodalom legitim ura, aki ebben a pillanatban senki és semmi, csak egy szegény vádolt, meghajszolt, üldözött vad, akinek vagy sikerül elmenekülni a „Terek“ nevű orosz hajón s akkor legalább a pusztá életét viheti oda, ahova jól esik neki, vagy nem s akkor kénytelen maga fölött bírakul elismerni azokat, akiktől most remeg. Ott van azután Konstantinápolyban a parlament, a népszuverénitás testülete, a törvényhozás előkelő háza, államjogi doktrínák szerint a legfőbb nemzeti hatalomnak másik letéteményese. Ez a parlament tegnap még sápadtan remegget, udvarias behódolással fogadta a képviselőház előtt felsorakozott reakzionárius csapatok követeit. És határozott úgy, ahogy a reakzionárius csapatok diktálták; elcsapták az elnöküket, türték, hogy megbukjék a kormány, mely a tulnyomó többség bizalmát bírta, nyugodt lélekkel kimondták, hogy a keddi puccs nincsen ártalmára az alkotmánynak, hogyan is lehetne, amikor a

parlament éppen azt akarja, amit a reakzionárius csapatok akarnak! Most pedig ugyanez a parlament hamarosan szedi a sátorfáját, siet San-Stefanoba közös tanácsot ülni az ifju-török vezérkarral s szabad lélekzettel hirdeti, hogy ő sohasem akart mást, mint amit az ifju-törökök akarnak!

Ilyen a külső ábrázata Törökországban annak a két faktornak, melyek ckos állambölcsélet szerint egyedüli legitim alkotó részei egy modern állami hatalomnak. A gyakorlati élet kajánul kimutatja, hogy bús csufság mind a kettő hadsereg és fegyveres hatalom nélkül. (Okos uralkodók értik ezt, azért olyan becses nekik az „én hadseregem!“) S még egy furcsa tény a török bonyodalomból: a hadsereg másutt mindenütt a reakció s nyers erőszakosság fegyvere, ott azonban az alkotmányosság, a szabadság, a modern haladás palládiuma. A magyar testőrtisztek példája ismétlődik itt meg, akiket Mária Terézia Bécsbe csődített elnémetesedni, császári trón támaszává lenni; a testőrtisztek pedig, miután teleszívták magukat kulturával, hazajöttek a tespedő nemzetet letargikus álmából felrázni, a nemzeti megújítást előkészíteni. A török hadsereget modernizálni, kor színvonalára emelni kellett (mert azt még a Yildiz-kioszk begyepesedett fejü udvari ulemái is megértik, hogy hosszúcsövü, gyutacs mód puskákkal nem lehet a Manlicher elé kiállani.) Elküldték hát a fiatal tiszteket berlini, bécsi,

Kordon-szolgálaton.

Irta: Simon Vilmos.

(Utánnemzés (ilos.)

Magunk között kaintinos Katónak nevezük a „kantin“ bájos tündérét, az egyedüli lényt, akinek örök vidám kedélye néha hangulatot vitt bele az unalmas határszolgálat kiserveibe. Helyőrségünk Herzegovina legdélibb szélén feküdt és zászlóaljunk mindegyik működése abban merült ki, hogy más zászlóaljakkal felváltva végezte a kordon-szolgálatot a montenegrói határon. Néha hetekig nem láttunk más emberi lényt, mint néhány lerongyolódott herzegócnál, kiknek furesa ruházata nem egy jóízű bakahumort esalt ki katonáinkból. Isten a megmondhatója, hogy e magányos napokban hányszor vágytunk vissza a mi rozoga kaintinunkba, ahol esibukfűst mellett kedélyesen elhallgattuk a jó Kató örökvidám csevegését. Különösen mi magyarok voltunk dédelgetett kedvencei és ha a hosszú fáradalmas kordon-szolgálat után ismét bevonultunk a brigád székhelyére, a kantin étlappján ott diszlett kedvencez ételünk névsora.

Ehez hasonló apró figyelmekek révén rövid idő alatt mindnyájunk dédelgetett kedvence lett ez a csodásan szép leány, kinek rózsás arcán az örök derü honolt. Csak azok, akik mélyebben tudtak belátni a leány lelkiállapotába, vették észre, hogy arcának vidám-

sága csak külső máz, mely eltakarni igyekszik egy vihardult élet nyomait. Mert bizony egyszer-mászor megesett, hogy könyek között, feldult arccal találtuk Katót a kaintin magányában. Aki ilyenkor észrevétlenül tudta megfigyelni, az láthatta, hogy a gyönyörű szem, mely máskor oly csodás sötét tűzben égett, bágyadtan mered maga elé és a forró könyek mind sürűbben hullanak a kiserőtetiesen sápadt arera. Akaratereje azonban oly kiválóan volt fegyelmelve, hogy képes volt rögtön a világ legderűsebb arcát magára erőltetni, ha észrevette, hogy nincs egyedül. Természetesen magunk között gyakran vita tárgyát képezte a leány kiléte. Ahoz nem fért kétség, hogy igen jó családból származik, ezt bizonyította nagy műveltsége és a mód, ahogyan az emberekkel bántani tudott. Vidám pájtás volt, minden tréfáknak részese, de mindig csak a megengedett határok között. Aki a határokat túllépni akarta, az örökre elvesztette kegyeit. Báró Horn főhadnagyot például hihetetlenül gyűlölte, mert a szerencsétlen német nemesak azt a hibát követte el, hogy mélyebben talált belenézni éjfékete szemébe, hanem néha egyszer féltékenységi jeleket is rögtönzött. Szerelemről pedig nem volt szabad beszélni ott, ahol Kató volt a társaság központja.

A tél folyamán némi élénkséget hozott esendes garnizonunkba egy szepességi vadász-zászlóalj, mely a csehek helyébe jött. A tisztikar csupa vidám magyar fiuból állt, csak elvétve akadt köztük egy-egy más nemzeti-

ségbeli. E vidám pájtásokkal azonban éles ellentétet képezett Répássy Jenő főhadnagy. Magába zárkózott, mogorva ember volt és különösen kerülte az asszonyok társaságát. A kaintin messze elkerülte, mert már az első napon heves jelenete volt Katóval. Az összetűzésnek nem voltak tanúi, de azt mondják, hogy Répássy főhadnagy vérben forgó szemekkel rohant ki a kaintinból és Katót ideg-göresök között találták meg.

Egy estén hosszabb sétára indultam a magaslatokra vezető serpentinre, melyről a teljes holdfényben gyönyörű kilátás nyílt a völgyben elterülő városra. Az éj esendjén keresztül bus magyar nótákat vitt az esti szellő a montenegrói hegyek felé, ahonnan visszhangképen áthallatszott egy-egy kecskepásztor éles kurjantása. Merengésemből felriasztott egy sulyos kéz, mely a vállamra nehezedett. Meglepetve fordultam vissza és szembe találtam magam báró Horn főhadnagygyal.

— Ismerem már a nagy titkot, bajtárs, — kezdte minden bevezetés nélkül. — Azt akarod kérdezni, hogy milyen titkot, — folytatta lázasan, anélkül, hogy szóhoz engedett volna. — Együtt találtam őket. Ő fölemelt fölém, daczosan állt előtte és a másik, a nyomorult, ökleivel fenyegette. Tudok már mindent, de... megölöm, érted, bajtárs, megölöm.

És ezzel rohant a serpentinre lefelé, mintha kísértetek üldözték volna. Szegény ördög, oly neveltségesen furesa

párisi katonai iskolákba, hogy okuljanak, tanulják meg, hogy kell gyorstűzelő ágyut kezelni, modern hadiplánt kieszelni. A fiatal török tisztek megtanulták ezt is, de megtanultak sok más egyebet is, ami nincsen benne a szeriát-törvényben s mire hazajöttek — ifjútörökök lettek, akik hosszú reformsorozattal vették ostrom alá a középkori mohamedán világot s éppen most farnadoznak azon, hogy az eltanult modern hadviseléssel megteremtsek a modern Törökország alapjait.

Hogy fog-e ez nekik sikerülni, az a jövő titka. A török alkotmányosság mindenesetre sok bukdácsolásnak s iránytalan tapogatózásnak lesz az áldozata addig, amíg magában a nemzetben nem sikerül megteremtteni a modern kulturálmű létezés előfeltételeit. A stratégiai tudomány aligba tudja állandóan megváltoztatni egy ország karakterét, különösen akkor, amidőn abban az országban felvad nomád törzsek együtt s egyidőben élnek a legmodernebb kultúrák belsejében.

A művelt világ szimpátiáját azonban az ifjútörök próbálkozás mindenestre teljes mértékben kéri demli akkor is, ha mostani diadala csak illó fény sugar, egy szebb korszak világosságának előrevetett hírnöke.

Budapest, április 20.

Szerényi államtitkár Bukarestben. Bécsből jelentik: Szerényi József államtitkár, aki jelenleg tudvalólag Bécsben időzik, szórdán visszatér Budapestre, ahonnan esütörtökön délután Bukarestbe utazik, mert a román kereskedelmi szerződés tárgyalásai annyira előrehaladtak, hogy péntekre már a szerződés aláírása várható.

A bán Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán, aki ma reggel Bécsből Budapestre érkezett, a mai nap folyamán tanácskozott Josipovich Géza horvát miniszterrel. Báró Rauch holnap reggel Budapestről Zágrábba utazik.

A pozsonyi mandátum. Popovics Sándor államtitkárnak bankkormányzóvá történi kinevezésével megüresedett II. kerületi képviselőválasztásra már megindultak a választási mozgalmak. A pozsonyi függetlenségi és 48-as párt egyhangú lelke-

cedéssel Barthal György közjegyzőnek, a függetlenségi párt elnökének ajánlotta fel a jelöltséget, aki azt el is fogadta. A függetlenségi párt a jelöltségről táviratilag értesítette a Bécsben időző Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi minisztert, mint az országos függetlenségi és 48-as párt elnökét. Kossuth Ferencz a jelölést örömmel vette tudomásul és nyomban levelet intézett a pozsonyi függetlenségi és 48-as pártához, valamint Barthal György közjegyzőhöz, amelyben tudomásul véve a jelölést, felhívja a pozsonyi választó polgárságot, hogy sorakozzanak lelkesedéssel Barthal György zászlaja alá. Mindkét levelet titkárja, dr. Pally Sándor vitte el Bécsből Pozsonyba. Kossuth Ferencz felhívása a választó polgárság körében nagy lelkesedést keltett.

Politikai hangulatok.

Elvi kérdések avagy spekulációk? Aki tárgyilagosan szemléli a most történő dolgokat és felveti a témát, hogy valjon elvi kérdésekről, avagy spekulációról van szó, igen könnyen megadhatja rá a feleletet saját magának. Arról van-e szó, hogy a külön nemzeti bankot megszerezzük minden egyébre való tekintet nélkül, avagy a többi szempont a lényeges s a nemzeti bank követelése csak ürügy. Igen tanulságos lenne egy végtébe leközölni mindazokat a tudósításokat, híreszteléseket, kombinációkat, amelyek amostani bécsi tárgyalások kapcsán napvilágot látnak. Egy végtébe le kellene közölni a különböző frakciók tendenciájának és taktikájának megfelelő jelentéseket s láthatnók belőlük, hogy milyen rosszul állunk elvi álláspontok dolgában. Egy bizonyos, tudniillik, hogy a közös bank szabadalmának tíz évig terjedő változatlan meghosszabbítását senki sem kívánja. Ha akadna is az államférfiak között, aki nem látna nagy veszedelmet a statusquó fenntartásában, az se szól, mert óvakodik gyengíteni a harezvonalat, amelyik a kartellbank megszerezéseért szerveződött. Kartellbank azonban nem lesz. Diagnózist csinálnak olykor mulatságból, a változatosság kedvéért és reményt keltésre törekvésből a felől, hogy a hangulat a magyar törekvések részére kedvezőbbre fordul, ám amire talányfestéssel odáig juthatnánk, hogy megtudjuk tulajdonképpen mi az a kedvezőbb hangulat, akkor egyuttal azt is megtudjuk, hogy az egész már tulhaladott álláspont s a jóslás azon alapult, hogy a magyar miniszterek és az osztrák miniszterek

szalonképesen hagyták el az összejövétel helyét és nem öltötték egymásra nyelvüket. Pedig azt már (mint Wekerle mondaná) minden sarki hordár tudja, hogy az ilyen egyezkedési tárgyalásoknál a miniszterek nem szokták egymásnak a fülét czibálni s ha esetleg az ország gazdasági élete el is vérzene, azért a miniszterek kellemes együttlétben mennek ebédelni.

Amikor tehát azt olvassuk, hogy Wekerleék most vivják a nagy csatát és küzdenek, nem okvetlen szükséges tényleges csatára és ökölrel való küzdelemre gondolni, de éppen így tárgyalások barátságos megszakításából és a békés ábrázatokból se szabad arra következtetni, hogy a helyzet kedvezőre fordult.

Csak böngészésünk türelemmel a bécsi hírekben s rájövünk, hogy az optimista híresztelések tulajdonképpen arra szolgálnak, hogy a bécsi időzés hozadalmasságát indokolják, de egyuttal eltereljük a figyelmet lényeges kérdések felől. Mert a hírek között találunk egyet-mást, amiből ismét következtetni lehet a későbbi időkre vonatkozó tervekre. A külügyminiszter még hagyján. A külügyminiszterrel még lehet beszélgetni a felől, hogy milyen hatása lenne a bankreform valamely új fajtájának. De a hadügyminiszter! Mit keres a hadügyminiszter a banktárgyalások közepette a magyar miniszterek mellett, avagy mi dolguk van a magyar minisztereknek a hadügyminiszternél. Nem mondhatják, hogy unalmukban kellemesebb vizíteteket nem tethetnének Bécsben, mint azt, ha Schönaichot látogatják meg. Ám ha feltételezzük, hogy a bankkérdés megadásának a dolgával is számolnak és e szerint csinálnak terveket, akkor igen reálisnak tetszik egy a külügyminiszterrel, mint a hadügyminiszterrel való tárgyalás. Mert ugyebár simán és egyszerűen nem lesz kartellbank. És nem lesz külön nemzeti bank sem. Hanem tanakodnak formulákoni, hogy ebből is adjanak, a másiktól is, csináljanak valami öszvérbankot, ami se számár, se ló, de számár, aki elhiszi felőle, hogy külön bank, egyuttal pedig lóvá lehet tenni vele a hiszékenyeket. E machinációkhoz tartoznak a más téren való kedvezmények, az ugynevezett vívmányok. Ha kenyértörésre kerül a dolog és a külön bank jelszavával agitálók okvetlen válságot akarnak csinálni, akkor a

alak volt, amint ott állt előttem boszuért lihegve. Valami szép legény sosem volt báró Horn. De amióta a szerelmi kinok is gyötörték, valóságos karikatúra lett. Nyurga alakja már csak esont és bőr volt és amellet olyan bő egyenruhát viselt, hogy az egész ember elveszett benne. Haresabajuszára mindig büszke volt, de utóbbi időben azt is elhanyagolta. Egyik vége felfelé, a másik lefelé kunkorodott, ami arcának sajtóságon humoros külsőt adott. Talán ez volt az oka, hogy előbbi véstjósól szavai nem tették meg a kellő hatást és akaratlanul is mosolyognom kellett, amint lefelé szaladt repülő egyenruhában és egy toronymagasságu, de rendkívül gyűrött sapkában, mely alól hosszú fülei, mint két vitorla lebegett a szélben.

Másnap egyik bajtársunk nevenapját ünnepeltük. Kevesen voltunk a kantin egyik elkülönített szobájában, de annál hangosabban mulattunk. A vadászászlóalj adjutánsa művésziessen hegedült és így aránylag rövid idő alatt igen emelkedett hangulatba jutottunk. Az erős dalmát borokkal telt palaczkok hihetetlen gyorsasággal tüntek el az asztról és az adjutáns főhadnagy a szebbnél-szebb nótákat húzta. Mikor aztán egy közismert kersgőre került a sor, a szomszéd szobából gőresős zokogás hallatszott át. Az adjutáns abbahagyta a muzikaszót és rövid ideig siri esend uralkodott a szobában. A másik szobában egy asztrára borulva zokogott a kantinos Kató, csak néhány pillanatig aztán ismét ura lett érzelmeinek. Szinte bűnbánó arczezal jött be

hozzánk, mintha bocsanatot akarna kérni, amiért megzavarta a mulatságunkat.

Ne vegyék rossz néven, de ez a dal emlékeket idézett fel bennem.

Alig tudta befejezni szavait, mert a könyek ismét elfojtották benne a szót.

Báró Horn mellett állt sápadtan és remegve, mint egy falevél.

— Ne gondoljanak rosszat rólam az urak — folytatta ismét könyörgő hangon a leány. Nincs más bűnöm, mint hogy nagyon szerettem. Szerelmemért feláldoztam mindent és mégis cserben hagyott, aki mindenem volt e földön, pedig ugyanezt a kabátot viselte, mint önök.

A szegény leány arcát ismét elárasztották a könyek, s mivel látta, hogy érzelmeit már nem bírja többé magába fojtani, arcát kezébe temetve, gyorsan távozott.

Lassanként a bajtársak is elszéledtek. Csak báró Horn állt még mozdulatlanul a helyén. Amikor én is távozni akartam, megragadta karomat.

— Bajtárs, — szólt a dühtől remegő hangon. — Tudod-e, ki az a katonatiszt, aki ezt a szegény leányt boldogtalanná tette? Ha nem tudod, én megmondom neked. Répássy Jenő főhadnagy. De most ittőt a végórája. Báró Horn keze mindig biztosan tartja a pisztolyt.

A báró apró szeme véstjósóan villogott és néhány pillanatig hittem is fenyegetésben. De aztán ismét szemembe ötlött a két fa-

tális fül és a haresabajusz és vége volt a helyzet komolyságának.

Künt a sötét utcáról nehéz léptek halatszottak. Báró Horn előbb fülelni kezdett, mint egy esataló, aztán úgy, amint volt, sapka és kard nélkül, kirohant az utcára. Szembe vele jött egy daliás termetű vadászfőhadnagy. A báró utját állta.

— Uram, ön gazember. Érti! ön gazember.

A főhadnagy kardjához kapott, de mielőtt használhatta volna, közbelépett néhány arra haladó tiszt.

A sértés folytatása másnap játszódott le, a katonai lövölde mögött. A báró keze csakugyan biztosan kezelte a pisztolyt, mert első lövése szíven találta Répássy főhadnagyot.

A báró még kezében tartotta a pisztolyt, amikor lobogó hajjal, kezét tördelve érkezett a párbaj színhelyére a kantinos Kató. Amikor Répássy főhadnagy véres holttestét meglátta, velőtrázó sikolylyal borult reá és esőkjával kezdte borítani a megdermedt kezeket.

Báró Horn megsemmisülve nézte a leány kétségbeesését s később csillapítani igyekezett annak fájdalmát, de alig, hogy észrevette őt a leány, mint egy furia ugrott fel.

— Ne nyuljon hozzám, gyilkos!

Báró Horn egy lépést hátrált és méltatlankodva mondta:

— Én csak boszut álltam a csábitóján.

— Nem igaz, — kiáltotta magánkivül a leány. — Meggyilkolta a — bátyámat.

megoldási módok befoglalódnak egy programra új pártalakulások részére s ebben a programban nemcsak bankdolog lesz, hanem lesz katonai kérdés is és több egyéb.

Ezek után ha visszatérünk a kérdéshez, hogy elvi álláspontokról van-e szó, avagy spekulációkról: rá kell mutatnunk amaz akciókra, amelyek az új alakulással szemben keletkeznek. Már most végképpen felbomlottak tekinthető a koalíciós alakulás. Már most lármás kijelentések hangzanak, hogy aki a pártok között egyetértést akar létesíteni, az éppen annyira elítélendő, mint hogyha a régi szabadelvű párti rendszert akarná visszaállítani. Mert, kérdezik, mi különbség lenne a régi szabadelvű párti rendszer között és amaz új alakulás között, amelyik a külön bank nélkül létesülne. De egyszerre kibújik a szeg a zsákból, amikor azt mondják, hogy:

— Ha azonban mi vesszük át a kormányt, az más!

Persze hogy más. Ha „mi“ vesszük át a kormányt, az más, mint hogyha „ők“ vennék át. Ha elfeladások árán vesszük át „mi“, az más mert „mi“ vagyunk a többség.

Álljunk meg e pontnál és vessük fel a kérdést, hogy vajon nem a legegyszerűbb megoldás lenne a pört a nemzet ítélete elé terjeszteni? A koalíció már úgy se maradhat fenn s ezt a parlamentet az ország mint koalíciót választotta, tehát mihelyt eme létezése megszűnik, más parlamentet kell választani.

A spekulációnak akkor egyúttal szabaddabb tere nyílik. Tessék a választásokra spekulálni.

Sohase tévesszük szem elől, hogy hatalmi kérségről van szó. Bankügy meg minden egyéb csak a hatalmi kérdésnek a diszlete, mondhatnók spanyolfala. A porta asinaria mellett a komisz csepürágók hagymát majszolnak és savanyu ugorkát rágnak. Hadjáratot lehet indítani minden érdek ellen, ha pártoknak a hatalmi erejét akarják biztosítani. Az ország érdekei ellen is. Ami kérdés csak alkalmasnak mutatkozik a tömegek izgatására és megszerzésére, az mind jó. Ha van bank, legyen bank. Ha egyházpolitika, hát egyházpolitika. Katonai kérdés: elsőrangú! Agrárizmus ellen szocializmus; szocializmus ellen agrárizmus, nagyszerű. Csak pártoskodni kell, pártoskodni, gyűlölködni, verekedni, harcolni minden áron, mert így szép az élet, ha zajlik. És amelyik párt győz, azé a hatalom.

Tudja-e az ország, hogy mi a hatalom. Az intelligencia, amelyik a lakosságnak mindig a legkisebb része, az tudja.

A hatalom adja a merészeknek, a bátraknak, az ötleteseknek és a lelkeseknek az anyagi jólétet és az adófizetők áldozataitól megtöltött állami kassza felett való rendelkezés jogát. A hatalom juttatja hozzá az egyémet, hogy a maga részére anyagi jólétet és becsületet szerezzen. Hány semmiházi látunk, aki azon a réven, hogy a hatalomhoz tartozónak látszik olyan előnyöket szerez, amiket máskülönből egy egész élet önfeláldozó lelkiismeretes munkájával se lehet nálunk megszerezni. A hatalom adja a befolyást, hogy a benne részes a maga körzetéről, a hozzája tartozókról, ámbar ha azok a legselejtesebbek lennének is aképpen gondoskodhasék úgy anyagi, mint erkölcsi, pénzügyi és tekintélybeli dolgokban, mintha ők lennének a legérdemesebbek és a közélet legkiválóbbjai. A hatalom ad állást, címet, rangot, boldogságot. Tehát e körül forog minden. Legyen hatalom és hadd vesszen az igazság.

Szerezzen hatalmat, aki bírja a harcot s a többi pusztuljon.

Ime, a helyzet igaz színe.

Tiszta véletlen, hogy vannak becsületes államférfiak, akik a történelem bírálatára adnak valamit. Mert máskülönből éppen úgy vonulnának fel egymás ellen a csapatok, mintha Törökországban lennének.

A bécsi tárgyalások.

— Wekerle a királynál. —

— Gróf Andrássyt Bécsbe hívták. —

Budapest, április 20.

A válságból való kibontakozásra irányuló munkásság olyan lassan halad előre, hogy a kormány tagjai szombat este előtt aligha térhetnek vissza Budapestre. Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert kihallgatását is erre a napra tervezik és ez a kettős audiencia lesz a bécsi tárgyalások befejezése. Azután a helyzet sulypontja Budapestre helyeződik át és a válság megoldása is itt fog megtörténni.

A tegnapi határozathoz híven ma a szakelődök tárgyaltak, de azért a miniszterek is az egész napot tanácskozással töltötték. A két legnevezetesebb eseménye a mai napnak Wekerle Sándor miniszterelnök királyi audienciája és gróf Andrássy Gyula belügyminiszterek minisztertársai hívására történt bécsi útja. Wekerle Sándor miniszterelnök nemcsak a tegnapi tárgyalásokról tett jelentést, de már előterjesztést tett a további eseményeket illetően is. A miniszterek mai tanácskozásai szintén tulterjedtek a bankkérdésen s általában azt vélik a politikai világban, hogy Bécsben most újabb kormányzó program készül, amint gróf Andrássy Gyulát is ennek az újabb paktnak előkészítésében való közreműködés miatt hívták Bécsbe.

A Bécsben időző magyar politikusok között ma meglehetősen optimisztikus volt a felfogás, s azt is hirtelték, hogy az illetékes körök tudják, hogy a függetlenségi párt nélkül nincs kibontakozás, ami egy az önálló bank felállításával. Ez a reménység a Budapesti üléstől függetlenségi képviselőkre is áterjedt és ma este a függetlenségi pártkörben a nagy számban összegyűlt párttagok nagy lelkesedéssel tüntettek vezéreik és az önálló bank mellett. A képviselők, akik vacsorára is együtt maradtak, elhatározták, hogy a pártot állandóan együtt tartják, s ennek erejével fogják támogatni a Bécsben tárgyaló pártvezéreket.

Az osztrákok merev álláspontja nem sok alapot ad ennek az optimista felfogásnak, s Kossuth Ferencnek alább közölt nyilatkozata is inkább peszimista. A kormány mindenestre erősen áll a kartelbank alapján, s a legközelebbi napok fogják megmutatni, hogy Bécsben milyen sulyt helyeznek a békés és zavartalan kormányzásra.

Bécsi híreink a következők:

(Wekerle a királynál.)

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt 11 órakor magánkihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás háromnegyed óránál tovább tartott. A miniszterelnök valamennyi függő kérdéssel jelentést tett. Kihallgatás után Wekerle Sándor miniszterelnök a külügyminisztériumba ment, ahol báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel tanácskozott.

(A miniszterek tanácskozásai.)

A bankkérdésben a forma szerinti tárgyalásokat ugyan ma csak a szakreferensek folytatták egymással, de a magyar miniszterek azért a mai napot is nagyfontosságú tanácskozással töltötték el.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel elsőben báró Skerlecz Áván miniszteri tanácsos látogatását fogadta, aki az éjjeli vonattal érkezett Bécsbe. Azután a miniszterelnök hosszabb ideig hivatalos ügyeket intézett el, majd gróf Zichy Aladár őfelsége személye körüli miniszterrel és Sztéryni József államtitkárral tanácskozott. Fél tíz órakor a miniszterelnök báró Burián közös pénzügyminiszter látogatását fogadta, akivel félóránál tovább tanácskozott; ugyanabban az időben Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszterrel és Sztéryni József államtitkárral konferált. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma délelőttre jelentette be látogatását báró Aehrenthal közös külügyminiszternél, aki azonban Kossuth Ferenc egészségi állapotára való tekintettel annak az óhajlásának adott kifejezést, hogy maga kívánja fölkeresni Kossuth Ferencet bankgassei lakásán.

Mindezek a tárgyalások és megbeszélések, mint a miniszterelnöknek a királynál tett előterjesztései a válságból való kibontakozásra vonatkoztak, mert ha a bankkérdésben a szerencsés megoldás létre jöhet, a megállapítandó kormányzati programnak többi részei is tisztázhatni fognak. Ugy, hogy a békés és zavartalan kormányzás feltételei hosszabb időre lennének most megállapítva.

Wekerle Sándor miniszterelnök, miután a Sacher-szállóban minisztertársaival ebédelt, Bilinski lovag osztrák pénzügyminisztert kereste fel, kivel hosszabb tanácskozása volt. Délután, mikor a miniszterelnök a magyar minisztérium palotájába visszatért, már ott várták Papp Elek és Teleszky János miniszteri tanácsosok, akik Wimmer Nándor miniszteri tanácsossal, az osztrák bankreferenssel, déli egy óráig tartó tárgyalásokról referáltak a miniszterelnöknek.

A miniszteri tanácsosok referációját félbeszakította báró Aehrenthal-Lexa Alajos közös külügyminiszter látogatása, aki háromnegyed hat órakor jelent meg a Magyarházban és először Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert kereste fel, kivel mintegy félóránál tanácskozott, majd Wekerle Sándor miniszterelnököt látogatta meg, kivel hosszabb ideig tartó tanácskozása volt. A külügyminiszter eltávozása után Teleszky János miniszteri tanácsos folytatta előterjesztését a miniszterelnöknek.

Közvetlenül Aehrenthal külügyminiszter látogatása után gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és Tóth János államtitkár, aki ma érkezett Budapestre Bécsbe, jelentek meg Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél, kivel hosszabb ideig tartó tanácskozást folytattak.

Mikor Teleszky János miniszteri tanácsos referációját a miniszterelnöknek befejezte, Popovics Sándor az új bankkormányzó tett látogatást Wekerle Sándor miniszterelnöknek. Az egész délután tartó tanácskozások befejezése után az összes Bécsben időző magyar államférfiak a Sacher-szállóba hajtottak vacsorára.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter a holnapi napra jelentette be látogatását Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél.

(A szakelődök tárgyalása.)

A két kormány között való banktárgyalások ma szünetelnek. Minthogy ezeket a közvetlen tárgyalásokat csak holnap folytatják, a szakelődök a mai nap folyamán az osztrák pénzügyminisztériumban végezték el a tegnapi reájuk bízott földadatot. Papp Elek és Teleszky János miniszteri tanácsosok, a magyar szakelődök, a magyar kormány tagjaival való előzetes tanácskozás után, tizenegy órakor mentek az osztrák pénzügyminisztériumba, ahol Wimmer Nándor miniszteri tanácsossal megkezdtek a tanácskozásokat. Gruber Ignác lovag osztályfőnök, a másik osztrák szakelődök, betegsége miatt nem vehetett részt a tárgyalásokon.

(A tárgyalások alapja.)

A bécsi „Neue Freie Presse“ ma reggeli száma azt a közlést tartalmazza, hogy a magyar kormány képviselői az itteni banktárgyalások kapcsán nemcsak a kartelbank tervét tárgyalták, hanem, bár nem kötelező formában,

a közös jegybank szabadalma meghosszabbításának ráozatait is megbeszélések körébe vonták. Illetékes fölhatalmazás alapján kijelentheti a „Magyar Táv. Iroda”, hogy ez a közlemény nem felel meg a valóságnak. Ez a kategorikus kijelentés mindenestre erősen jellemzi azt az irányzatot, amelyben a magyar kormány a mostani tanácskozásokat vezeti s amelyről illetékes helyen így nyilatkoztak:

— Teljesen valóban dolog, hogy a magyar kormány a közös bank szabadalmának meghosszabbítására nézve még csak legkisebb eszmecserét is folytatott volna az osztrák kormányval. Nekiünk két stációnk van, amelyek körül a vitatkozás folyhat: az első a kartelbank, a másik az önálló bank. Ezek megkerülésével senki sem fog itt a közös bank meghosszabbítására bármiféle kompromisszumot keresni.

Ma már Bécsben nagy határozottsággal terjed el a hír, hogy illetékes körökben meg vannak arról győződve, hogy a függetlenségi párt ellenére kormányozni Magyarországon teljes képtelenség. Csakis a függetlenségi párttal való teljes megegyezés vezethet sikerre. De meg vannak arról is győződve, hogy a függetlenségi párttal csakis az önálló bank alapján lehet megegyezésre jutni.

(A katonai kérdések elhalasztása.)

A „Nouvel Presse” értesülése szerint alapvetően az a hír, hogy az osztrák kormány tagjaival tárgyalások indultak meg a katonai engedményeket illetőleg. A katonai kérdéseket elhalasztják a bankügy megoldásáig.

(Kossuth nyilatkozata.)

Kossuth Ferenc ma egy újságíró előtt így nyilatkozott a helyzetről:

— Az én álláspontom változatlan. Ha a kartelbankra irányuló törekvéseink, melyekre nézve az egész kormány szolidáris, kudarcot vallanak, akkor én az önálló bank tárgyában fogok a király ő felségének előterjesztést tenni.

— Ez a legteljesebb, végleges krízist jelent, kegyelmes uram! — szolt erre az újságíró.

— A felséges ur — felelt Kossuth — ebben a kérdésben még nem mondott véleményyt . . .

(Gróf Andrássy Gyula Bécsben.)

Gróf Andrássy Gyula, aki délután 5 óra 5 perczkor indult el Budapestről, este Bécsbe érkezett, ahol a Sacherbe szállott meg. A Sacherben találkozott a kabinet Bécsben időző tagjaival és még az este folyamán miniszter-társaival beható tanácskozásokat folytatott. Gróf Andrássy Gyulának bécsi útja nem kizárólag a bankkérdéssel áll szoros összefüggésben, hanem ottidőzése folyamán a tanácskozások és megbeszélések egyéb függő politikai kérdésekre is ki fognak terjeszkedni. Mind ezen körülmények tették szükségessé, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a be-következő kritikus napok alatt Bécsben legyen és a kabinet ottidőző tagjaival a személyes érintkezést fentartsa. Gróf Andrássy a Bécsben időző miniszterek hívására utazott föl.

(A holnapi tárgyalás.)

A holnapi napra vonatkozó rendelkezések szerint a két kormány tagjai délelőtt 10 óra-
kor újabb értekezletre ülnek össze, hogy a szakelődök részéről ma kidolgozott elaboratum alapján folytassák tanácskozásait. Irányadó magyar helyen súlyt helyeznek annak ismételt megállapítására, hogy a magyar kormány a kartelbankra vonatkozó javaslat mellett kitart és eltökélt szándéka, hogy ezt az

álláspontot továbbra is szolidárisan képviseli.

A magyar miniszterek az eddigi megállapodások szerint csütörtök este előtt nem térnek vissza Budapestre. Megtörténhetik, hogy ez az időpont két nappal kitolódik.

(A további program.)

Az osztrák kormány ma délutánra minisztertanácsot hirdetett, amelynek a magyar kormány a bankkérdésben tett javaslataival kellett volna foglalkozni. A minisztertanácsot azonban holnapra halasztották s így a bécsi tanácskozások programja a legújabb közlések szerint a következő:

Szerdán újabb tanácskozás a két kormány tagjai között a kartelbank kérdésében, utána osztrák minisztertanács.

Csütörtökön az osztrák minisztertanács döntésének a magyar kormányval való közlése.

Pénteken a magyar miniszterek tanácskozása és a miniszterelnök királyi audienciája. Szombaton Kossuth és Apponyi audienciái.

Lehet, hogy ez a ocosztás még némi módosulást szenved, de a mai körülmények közt a lebonyolításnak ezek a fázisai várhatók.

(Az új bankkormányzó.)

Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, aki már a mai nap folyamán hosszabb időt töltött az Osztrák-Magyar Bank bécsi épületében, vasárnap foglalja el hivatalosan új állását.

(Báró Bienert chédje.)

Báró Bienert osztrák miniszterelnök csütörtök délután ebédet ad, amelyre hivatalosak a Bécsben időző magyar miniszterek és államtitkárok.

KÜLFÖLD.

Izvojszki utóda. Orosz képviselői körökben megerősítik azt a hírt, hogy Goremykint legközelebb külügyminiszterré fogják kinevezni.

Törökország és Bulgária megegyezése. A török-bolgár jegyzőkönyvet tegnap délután Szinoviev orosz, Lovther angol és Constanz francia nagykövetek jelenlétében aláírták. Liapcev a bolgár kormány megbízásából a jegyzőkönyvet csak Bulgária függetlenségének elismerése után akarta aláírni, mire Szinoviev és Lovther intervenáltak. Rifaat basa külügyminiszter kifejtette, hogy az azonnali elismerés alkotmányos kabinet részéről lehetetlen, megígérte azonban, hogy a jegyzőkönyvet már szerdán a kamara elé terjeszti és minden tőle telhetőt megtesz, hogy az mielőbb elintézését nyerjen a kamarában. A három nagykövetnek, valamint kormányaiknak rábeszélésére, végre a szófiai kormány megadta az engedélyt az aláíráshoz. A jegyzőkönyv ratifikálása egy hónappal az aláírás után kell hogy megtörténjen. A lapok hírei, amelyek szerint nagy csapatzárlások történnek a török határ felé, alaptalanok.

Forrongás Perzsiában. A Reuter-ügynökség jelentése szerint az orosz és az angol kormány közös jegyzékben figyelmezteti a perzsa saht, hogy térjen vissza az alkotmányosság útjára, mert amíg a parlamentet egybe nem hívja, addig se Anglia, se Oroszország nem támogatja, se katonai, se pénzügyi tekintetben.

A samosi fejedelmet meggyilkolták. Koppas samosi fejedelmet tegnap meggyilkolták. Koppas is efendi csak tavaly kapta a szultántól a hatalmak beleegyezésével a samosi fejedelmi méltóságot, amikor Karatheodory basának, a nép elégedetlensége miatt Samosból távoznia kellett. A meggyilkolt fejedelemnek, aki görög származású volt, Chiari osztrák-magyar főkonzul leánya, báró Chiari osztrák képviselő unokahuga volt a felesége.

Az orosz költségvetés. A дума és a kormány között konfliktus volt a tengerészeti vezérkar költ-

ségvetése miatt; úgy a дума, mint a császár magának követelte a tengerészeti vezérkar költségvetésének megállapítását. A császár ma úgy döntött, hogy a dologi kiadásokról a дума döntsön, a személyi kiadásokat pedig császári ukázzal fogja megállapítani.

Egyiptom anektálása. Kairóból érkező távirati jelentések szerint Egyiptomban forradalom készül. Arra számítanak, hogy a khedive az angolok ellen irányuló mozgalom élén áll. A naczoalisták azt hirdetik, hogy ha Abbas basa továbbra és kizáróan az angol érdekeket szolgálná, még a Mohamed Ali-dinasztia detronizálásától sem riadnak vissza. Anglia a reá nézve tagadhatatlanul nacionalista agitáció miatt elhatározta, hogy Egyiptomot a leg-
rövidebb időn belül anektálja. A khedive trónjának elvesztéséért pénzbeli kárpótlást kap.

Montenegró — királyság. Pétervárról érkező hír szerint Montenegrót nemsokára királysággá proklamálják és Nikita fejedelem a Zene Gora i Breda királya címet fogja fölvenni.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pestvármegye közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye törvényhatósági bizottsága ma folytatta közgyűlését Fazekas Ágost alispán elnöklésével. Az állandó választmány által előkészített ügyek kapcsán Agoraszto Tivadar főjegyző bemutatta a vármegyei nyugdíjalap 1908. évi számadásait. Az alap mintegy 300.000 koronát tesz ki. Az állandó választmány felhívja a közgyűlés figyelmét arra a körülményre, hogy a törvénytelen kormány tisztviselőinek a közigazgatási bíróság részéről megállapított nyugdíjjarandósága súlyosan megterheli a nyugdíjalapot, amely már eddig is 29.000 koronát utalt ki Fejérváry tisztviselőnek. A közgyűlés a választmány javaslatára kimondotta, hogy feliratban kémi fogja a belügyminisztert, vegye át e nyugdíjterhet. Szabó Géza tb. főjegyző előadásában a közgyűlés elhatározta, hogy pártol-feliratot intéz Pozsony város körlevele értelmében a pornográfiai irodalmi termékek árusítása és a magyargyalzó külföldi lapoktól a postai szállítás megvonása dolgában a miniszterelnökhöz. Belépett a vármegye alapító tagnak az Országos köznevelődési tanács kötelekőbe és erre a célra négy éven át 500—500 koronát szavazott meg; megszavazott továbbá a vármegyei tüzoltó-szövetség céljaira öt éven át 600—600 koronát.

TÁVIRATOK.

A császár Párisban.

Páris, április 20. A „Petit Parisien” bresti jelentése szerint a tengerészeti prefektus és az orosz tengerészeti attasé között tárgyalások folynak abban a kérdésben, nem volna-e lehetséges, hogy a „Danton” panczélshajónak május 2-ára tervezett vízrebocsátási ünnepélyét Miklós császár jelenlétében tartsák meg, akinek látogatását körülbelül ugyanezen időre várják.

Közgazdasági táviratok.

Olasz vasuti kötvény kibocsátása.

Róma, április 20. A Stefani-ügynökség jelenté: Carcano pénzügyminiszter és a Banca d'Italia vezérigazgatója közt megegyezés jött létre 150 millió 3,3%-os levonásmentes vasuti kötvény kibocsátása tekintetében, amely f. évi április 1-től kezdve kamatozik. A megegyezés szerint 30 milliót a konszignációs telepeken tartanak vissza, 35 milliót az olasz bankok vesznek át, a fennmaradó 85 milliót pedig az összes olasz bankok szindikátusa, élén a Banca d'Itáliával, fogja április hó folyamán 102-es árfolyamon jegyezésre bocsátani.

Abdul Hamid lemondása.

— Az ifju-törökök követeléseit. —

Budapest, április 20.

Konstantinápolyból érkezett táviratok szerint Abdul Hamid szultán hosszas tétovázás után tegnap este elhatározta, hogy eleget tesz az ifju-törökök kívánságának és lemond a trónról. Ezzel Abdul Hamid szultán véres és kegyetlen uralkodása méltó befejezéséhez jutott. Tegnap a szultán még minden követ megmozdított, hogy trónját megmentse és még attól sem riadt vissza, hogy a diplomácia segítségéhez folyamodjon. Különösen az angol és francia nagykövetekre számított, de kérése egyik diplomáciai képviselőnél sem talált meghallgatásra. Az ifju-törökök pedig mindjobban közelednek Konstantinápoly falaihoz és a szultán helyzete mind kritikusabbá válik. Állítólag báró Marschal német nagykövet interveniált a szaloniki-i csapatok parancsnokánál a szultán érdekében és követelte a táboronoktól, hogy vállaljanak kezességet a szultán életének épségeért, ha el akarná hagyni a birodalmat. E hír összefüggésben áll azzal, hogy a szultán szökni készül. E terv azonban ma már kivihetetlen, mert az Aranyszarvnál horgonyzó hajóhad, mely most teljesen megbízható tisztek parancsnoksága alatt áll, szigorú parancsot kapott, hogy megghiusítsanak minden szökési kísérletet.

Ily körülmények között Abdul Hamid szultánnak nincs más választása, mint lemondani a trónról öccse javára. Ebben az esetben pedig Abdul Hamidra ugyanaz a sors várna, mint bátyjára, Murat szultánra, ki évekig volt internálva egy elhagyatott kastélyban.

A Yildizből eredő hírek ugyan megczáfolták a szultán lemondásának híret, sőt állítólag Abdul Hamid a végső esetben kész összemérni erejét az új török csapatokkal. Ebben azonban nagyon kevés a valószínűség, mert Abdul Hamid szultán nagyon jól tudja, hogy a konstantinápolyi hadtest nagyrésze az ifju-törökök partján áll.

A szaloniki-i csapatok bevonulása néhány napi késedelmet fog szenvedni, mert, bár alapos a remény, hogy ellentállásra nem fognak találni, a parancsnokok minden eshetőségre számítva, előbb bevárják, míg kellő számú csapatok felett fognak rendelkezni. A konstantinápolyi bevonulásnak tüntető karaktere lesz, még abban az esetben is, ha a konstantinápolyi csapatok kardcsapás nélkül adnák fel a várost. A csapatparancsnokok ragaszkodnak ahhoz a követeléshez, hogy azok, akiknek a múlt keddi véres eseményekben részük volt, méltó büntetést kapjanak. A főbűnösöket állítólag a parlament előtt fogják felakasztani.

Mai híreink a következők:

A szultán lemondása.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán sorsa eldőlt. A tegnapi minisztertanácsnak, amelyen a seik-ül-izlam is résztvett, csak az volt a célja, hogy a lemondáshoz a Korán értelmében szükséges fetvát előkészítse. Abdul

Hamid vagy önként lemond, vagy pedig kényyszeríteni fogják a lemondásra és mindenesetre száműzik. A szultán lemondásáról szóló hírekre vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy ez a modus és a lemondás-kifejezés a seriat törvény szerint helytelen. A szultán, aki egyúttal kalifa is, nem mondhat le. Erre nincs precedens. Még akkor sem mondhat le, ha az alkotmányt a seriat-törvény fölé helyezik. Az eddigi precedens-esetekben a szultánt mindig megfosztották a trónról. Konstantinápolyban híre jár, hogy a szultán tegnap este az egész kormány sürgős előterjesztése folytán — bárha eleinte vonakodott — végre magyanehezen beleegyezett a lemondásba, ha életét megkímélik. A nagy feszültséggel várt válasz már megérkezett és úgy szól, hogy a szultánnak feltétlenül kell lemondania. A szultán életének megvédelmezésére már megtették a szükséges intézkedéseket. A hajókat a tengerészeti miniszter beleegyezésével, hír szerint, már ifju-török tisztek szállták meg. Tewfik basa nagyvezér, akinek ijedt külseje általános szánalmat ébreszt, este féltízkor Dsevad palotatitkár jelenlétében kihallgatáson jelent meg a szultánnál. Az ifju-török bizottság állítólag a szultánnak este tíz óráig határidőt adott a lemondásra. Szinovjev orosz nagykövet vezeti a tárgyalásokat. A „Terek” nevű Athénből érkezett orosz cirkáló éjjel áthalad a Boszporuszon, hogy a szultánt felvegye.

A szultán nem fői.

Ellentétben azokkal a hírekkel, amelyek a szultán félelméről és rettegéséről szólnak, a palota körében biztosítanak arról, hogy a Yildizben általánosan bánulják a szultán fölényes nyugodtságát. A padisah kijelentette, hogy ő a nagyvezér által meg fogja vételni az általa jónak látott intézkedéseket. A helyzetre komor fényt vet, hogy Hakkí béget, a „Vulkan” kiadóját, aki az izlam egyesülésben vezető szerepet játszott, letartóztatták s a szövetséget feloszlatták. Abdul Hamid szultán a török kamara és szenátus által elfogadott entente jegyzőkönyvet szentesítette. Ez a szentesítés volt Abdul Hamid legutolsó kormányzati lénykedése.

A szultán nem enged?

A Yildizből kiszivárgott hírek szerint Abdul Hamid szultán nem adja föl a küzdelmet. Hidegvérűség is bizonyíték arra, hogy tisztán látja a helyzetet s megtesz minden intézkedést. Egyelőre az a taktikája, hogy hajlandóságot mutat a béketárgyalásokra, tanúságot akarván tenni alkotmányos érületéről s úgy tesz, mintha nem is tudná, hogy az ifju-török sereg ő ellene tör. Odáig megy a szultán, hogy ma különvonaton élelmiszereket küldött Csatalusába a katonaságnak. Ha reménykedése nem valósul meg és helyzete válságosra fordul, akkor a szultán el van tőkélve, hogy összeméri csapatainak erejét az előrenyomuló sereggel s abban bizakodik, hogy a mohomedán katonaság nem lesz olyan szentségtörő, hogy megtámadja a kalifa székhelyét.

A palotában tovább tartanak a tanácskozások a nagyvezérrel és a hadügyminiszterrel. A kormány egyellen tagja sem hajlandó azt tanácsolni, hogy fel kell venni a küzdelmet az előrenyomuló sereggel, sőt ellenkezőleg valamennyi miniszter kiméletes módon arra szeretné rávenni a szultánt, hogy önként mondjon le. De a szultán egyelőre hallani sem akar erről. A döntés mindenesetre legalább is esütörtökig fog húzódni, mert amint San-Stefanóból hírül hozzák, az ifju-török sereg csak akkor készül bevonulni. A macedóniai helyőrség tisztjei szerint a legközelebbi selamlík az utolsó határidő a trónváltásra.

Konstantinápoly előtt.

Perából a sötétség beálltával már látni lehetett az Aranyszarv-öblön tul táborozó, Konstantinápoly ellen felvonuló csapatok előőrsének az őrlezeit. A Drinápolyból és Szalonikiból érkező csapatok Konstantinápoly külvárosában álló előőrsének magatartása példaszéru, amely az ottani lakosságot teljesen megnyugtatta. Az előős ismételtén több emísszáriust, köztük papokat is, tartóztatott le. Egy ezer emberből álló elővéd három üteggel és egy gyalog különítménnyel megszállta az Aranyszarvat, ahonnan már Konstantinápoly legnagyobb részét dominálják.

Újabb jelentések szerint a felvonuló ifju-török sereg, miután az előcsapat elérte Tiatanet, teljesen bekerítette Konstantinápolyt. A szaloniki-i vadászok kardcsapás nélkül foglalták el a fegyvergyárat és a lőporraktárakat. A főhadiszállásról kiszivárgott hírek szerint a döntő lépés csak akkor fog megtörténni, ha 40,000 ember lesz összehozva Konstantinápoly előtt, ami még három napig fog tartani. Jellemző az ifju-török hadseregben uralkodó hangulatra az a körülmény, hogy mikor legutóbb a szultán egy békehírdőke érkezett a táborba, a szultán nevében megkérdezte, hogy mit kívánnak a csapatok, mert az uralkodó teljesíteni akarja valamennyi követelésüket, azt a választ kapta, hogy hozza el a szultán fejét. Az előősök harmincz hódját agyonlőtték. Sandanski és Panica bandavezérek két napon belül 16,000 fegyveres emberrel fognak Hademköibe érkezni. Egy örménytiszttel a hírrel tért vissza a táborba, hogy a szultán a Yildizben lévő csapatokat megvesztegette. Minden katona öt fontot kapott. Albániából 750 önkéntes csatlakozott az ifju-török sereghöz s a lovasság is jelentékeny. Otezer szaloniki-i kereskedő is van az önkéntesek közt. A stambuli erődök körül már 20,000 ember van.

A konstantinápolyi hadtest négy zászlóalj gyalogsága és több más ezrede tudatta az ifju-török bizottsággal, hogy csatlakozik a Konstantinápoly ellen vonuló sereghöz.

Bécsi diplomáciai körökben esütörtökre vagy péntekre várják Konstantinápolyban a döntést, amikor az ifju-törökök 40—50,000 embert összepontosítottak a főváros körül. Tisztában vannak vele, hogy az ifju-törökök mindenáron el akarják távolítani a szultánt, sőt sok jel szól amellett, hogy a szultán már most is szigorú őrizet alatt áll s ugyszólván az ifju-törökök foglya.

A san-stefanói tábor.

San-Stefano, a történelmileg nevezetes nyaraló helyen ismét a júliusi napok szabadsághuvalata lengedez. Az alkotmányvédő sereg elővédje, a szaloniki esendőriskola mintegy háromszáz növendéke tegnap délben érkezett oda és a lakosság, az elegáns fürdőközség, valamint a különvonatokon idesietett konstantinápolyiak részéről lelkes fogadtatásban részesült. A két egyenruhás, szandális és teltényővel ellátott legénység fézes tartású tisztjeivel sok tekintetben a mi bosnyák katonáinkra emlékeztet. Őrsapatok, amelyek a pályaudvart és a táviróhivatalt megszállták, tartják fenn a rendet. Képviselők, köztük több liberális hódza, kijötték Konstantinápolyból, hogy üdvözljék a szabadítókat, akik főhadiszállásukat Hakkí bégetnek a villájában ültették fel. Ott a kapu előtt erős őrség áll és ordonáncz tisztek viszik szét a parancsokat. Mintaszerű rend és fegyelem uralkodik. Egy újságíró épp szemtanúja volt annak, amikor Hussni rendőrbíróst, aki gyanus följegyzéseket tett és kímkedés gyanújába keveredett, letartóztatták és elvezették. Csakmedzsében ma már nem látni csapatokat. Nyilvánvalóan a hegyeken át északi irányban a Yildiz felé nyomultak. Hét órakor hirtelen izgalom támad. A csapatok megszállják a vágányokat, mert katonai ronatot jelentenek Konstantinápolyból és támadástól tartanak. A közelgő vonaton azonban már megszűröl fehér zászlót lengetnek. Fegyvertelen szökevények jönnek a vonaton, a makrikói puskaporgyár legénysége. A gyárat kevéssel reá szaloniki katonák szállották meg. A szökevényeket, bárha tévesen a szultánt éltették, a legnagyobb örömmel fogadták. Tegnap estig tizenhat csapatszallító vonat érkezett a fővárosból Csatalusába, úgy hogy az ifju-törökök

hadereje az urban levőkkel együtt már 27,000 emberre emelkedett. A maczedóniai önkéntesek között csak a szerbi önkéntesek száma háromezer. *Panicza és Szandanski* hír szerint már a fővárosban vannak, *Enver bég* és *Niazí bég* azonban még nem érkeztek meg.

Vérfürdő lesz.

A Yildiz és a San Stefanóban összegyűlt csapatok parancsnokai között tárgyalások indultak meg, az ifju-törökök azonban teljesíthetetlen feltételeket szabnak. *Hüsni pasa* hadosztály tábornok az ifju-török bizottság és a hadsereg nevében azt üzenté a szultánnak, hogy *mondjon le a trónról és kedvenc fiait, Mahmud Barhan Eddint, aki az ifju-törökök ellen szította a mozgalmat, szolgáltassa ki, mert ha vonakodnék, akkor a Yildizt be fogják keríteni és olyan vérfürdőt rendeznek, hogy senki sem menekül meg.* Attól félt ugyanis az ifju-török bizottság, hogy ha enyhébb feltételeket szab, akkor a szultán mindent megenged. Állítólag *Marschal* német nagykövet meglátogatta a szalonikii csapatok parancsnokát s arra kérte, hogy *kezeskedjék Abdul Hamid szultán életének épségéért, ha el akarná hagyni a bírdalmat.* Hogy mi az eredménye ennek a közvetítésnek, azt nem lehet tudni.

Az ifju-törökök kiáltványa.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a legrovidebb időn belül külön kiadásban a sajtóiroda általi közölt következő okmányok fognak közzétettni:

I. Huszni tábornoknak, a közeledő hadsereg parancsnokának tegnapi keltezett kiáltványa a konstantinápolyi lakossághoz. E proklamáció a következő: 1. A nemzet, amely megtörte az évek óta önkényeskedő abszolútizmust, ismét helyreállította az alkotmányos uralmat. E vérfürdőt nélkül keresztülvitt változás által sújtott gyáva elemek ezerszálú intrikákhoz folyamodtak, meg akarták rontani az alkotmányunkat és előidézték az egész emberiség által elítélt szomorú konstantinápolyi eseményeket. A közeledő hadsereg feladata és célja, hogy alkotmányos kormányzásunkat úgy megszilárdítsa, hogy semmiféle hatalom ne legyen képes azt megengatni. A lakosság, valamint a semleges magatartást követett katonák védelmében fognak részeseülni. Csak a gyújtogatók, az agitátorok és segítőik nem fogják elkerülni a megérdemelt büntetést. Reszkessenek azonban a bujtorogatók és a véres konstantinápolyi események előidézői, akik számadással tartoznak azok lelkeinek, akik a tragikus konstantinápolyi események alatt vértanu halált szenvedtek. — Mindenki tudja ezt meg és maradjon nyugodtan.

II. Egy tegnapi kelt és Hussein Husni parancsnok által aláírt, a vezérkari főnökhöz intézett távirat a következőket mondja: Az első tüzérhadtest és tengerészet legénységei az abszolútizmus néhány híve és több gyáva egyén ördögi besugásának engedtek. Az ezen aljas egyének által megtevésztett csapatok magaviseletükkel elérték azt, hogy vér mocskolta be a kamarát és a nemzet nevét szennyfolt esett, amelyet nehezen lehet letörölni. Ezen eljárás nagy gyalázata a török hadseregnek, amely ezer év óta mocskotalaun őrzi meg nevét. Elegendő számú csapatok, amelyek a második és harmadik hadtesthez tartoznak, San-Steranoba és Kuesuk-Csekmedzsébe érkeztek, hogy e szennyfoltot letöröljék. Az alkotmány helyreállítására a főváros rendjének és nyugalmanak biztosítására a gyáva kémek és a zendülést előidéző önző egyének megbüntetésére hathatós intézkedéseket kell tenni és a török hadsereg bevetését helyre kell állítani. Ezért a konstantinápolyi szárazföldi és tengeri haderő csapataihoz a következő követeléseket intézzük: 1. Mindazon tisztek és parancsnokok visszahelyezését, akik április 13-ika előtt a konstantinápolyi szárazföldi csapatoknál, valamint az ott horgonyzó hajókon voltak. Az összes konstantinápolyi tisztek és altisztek a sejk-ül-izlam, a sejk-ul-izlami hivatal két magasrangú tisztviselőjének, ugyiszintén parancsnokaik jelenlétében esküt tesznek a koránra, hogy feljebbvalóik összes parancsainak vakon engedelmeskedni fognak, hogy politikába többé nem avatkoznak és kizárólag katonai kötelességeik teljesítése fogja gondjukat képezni. 2. Semmiképpen sem avatkoznak be a megteendő kényszerintézkedések ügyébe, amelyek szükségesek azon gyávák megbüntetésére, akik a katonákat megcsalták, azt mondván nekik, hogy a seriátust követelik és akik ily módon veszélybe sodorták a hazát. A katonák kötelesek azokat a kémeket, aki megcsalták őket, tisztjeik előtt megnevezni. Kérjük a csapatoknak tudomására hozni, hogy ha e két követelést elfogadják és teljes engedelmeséget fognak tanusítani, úgy bántatlanok

lesznek. A csapatok behódolása esetről-esetre közlendő velük.

A fogoly trónjelöltek.

A „Liberalis Unio“ és az ifju-törökök között már tárgyalások folynak a két szabadságért küzdő párt kibékítése céljából az alkotmányellenes pár közös leverését illetőleg. A „Liberalis Unio“ és az ifju-törökök látszólag megegyeznek abban, hogy *Abdul Hamid szultánt le kell tenni*, de utódjára nézve nem tudnak megegyezésre jutni. Míg az ifju-törökök Abdul Hamidot trónvesztettnek nyilvánítják és utódjául *Resad* trónörökösöt kívánják, addig a liberálisok *Resad* ellen agitálnak és *Jussuf Izzedint*, Abdul Aziz szultán fiát, kívánják a trónon látni. A Yildiz-kioszkban tegnap tanácskoztak ebben az ügyben és azt határozták el, hogy *Resadot és Izzedint — mint egykor Murad szultán huszonnyolc évig — a Csiragan-palotában kezesekül fogva tartják, hogy ezzel a szultán életét biztosítsák.* Abdul Hamidnak tanácsadóit azt javasolják, hogy *álljon a konstantinápolyi csapatok élére*, de a szultán vonakodik elhagyni palotáját.

Mit mond a Yildiz parancsnoka.

A Yildiz hadosztály parancsnokát, *Mahmud* pasát meginterviewolta egy hírlapíró.

— Az ifju-török sereg nem fogja a mi csapatainkat megtámadni, — mondotta *Mahmud* pasa — amint hogy két dinnye nem reszti szét egymást.

Arra a kérdésre, vajjon tudja-e, hogy a komité serege előnyomul az alkotmány védelmére, a Yildiz parancsnoka így válaszolt: Mi is hívei vagyunk az alkotmánynak és a seriátusi törvények védelmében nincs közöttünk elentét. A hírlapíró megjegyezte, hogy az ifju-török sereg semmit sem akar tudni a hodsákról, mire *Mahmud* pasa vállat vont.

A komité csapatai kitünően vannak felfegyverezve, szigorú fegyelmet tartanak és lelkesek, ellenben a testőrség egészen fegyelmetlen és züllött. Az ifju-török sereg azt követeli, hogy a lázadás főközlompasai és a 4 zászlóalj parancsnokát szolgáltassák ki s akaszszák föl a parlament körül lévő fákra.

Bekésebb hírek.

A Yildizből eredő hírek szerint a szalonikii hadtestparancsnok sokat tárgyal Konstantinápolylyal. A hangulat tegnap óta bekésebb, ami különösen arra vezetendő vissza, hogy Konstantinápolyban vérontásoktól tartanak, ami európai intervenczióra vezethetné. Az azonnali kényszerintézkedések eszméjét is úgy látszik, elejtették, ellenben feltétlenül ragaszkodnak az egész helyörség eltávolításához és újabb csapatok helyettesítésével. Valószínű, hogy követelni fogják *Hilmi* basa volt nagyvezér és több más miniszter, *Achmed Riza* kamarai elnök visszahívását és elégtételképpen a szalonikii és drinápolyi csapatok büntetés bevonulását. Valószínűnek tartják továbbá azt is, hogy a szultán megmarad a trónon. Természetes, hogy jogköre még jobban korlátoztatának és teljesen az ifju-török bizottság, valamint a szalonikii és drinápolyi csapatok befolyása alá jutna. Másrésről azonban a két tényező követeléseit mérsékelni és a vallási tényezőket kimélni fogják, annál is inkább, mert kedden kiünt, hogy nagy erővel bírnak. A válságos helyzet természetesen még nem tisztázódott, a kibékülés és a végleges megoldás még nincsen biztosítva, másrésről azonban mindezekre jogos remények élnek. A bevonulás után Konstantinápolyban kihirdetik az ostromállapotot. A bizottság ragaszkodik ahhoz, hogy a vétkeket halállal büntesse és a főváros helyörségét más csapatokkal helyettesítse.

Sefket pasa nyilatkozata.

Mahmud Sefket basa, az ifju-török csapatok fővezére egy újságírónak ezt mondta:

— Bevonulunk Konstantinápolyba, de nem akarunk bosszút állani. Az ottani csapatok fegyelmét helyreállítjuk, ami a világéke érdekében van, mert nagyon nyugtalanító, ha millió lelket számláló főváros hosszabb ideig volna a féktelen szoldateska kezén. Egyidejűleg mindent el fogunk követni, hogy az alkotmányos rend, a

parlament függetlensége és a reakció végleges letörése biztosíttassék. Magától értetődik, hogy első gondunk lesz a külföldi alattvalók életének és vagyonbiztonságának megőrzése. Feltételeink sem nem súlyosak, sem nem megalázó s ha azokat elfogadják, azonnal helyreáll a nyugalom, ellenkező esetben a vérontás elmaradhatatlan, amiért a felelősség aztán kizárólag a jelenlegi törvénytelen kormányt fogja terhelni. Minden körülmények között tekintettel leszünk Konstantinápoly lakosságára és a külföldi alattvalókra s ezzel is meg fogjuk mutatni a világnak, hogy mi európaiak vagyunk.

Enver bey a helyzetről.

A „N. Fr. Pr.“ munkatársa beszélgetést folytatott *Enver* béggel és *Hakki* béggel, az ifju-török mozgalom két kiváló vezetőjével, akik közül az előbbi Berlinben, utóbbi pedig Bécsben volt katonai attasé. *Enver* bég a következőket jelentette ki a helyzetről:

Az ifju-török bizottság ellen emelt az a vád, hogy titkos befolyást gyakorolt az országos közigazgatásra, teljesen alaptalan. A bizottság teljesen visszavonult. Ő és *Hakki* elhagyták Törökországot. A bizottság az ország sorsát a parlamentre bízta. Ott van helye a pártalakulásoknak, melyek elkerülhetetlenek. *Súlyos vád illeti a liberális pártot, mert a mi derék katonáinkat — mondta Enver bég — lázadásra igazta.* A mozgalom úgy keletkezett, hogy a reakciónáriusok félrevezették a népet. *Enver* bég meg van győződve arról, hogy az ifju-törökök a legrovidebb idő alatt ismét győzni fognak. A katonák vezetői hazaszerűek, akiket haditörvények elé kell állítani. Arra a kérdésre, hogy vajjon már Berlinből való elutasításakor volt-e bizalma a sikerben, *Enver* bég tagadólag válaszolt. Amikor azonban átlépte a határt, már biztosra vette az ifju-törökök győzelmét. Az állomáson a szabadságharcosokat a nemzetek képviselői a legnagyobb lelkesedéssel fogadták. A bizottság három váljathból ötvennél több táviratot kapott, melyek szerint az albánok és a többi nemzetiségek is kivétel nélkül a bizottság rendelkezésére állanak. Éppen így a tisztikar is. A lakosság magatartása erősíti *Enver* bég szavait. A második és harmadik hadtest kiküldöttel, továbbá az önkéntesek készek azonnal Konstantinápoly ellen vonulni. *Gerassimo* bulgár vajda kijelentette, hogy 2000 jól felfegyverzett bulgárral hajlandó az ifju-török bizottság megvédésére sietni. *Enver* bég nyilatkozatával egyetértőleg nyilatkozott *Hakki* bég is. Köprülüből kölönvontan lovasságot vittek Konstantinápolyba.

Ifju-török kormány Szalonikiben.

A szalonikii lapok jelentései és egyéb forgalomban lévő hírek szerint, az ifju-törökök ideiglenes kormányt akarnak felállítani, amelynek székhelye Szaloniki lesz. Ez az ideiglenes kormány nemcsak a hadműveleteket fogja irányítani, hanem azt is meg fogja kísérelni, hogy a konstantinápolyi kormány pénzügyi segélyforrásait betömje. A szalonikii központi bizottságnak az a szándéka, hogy a bankot, az anatóliai vasut igazgatóságát, a Dette publique-t értesíti, hogy a jelenlegi kormány által esetleg felveendő kölcsönöket a nemzet nem fogja elismerni.

Az árulók.

Tegnap délután a sejk-ül-izlam részvételével tartott minisztertanács, azon a határozaton kívül, hogy a kormány a válság elintézéséig megmarad helyén és a város biztonsága érdekében hozott határozatokon kívül más határozatokat is hozott, melyeket titokban tartanak. A rendőrmiszternek állítólag döntő bizonyítékai vannak arra, hogy államcsínyt terveztek és figyelmeztette a rendőrhatalóságot, hogy minden egyes közeg a reakció esetleges kísérleteinek elpalástolásáért a fejével felel. *Ali Kemal*, az „Ikdám“ szerkesztője, a liberális unio tagja, elhatározta, hogy a fenyegető levelek dacára, amelyeket kapott, a városban marad. Nagy az elkeseredés *Ismail Kemal* albáni vezér és *Murad* bég, a reakciónárius „Nizam“

kiadója ellen. Ez és a „Vokan“ című lap ellen az államügyész hazaárulás miatt vádat fog emelni. Délben az a valószínűtlenül hangzó hír terjedt el, hogy *San-Stefanóban nyolcz hodzsát agyonlőttek.* A parlamenti sereget Szalonikiben *Mahmud Sufket* tábornagy vezeti, akitől függ a diplomaták véleménye szerint a trónváltás. A csatamezőket *Perlog* basa és segédei, *Gallifet* alezredes és *Mukhtar* őrnagy vezetik. *Nazim* basa, volt hadügyminiszter Konstantinápolyból parancsot kapott, hogy beszélje rá a drinápolyi II. hadtestet, hogy a szultán mellé álljon. A hatóságok azonban Csenkeszköiben letartóztatták *Nazim* basát.

Enver bey hugát *tegnapelőtt letartóztatták, mert állítólag reakcionárius proklamációkat terjesztett a nép között.*

A török kamarából.

A küszöbön álló eseményekre való tekintettel, a képviselők magatartása a tegnapi ülésben határozatlan volt. Az ifjú-törökök nyugodtan viselkedtek. *Muszlafa* elnök, aki a szíriai kerületet képviseli és a pártokivüliek közé tartozik, jól elnökölt. A kamarában, a folyosókon, valamint ezek környékén nagy élénkség volt és a leghihetlenebb híresztelések keringtek. Így a rendőrminiszter a folyosókon azt beszélte, hogy 10,000 ember már a Stambul előtti magaslatokon áll. Más hírek szerint, a szultán már lemondott, vagy megszökött, a bizottság a sejk-ül-izlamtól megkapta a detronizálási fatvát és szultánnak a lemondás dolgában ultimátumot küldött. Továbbá: a szolgazemélyzet kezdi elhagyni a Jildiz-palotát. A változás ma éjszakára várható. A szultán két nagykövetet kért fel, hogy akadályozzák meg a tróntól való megfosztását és részesítsék védelemben. Mindezen hírek ellenőrizhetetlenek. Az izgalmat fokozzák a nem török nyelvű lapok által kiadott különkiadások. A török sajtó tartózkodó magatartást tanúsít.

Mukhtar pasa menekülése.

Mahmud Mukhtar basa tábornoknak, a konstantinápolyi hadtest parancsnokának sikerült a lázadók elől elmenekülni és most ő az ifjú-törökök elővédjének a parancsnoka. Megmenekülése a következő, izgatón érdekes módon történt: Már másfél napja 200 ember tartotta körülzárva palotáját, akik kére akarták keríteni, hogy aztán boszuc álljanak rajta, pusztán azért, mert vasszigorral tartotta be a katonai törvényeket és egyedüli céljául a hadseregnek tökéletesítését tűzte ki. A nehéz viszonyok között hősiessé viselte magát a tábornok felesége, aki egyiptomi hercegnő. Amikor férjére nézve a veszély a legnagyobb volt, nagy nehézségek között átsegítette őt az öt méter magas köfalon, amely az ő palotáját egy dúsgazdag angolnak, *Sir William Whitall*nak házához elválasztotta. Amikor így a tábornok egyelőre biztonságba jutott, az asszony visszament lakosztályába. Ekkor azonban már betörték a katonák és mindenfelé keresték a tábornokot. Az asszony méltóságteljesen a katonához lépett, fellebbentette fátyolát és megkérdezte tőlük, hogy mohamedánok-e? Amikor erre igenlő választ nyert, így szólt:

— Én is az vagyok!

Majd ismét azt kérdezte tőlük, hogy hisznek-e Istenben? Az igenlő válaszra kijelentette, hogy ő is hisz és most már esküre emelt kézzel jelentette ki, hogy férje nincs a palotában.

— Hazudsz, gyalázatos, — rivalltak rá a katonák szuronyt szegezve, — add elő a férjedet, mert darabokra akarjuk tépni!

Az asszony erre a szuronyok elő lépett és így szólt:

— Kutassátok fel a házat és ha azt tapasztaljátok, hogy nem szóltam igazat, akkor öljetek meg!

A katonáknak annyira imponált az asszony bátorsága, hogy elvonultak. Közben azonban gyamokodni kezdtek hogy a basa alighanem a szomszédos házba menekült és afelett kezdtek tanácskozni, hogy behatoljanak-e az angol ember házába? *Sir William Whitall* ennek meszt vette és a basát a hajóját jachtjára vitette, hogy azon a nyílt tengerre jusson. Csakhogy a yachton néhány török matróz és futó is volt, akik, amikor észrevették, hogy *Mahmud Mukhtar* basa a hajón van, felrohantak rá és megkötözték.

tak szolgálatot teljesíteni és így a tábornok életét újabb veszedelem fenyegette. Ekkor azonban a német nagykövetség közbelépett és a kikötőben horgonyzó *Bayern* német hajóra vitette, amelyik Szalonikibe vitte.

A kisázsiai mészárlás.

A forrongás nőttön nő Kisáziában. A francia nagykövet hírt kapott, hogy Morasben újabb mészárlás készül a keresztények ellen. Adanában ezernél több áldozata volt a vérfürdők és Aleppóban is sokan haltak meg.

Az *Ozmanischer Lloyd*nak jelentik Aleppóból, hogy Kirsanban Alexandria és Aleppo között a törökök lemészárolták a keresztény lakosságot, Marasban igen sok örményt gyilkoltak meg s a veszedelem egyre nagyobb.

Negyven szoknyás akadémikus.

A francia akadémianak negyven tagja van, valamennyien férfiak. A feministákat sértette ez a jelenség; s mert egyelőre nem remélhették, hogy egy-két hölgyet akadémikussá választanak, elhatározták, hogy alakítsanak olyan akadémia, melynek tagjai csak nők lehetnek. Egy párisi feminista újság pendítette meg a gondolatot és igazi asszonyi nagylelkűséggel az olvasóira bízta, válaszszerűen meg ök az akadémikusokat. Mindössze azt a föltételt kötötte ki, hogy a tagok felét a meghalt kiváló nők közül kell választani és csak husz lehet élő akadémikus.

Az olvasók szavaztak, mint a parancsolat és hullottak a szavazatok a francia *Beniczkyne* Bajza Lenkére és *Négyszögné Kárja Amáliákra.* Csodák-csodája azonban, a legtöbb szavazatot *Récamierné* asszony kapta. A nőemancipáció ellenségei ebből esipős fegyvert kovácsolhatnának.

Récamierné asszonyról, tudvalevőleg, mindent el lehet mondani, csak olyasfélé nem, hogy valamilyen akadémiaiba való. Akadémiaiba olyanokat szoktak választani, kik a tudományal, vagy legalább is az irodalommal és művészettel valamilyen távoli összefüggésben vannak. A francia akadémiaiba pedig kiváltképen írókat választanak. Igaz, hogy ezekről az írókról az ifjuság vélekedése nem mindig hízelgő; de annyit kétségtelenül meg lehet valamenyről állapítani, hogy tőlük hamártották a tintába és ezzel a bemártott tollal írtak valamit egy papírosba, amely valamit azután betűszedők kiszedték, kinyomták és könyvkötők bekötötték.

Nos, *Récamierné* asszonytól soha sor nyomtatásban meg nem jelent. Ez a hölgy, mint egy francia lap megjegyzi, folyton ült, vagy pihent a pamfagon és a kezét hol a czombján, hol a kebelén nyugtatta. A róla maradt festmények legialább mindig ilyen testtartásban mutatják őt nekünk. Tudományal éppenséggel nem foglalkozott és az irodalommal csak annyiban volt összekötöttese, hogy egy-két író fogadott a szalónjában. Különösképen azonban nem érdeklődött az irodalom iránt; és bizonyos, hogyha életében valaki azt mondja neki, hogy akadnak majd emberek, kik őt az akadémikusságra méltónak találják, alkalmasint nagyot néz.

Milyen színen lehet a szavazásban résztvevő feministák intelligenciája, ha a meghalt asszonyok közül éppen *Récamierné* asszonyt gondolják legméltóbbnak az akadémikusságra? Ebben a választásban, ugyanis, az a fölfogás nyilvánul meg, hogy az a kiváló asszony, aki körül a legtöbb férfi legyeskedik. A feministák bizonyosan élénken fognak tiltakozni a francia kollégák választása ellen.

Gyilkosság Szabadkán.

— Agyonlőtt matróna. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 20.

Rejtélyes gyilkossági ügyben nyomoz a szabadkai és a budapesti rendőrség. Szabadkán megöltek egy éltet uriasszonyt és eddig még mincisen kiderítve, mi adta a gyilkos kezébe a fegyvert és ki követte el a rémes tettet. Lehet, hogy valami elkeseredett adós — az öreg asszony pénzeket adott ki kamatra — lőtte le hitelezőjét, de lehet, hogy más, a családban rejlő okok miatt lett gyilkossá valaki. Egyelőre homály borul az ügyre, de lehetetlen, hogy a gyilkos meneküljön, mert kézrekerítésére széleskörű intézkedéseket tettek.

A gyilkosság.

Megírtuk, hogy a szabadkai szőlők közt a palicsi uton egy ember meggyilkolta *Haverda* Boldizsárnét, egy évvel ezelőtt elhunyt dúsgazdag szabadkai ügyvéd özvegyét. A gyilkos megszökött s még eddig azt sem tudják, ki volt. Az özvegyasszony két másik nővel sőtált, akik ott laknak nála szabadkai házában. Amikor este nyolcz óra tájban a szegedi szőlők közt a palicsi uton hazafelé mendegéltek, az utszéli bokrok mögül előugrott egy férfi és revolverrel szívenlőtte *Haverdánét*, aki összeesett és nyomban meghalt. Az orgyilkosság egy pillanat műve volt. A két asszony csak azt látta, hogy a merénylő egyenesen odaugrrik *Haverdánéhoz*, biztos kézzel, ugyszólván egészen a kebléhez nyomja a revolvert és elsütti s azután futásnak eredve, eltűnik a sötétségben.

A két asszony ott maradt a halott mellett s később a rendőrségen csak igen hiányos személyleírást bírtak adni az orgyilkosról. Szerintük *Haverdánét* egy magas, szikár, huszonnyolcz-harmincz éves fiatalember ölte meg, aki kopott, de mégis elegáns szürke ruhát viselt, fején egy sport-sipka volt.

A meggyilkolt asszonyt mindenki dúsgazdagnak tartotta, de nem szerette, mert bogaras, szélszélyes asszony. Pénzét jó kamatra kihitelezte, azért Szabadkán általánosán elterjedt, hogy *Haverdánét* egy adós ölte meg.

A szabadkai rendőrség megindította a nyomozást, amelyre vajmi kevés adata van s úgy látszik, hogy a gyilkos kilétét egyelőre csak az előzmények, családi viszonyok s más külső körülmények figyelembe vételével iparkodik megállapítani. Táviratban tudatta a gyilkosság híret a budapesti főkapitánysággal s kérte, hogy hallgassák ki a szerencsétlen özvegy asszony leányát, aki itt lakik a fővárosban.

A főkapitányságról még tegnap késő este elindultak a detektívek, de kutatásuk eddigi eredménye nem járul hozzá semmi adattal a tragikus eset földelítéséhez.

Özvegy *Haverda* Boldizsárné leánya, *Haverda* Mária körülbelül nyolcz évvel ezelőtt *Jarmatzky* Sándor újpesti jegyzőhöz ment feleségül. Egy kis fiuk született, de nem éltek boldogul és már évekkel ezelőtt elváltak. A férj Újpesten maradt, az asszony pedig fiával, a most hét esztendő kis Jenővel a Török-utca 8. számú házába ment lakni. Az édes apja nagyon haragudott az elvált asszonyra, mert könnyelműnek tartotta s éppen ezért végrendeletében teljesen kitagadta vagyonából. Az apa halála után az anya sem volt kegyelmesebb leánya iránt, aki éppen ezért pört indított ellene, hogy a köteles részt megkapja a vagyonból. A pört, amelyre egy király-utcai bank előlegezte neki a költségeket, két fórumon már megnyerte s most az íratok a Kurián vannak. Anya és leánya ellenséges viszonyban voltak.

A detektívek tegnap este felkeresték *Jarmatzky* Sándort, aki mindezt közölte velük, megmondta elvált neje lakását, de egréről nem tudott. A rendőrség emberei most már ezt az asszonyt keresték a Török-utczában, de nem találták, aminek érdekes magyarázata van.

A gyilkosságról ugyanis nemcsak a rendőrséghez jött értesítés Budapestre, hanem *Klein Pál*

Lipóthoz, annak a király-utcai banknak a vezérigazgatójához is, amelyik pénzt adott Haverda Máriának pörösködésre. Klein Mátyás szabadkai ügyvéd telefonozott a bankigazgatónak s kérte, hogy tudassa a szomorú hírt Haverda Máriával. Ez esti kilenc óra tájban történt. A bankigazgató nyomban elküldötte Bíró Ármint, egyik hivatalnokát a Török-utczába, de Haverda Mária nem volt otthon.

A házmesterné elmondotta, hogy rendszerint fél tíz óra tájban szokott hazatérni s hogy a délután folyamán már kereste egy nyírott bajszú fiatalember, de az sem találta otthon, mert már délután két órakor elment hazulról a fiával együtt. A bankhivatalnok erre meghagyta, hogy ha hazajön, tüstént küldjék a király-utcai bankba, ahol fontos hírt akarnak vele közölni.

Haverda Mária este egynegyedtizenkét órakor tért haza egy fiatalemberrel, aki azonban a kapunál elvált tőle. A házmesterné nyomban átadta az üzenetet, mire Haverda Mária izgatottan elsiert. Csak éjjel kettőfél óra tájban tért vissza. A kaput nyitó házmesternének sirva mesélte, hogy milyen csapás érte. Aztán felment a lakására.

Korán kelt fel s ugy hetedfél óra tájban távozott hazulról.

A nyomozás.

A rejtélyes gyilkosság ügyében Szabadkán és Budapesten erélyes nyomozás indult meg. A detektívek mindenképp meg tudták, hogy Haverda Mária Bíró Árminnal, az Erzsébet- és Terézvárosi Bank titkárával utazott Szabadkára. Kreesányi detektívönök azonnal automobilra ültetett két detektívet, hogy érék utól az asszonyt.

Haverda Máriának az urától való elválása óta komoly udvarlója akadt egy Jánossy Aladár nevű egykori rákospalotai segédjegyzőben. Jánossy jelenleg Ujpesten, Széchenyi-utca 5. sz. alatt lakik. A hatóság a nyomozás érdekében szükségesnek látta, hogy Jánossyt kihallgassa. Tóth Lajos rendőrtanácsos, a bűnügyi osztály vezetője tehát detektívet küldött a fiatalemberért, akik a főkapitányságra vitték. Itt közölték vele, hogy bár gyanu nem irányul reá, mégis szükséges, hogy igazolja, mit csinált tegnap, hol járt, mivel foglalkozott.

— A vizsgálat érdekében kell belevonnunk az ön személyét, mondjon el tehát mindent, amit az esetre vonatkozóan tud. Legelőször is feleljen arra a kérdésemre, hol járt ön tegnap délután?

— Tegnap délután háromnegyed kettőkor a faszorban találkoztam menyasszonyommal, Haverda Máriával és a kis fiával. Előbb a Városligetben sétáltunk, majd azt határoztuk, hogy átmenyünk a Margitszigetre. Villamosra ültünk és fél négy táján már odaát szívtuk a friss levegőt. Nemsokára azután eleredt az eső és mi újra villamosra ülve, átjöttünk a városba. Az eső elől bementünk az Andrássy-uton az Abbázia-kávéházba, ahol ozsonna közben a gyermek miatt összejördültem az asszonnyal. Az asszony haragosan otthagytott és a fiával egy moziba ment. Azóta semmit sem tudok róluk. Ma reggel jártam a lakásán és ott értesültem a történetéről és az asszony elutazásáról.

— Mit csinált ön tegnap este az asszonytól való elválása után?

— Egy darabig sétáltam, azután este tíz és tizenegy óra közt betértem az Emke-kávéházba. Ennyi az egész, amit elmondhatok.

— Vállalná, hogy elkísérem önt a nevezett kávéházba? — kérdezte a tanácsos.

— Minden esetre, — felelte Jánossy.

Este félhét táján Kreesányi Kálmán detektívönök kocsit hozatott és Jánossyval az Emke-kávéházhoz hajtatott. Itt Berkovits Géza főpínezer megerősítette, hogy Jánossy az általa bementett időben csakugyan a kávéházban volt, megmutatta az asztalt, amelynél ült és ilyenformán igazolta a fiatalember. Jánossyt visszahozták a főkapitányságra, ahol megkérték, hogy maradjon az épületben, hátha az éj folyamán telefonjelentések érkeznének Szabadkáról és reá szükség lesz.

Párhuzamosan ezzel dr. Bartha Endre rendőrfogalmazó is folytatta a vizsgálatot. Telefonozott a szabadkai rendőrkapitányságnak és megkérdezte:

1. Van-e pozitív adat a gyilkosság okára nézve: a) bosszu, b) örökösödési érdekelttség, c) egyéb anyagi előny.

2. Van-e adat, merre szökött a gyilkos?

3. Ujabbat tudnak-e a gyilkosról?

4. Van-e a helyszínén újabb nyom?

5. Gyilkosság előtt látták-e a gyilkost?

6. Szállodában, magánhelyen lakott-e előzőleg a gyilkoshoz hasonló egyén?

7. Van-e adat arra, hogy a gyilkos szabadkai, vagy idegen.

8. A személyleírás megbízható nem lévén (maga a szabadkai rendőrség sürgönyözte ezt), van-e azóta a gyilkos ruházatára vonatkozó újabb adat?

A szabadkai rendőrség ezekre a kérdésekre nem tudott kielégítő választ adni.

Eltört az automobil.

A budapesti és szabadkai rendőrség közt élénk sürgönyváltás folyt és a hatóságok egymástól tudakolták, hol van Haverda Mária. A budapesti rendőrség úgy tudta, hogy az asszony automobilon Szabadkára utazott, a szabadkai pedig azt állította, hogy oda automobilon senkisémet érkezett. Este kilencz óráig senkisémet tudta, merre jár az asszony. Este megjelent a főkapitányságon Klein Pál Lipót, az Erzsébet- és Terézvárosi Bank igazgatója és átadott Bartha rendőrfogalmazónak egy sürgönyt:

Kis Koeroes mellett auto kereke eltoert. Varosba megyek es parasztszekeren folytatatom utamat. Haverda Maria.

Az asszony gépkocsiját tehát baleset érte, azért nem jutott el idejére Szabadkára. A budapesti rendőrség ezt a körülményt, valamint a nyomozás eddigi adatait hosszú sürgönyben közölte a szabadkai rendőrséggel. És miután nem lehetetlen, hogy az asszony a baleset következtében a fővárosba tér vissza, a detektívönök intézkedett, hogy Haverda Mária lakását egész éjjel figyeljék.

A szabadkai rendőrség gyanuja.

A szabadkai rendőrség volt az, amely a budapesti rendőrség figyelmét Jánossyra fölhívta, ezek után a fővárosi rendőrség azonnal Jánossy igazolása után érte az eredményről értesítette a szabadkai hatóságot. Onnan azonban az a válsz érkezett, hogy Jánossy esti igazolása elégtelen, azt kell bizonyítani, hogy a délutánt illető bementások valók-e. A gyilkosság ugyanis közvetlenül fél hét után történt, a Szabadkáról Budapest felé induló vonat pedig hat óra ötven perczkor indul és tíz óra tizenöt perczkor ér a fővárosba. Ezek után tehát Jánossy Szabadkán is lehetett és tizenegy órakor az Emkében is kávézhatott.

Erre a sürgönyre Bartha rendőrfogalmazó este kilencz órakor Jánossyval az Abbázia-kávéházba ment, hogy ott valaki igazolja, hogy Jánossy és Haverda Mária a délutánt ott töltötték. A kávéházban azonban Jánossyt nem igazolták, mert nem ismerik.

A Szabadkán nyomozó csendőrség megtalálta ma a gyilkos sapkáját, melyet menekülés közben vesztett el. A gyilkosság szemtanúi ráismertek e sapkára. Rejtélyessé teszi a dolgot az, hogy e sapkában egy hosszú hajsza volt. Ugy a szabadkai, mint a környékbeli csendőri és rendőrhatóságok megkapták a gyilkosnak a tanuvalomások alapján egybeállított személyleírását. Letartóztattak eddig több egyént, kiknek azonban sikerült alibit igazolni.

EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

UJDONSÁGOK.

Megfosztva.

* * *

A fényes arcuzatú padisah, a világ minden mozzlimjának korlátlan hatalmu ura, holnap, vagy holnapután olyan elesett, esőndes emberre lesz, hogy a legkoldusabb alattvalója, a legutolsó perai teherhordó is hangosabb lesz nála.

Az ördög hisz a földi istenségek küldött voltában!... Én nekem még csak nem is szatira az ilyen zátonyra-menés. Ellenben neki, a földi istennek, akinek elfogyott a talpai alól az Olimpusz, a három napra kündigolt bálványának furesa gondolatai lehetnek.

Mit gondolhat és mit érezhet az a tehetlenségben szorongó, elesott potentátum? Azt hiszem, annak a gondolatnak és annak az érzésnek egy szemernyi ezredrészével meg lehetne keseríteni egy egész világot.

Meghalni nem jó. De meghalni úgy, hogy még igaza se legyen, és hogy látnia kelljen az embernek azt az unott egykedvűséget, amely az ő legnagyobb és legkeservesebb változását kíséri, abba bele lehet bolondulni.

Hogy ne legyen ember, akit az én halálom akár csak annyira is bántson, mint a dohánypalánta keserű rozsdája...! Se ember, se asszony... Még azok között se, akik érezték a bálvány halkán dobogó szívének kegyelmes melegét.

Vajjon micsoda gondolat támad a potentát szívében a fenséges nép felől, amelynek addig imádott bálványa volt, amikor egyszerre ilyen hirtelenséggel szemközt kerül ezzel az ordináre valósággal, amelyet mindig elhazudtak tőle?

Azt hiszem, összeszorul az ökle és föl-ordít:

— Oh, ha tudtam volna!

Ha a koronás fejedelmek tudnák azt, hogy milyen komisz, elaljasult, buta csorda vagyunk mink felséges népek és nemzetek, ha tudnák azok a ragyogó bálványok, hogy mennyivel emberibb az ő istenvoltuk, mint a mi sokaságunk, amelytől az ő hatalmuk való, de hogy is alkotmányt adnának szeretett népeiknek, de hogy is szabadságokat. Korbácsot! Mert az kell nekünk. Jó suhogós, szeges végű, hogy a bőrt is lenyuzza, amely emberhez teszen hasonlókká.

Ők az emberek! A felségesek. Nem mink, akik millió megfojtunk egy szerenesétlen senkit, de előbb az úkapjára is ráhazudtuk, hogy tőle való és az övé az életünk, az emberiségünk, a vérünk és az izmaink erőfeszítése, az asszonyunk teste és a gyerekünk szolgálása.

Aztán megöljük és diadallal ordítjuk világra, hogy az öntudatra kelt emberi jog, és a haza lángoló szeretete csodákat mivelt.

Vajjon nem lenne igaza Abdul Hamidnak, ha azokat a nagy szabadsághősöket arcuzalókné? És azokat a nagy politikusokat, akik innen Európából tolmácsolják neki a török nép szabadságának föltételeit...

NAPIREND. Naptár. Szerda, április 21.
— Róm. kath.: Anzelm hv. et. — Prot.: Buloz. —
Görög-orosz: ápr. 8. Herodion. — Zsidó: Niz. 30. R.
Ch. — A nap két reggel 5 óra 3 perczkor, nyugszik este
6 óra 56 perczkor. — a hold két reggel 6 óra 8 percz-
kor, nyugszik este 8 óra 41 perczkor.
A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.
A közoktatási államtitkár fogad 12 órakor.
Osztálysorsjáték húzása d. e. fél 9-kor (utolsó nap.)
Tavaszi Tárlat a Műsarnokban. Nyitva 9-6-ig.
Belépődíj 1 korona. — Nemzetközi női kiállítás a Nem-

zeti Szalonban. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás és Műk Lajos parodisztikus tárlata a Könyves Kálmánál (Nagymező-u. 37—39.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Póvárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — A Ráth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4 óráig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Póvárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3—6-ig.

— Személyi hír. Báró Skerletz Iván miniszterelnökségi miniszteri tanácsos ma reggel Bécsbe érkezett. — Miklós görög herceg nejével Pétervárról Bécsbe érkezett.

— A király részvéte. A tegnap Pozsonyban elhunyt báró Ozikann Mórcaz nyugalmazott osztrák-magyar követ özvegyéhez, Zichy Ilma grófnőhöz kabinetirodája a következő táviratot intézte:

Osászári és apostoli királyi felsége nagyérdemű férjének elhunytáról szóló hírt a legmélyebb sajnálattal fogadni és exzellenziádnak legőszintőbb részvétét kifejezni méltóztatott. Legfelsőbb parancsra Schiessl.

— Rendjeladományozás. A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Mihajlovics Györgynek, a horvát-szlavon hétszemélyes tábla ülnökének, saját kérelmére való nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi buzgó és sikeres szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— A Széchenyi-házaspár Newyorkban. Gróf Széchenyi László a feleségével, Vanderbillt Gladys-szel Newyorkba érkezett. A grófi pár, házassága óta, most először van Amerikában s május végéig marad ott, ahol a Vanderbillt-palotában laknak. A júniust és júliust Newportban és Saratogában töltik s augusztus elején utaznak vissza Európába. A Széchenyi-párt csak egy inas és egy komorna kíséri, gyermekük pedig a gróf anyjánál maradt Örmözön.

— Czimadományozás. A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Hauser Jánosnak, a mohács—pécsi vasút igazgató-helyettesének, sok évi buzgó és eredményes tevékenysége elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A Sonenthal-fiúk a királynál. A napokban elhunyt Sonenthal Adolf bécsi udvari színész három fiát tegnap délelőtt kihallgatáson fogadta a király. A testvérek megköszönték az uralkodó részvétnyilatkozatát és egyben elnézést kértek nővéruk, Hermina számára, aki betegsége miatt nem tudott megjelenni. A király nagyon kegyes volt és újra legmélyebb részvétét fejezte ki és ezt mondta:

— Atyjuk halálában nemcsak nagy művész, hanem igen derék és jóra való ember veszteségét is fájdalom.

A király ezután Sonenthal mindegyik fiához barátságos szavakat intézett és azt mondta, hogy Hermina leánya bizonyára legfájdalmasabban őrzi a veszteséget.

— Natáliáról. Natália, volt szerb királyné, aki tudvalevően nagybeteg volt, legközelebb otthagyja biarrítzi villáját és hosszabb időre Dél-Oroszországba, Livádiába megy, ott lakó nagynénjéhez, Moruzzi hercegnőhöz. Natáliának Livádiában nagy birtokai vannak, melyeket ezuttal el akar adni és nagynénjét magával hozza Biarritzba. Natália tárgyalásokat folytat a román kormányral romániai birtokának eladása tárgyában. Natália királyné minden külföldi birtokát eladja.

— Az országos pedagógiai könyvtár és tanszer-múzeum tanácsa az új hároméves ciklusra második ízben történt kineveztetése után áprili hó 18-án tartotta meg Vámgel Jenő elnök vezetésével az országos tanács tagok jelenlétében első rendes ülését. A tanács népköztársasági elnökének újfölj Mosdóssy Imre kir. tanácsos, székesfővárosi tanfelügyelőt, a középiskolai szakosztály alelnökévé pedig Ujházy László főgimnáziumi tanárt választották meg.

— Nász a német császári háznál. Berlinben azt híresztelik, hogy Vilmos császár ötödik fia, Oszkár herceg el fogja jegyezni Viktória Margit hercegnőt, Frigyes Lipót herceg legidősebb leányát. Oszkár huszonegyéves, Viktória hercegnő tizenkilencz.

— Láng Lajos egészsége. Láng Lajos v. b. t. tanácsos, tudományegyetemi professzor, aki közvényes bántalmak következtében kénytelen volt egy ideig úgyba feküdni, betegsége felgyógyult. Egy pár hétig azonban pihennie kell és előadásait május 10-én kezdi meg az egyetemen.

— Az új Moltke—Harden-pör. Ma kezdődött meg Berlinben a büntető kamara negyedik tanácsa előtt a Moltke—Harden-pör második tárgyalása. Az elnöki széket Lehmann törvényszéki igazgató foglalta el. Harden személyesen jelent meg jogi képviselőjével, Bernstein igazságügyi tanácsossal, gróf Moltke képviselőjében pedig Selle igazságügyi tanácsos. Még tegnap a két perben álló fél jogi képviselői között tanácskozás volt, nem ugyan a békés megegyezésről, mert az ki van zárva, minthogy elsőfokú Hardent négy havi fogságra ítélték, hanem csak arról, hogy lehetőleg szűk korlátok közé szorítsák a tárgyalást. A tárgyalás megnyitása után Bernstem szót kért és kifogást tett a törvényszék illetékesége ellen. Emiatt indítványt terjesztett elő a tárgyalás elnapolására. Rövid tanácskozás után a törvényszék illetékesnek jelentette ki magát és az indítványt visszautasította. A közzétett főügyész szólt fel azután és kérte az egész tárgyalás tartamára a nyilvánosság kizárását. A bíróság úgy határozott, hogy a vád alapjául szolgáló cikkeket nyilvános ülésen olvastatja fel, de aztán az egész tárgyalás idejére kizárja nemcsak a közönséget, hanem a sajtót is. Megkezdődött a „Zukunft“ kérdéses cikkeinek, majd a vádiratnak fölolvastása, ami hosszú időt vett igénybe. A tárgyalásról a hivatalos törvényszéki tudósítók sem szabad hírt adniok s nem is lehetnek jelen. Berlinből jelentik éjjel: A büntető kamara Hardent százszáz márká pénzbürságra és a költségek viselésére ítélte el.

— Báró Kaas Ivor állapota. A nagybeteg kiváló publicista állapotában öröndetes fordulat állt be. Tegnap éjjel két óráig állandóan a legnagyobb veszélyben volt. Három óra tájban hirtelen jobbra fordult a beteg állapota és ma reggel orvosai konstataáltak, hogy a beteg túl van a veszélyen. Ha valami előre nem látható komplikáció meg nem zavarja a gyógyulás rendes folyamatát, akkor a beteg báró felgyógyulása egészen bizonyos. Ma reggel kiadott orvosi jelentés a következőket mondja: A tegnapi súlyos nap után beállt a teljes javulás, a beteg átesett a tüdőgyulladás legveszélyesebb stádiumán. Természetesen még igen bágyadt. A kedvező fordulat híre mindenütt nagy örömet keltett és a beteget jó barátai és tisztelői közül ma is igen sokan felkeresték. A házasternél és a lakáson kitett ívet nagyon sokan írták alá közéleti kiválóságaink közül. A beteget ugyanis a teljes és biztos gyógyulás érdekében minden, a látogatásokkal járó fáradságtól meg kell kímélni. Az orvosok a délutáni órákban alapos vizsgálat alá vették a beteget. A vizsgálat igen kedvezőnek nyilvánította a beteg állapotát. Az öröndetes változás hírére a politikai élet kitűnőségei közül igen sokan látogattak fel báró Kaas Ivor kecskeméti-utezai lakásába. Ugyazintén sokan keresték fel a kiterjedt rokonság tagjai közül is. A beteg a mai éjjel nyugodtan töltötte.

— A honvédség köréből. A király Fabriczius Dezső népfelkelésügyi honvéd alezredesnek, a székesfehérvári V. honvéd kerületi parancsnokság népfelkelő osztályvezetőjének, várakozási illetékekkel határozatlan időre való szabadságolását elrendelte; Lechi Zaccaria Mariának, zágábi 25. honvéd gyalogezrednél létszám felett vezetett különleges alkalmazású századosnak, a honvédség tényleges állományába újból való felvételét elrendelte és nevezettnek kitűnő teljesítményei elismerésül egyidejűleg a katonai érdemkeresztet adományozta. A honvédelmi miniszter rendelkezéssel a honvédség kötelekéből elbocsáttatnak; Stiff Oszkár, nyugállományú főhadnagy, végkielégítés mellett; a szolgálati kötelezettség teljesítése után, tiszti rendfokozatának megtartása nélkül, saját kérelmére; dr. Hegedűs János szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagy és dr. Szutrély Barnabás ezredorvos.

— Új titkos tanácsos. A király dr. Mannagetta-Beck Pál osztrálfőnökönek, a szabadalmi hivatal elnökének a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— Az újságírók egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületének választmányja ma délután dr. Bródy Lajos elnöklésével ülést tartott. A választmány a május 9-én tartandó évi közgyűlés előkészítésével foglalkozott. Purjesz Lajos főtitkár felolvasta az évi jelentést, mely az egyesület múlt évi tevékenységét részletesen ismerteti. Bemutatták a segítőalap igazgatótanács működéséről szóló jelentést is. A választmány az évi jelentéseket jóváhagyólag tudomásul vette. Kálnoki Henrik ellenőr betérjesztette az évi zárszámadásokat s a jövő évi költségvetési előirányzatot. Kiszorsolták a választásra kerülő választmányi tagokat és a tisztikar és a választmány kijelölésére Szatmári Mór elnöklésével bizottságot küldtek ki.

— Virágos Budapest. A földművelésügyi miniszter megbízásából Ráde Károly és Rerich Béla egy kis füzetet adtak ki, amely egyrészt propagandát csinál a „Virágos Budapest“ gyönyörű eszméjének, másrészt pedig gyakorlati utmutatásokat ad arra nézve, hogy miként kell az ablakokat virággal díszíteni. A kis füzet ügyesen és népszerű modorban van megírva és nagyon alkalmas arra, hogy a közönség körében tért hódítson a virágos díszítés ideája. A kis füzetet az Országos Magyar Iparművészeti Társulat minden érdeklődőnek ingyen megküldi.

— Trani grófné betegsége. Münchenből jelentik, hogy Trani grófné, a megboldogult Erzsébet királyné nővére, aki öt hét óta egy müncheni szállodában lakik, tüdőgyulladásban megbetegedett, de állapota most már annyira javult, hogy veszélytől nem kell tartani.

— A „Szanyin“ lefoglalása. A „Szanyin“ lefoglalásának idejében Schimkó Gyula kereskedő a nevezett könyvet Kaufmann Ábrahám és fia máramaroszigeti nyomdájában kinyomatta és százkilencven oldalnyi terjedelemben „Szanyin“ címmel újból forgalomba hozta. A vizsgálóbíró elrendelte ennek a könyvnek a lefoglalását is és ennek a foganatosításával a budapesti rendőrséget bizta meg, amely a lefoglalást kedden teljesítette s egyben fölkérte a máramaroszigeti rendőrséget, hogy a Kaufmann Ábrahám cég nyomdájában található összes példányokat kobozza el.

— Május elseje az egyetemen. Dr. Székely István tudományegyetemi rektor ma hirdetésny, utján tudatta az ifjúsággal, hogy május elsején rektori szünetnap lesz az egyetemen.

— A gyémánt-király elfogatásához. Lemoinek, a világhírű gyémánt-szédelőnek elfogatása még mindig közbeszéd tárgyát képezi. Az agyafurt ember nem kerülhette el a sorsát, miután elég vakmerő volt Párisba visszatérni. Elfogatásának részleteiről még a következőket jelentik: Lemoine volt titkára, Puzin, elmondta, hogy körülbelül két hét előtt meglepetésére egy kis levélkét kapott volt főnökétől, amelyben kérte, hogy látogassa meg. Csakugyan találkozott is. Lemoine kezdetben deprimált állapotban volt, de később visszanyerte jó humorát. A végén aztán arra kérte Puzint, hogy elvált feleségétől, aki közben újra férjhez ment, szerezzze meg garderoberjét, mert enélkül képtelen Párisban veszély nélkül forgolódni. Madame Nandor de Rigni — ez Lemoine elvált feleségének jelenlegi neve — a Parí-Monceau közelében lakik, nagyon meglepődött a titkár megjelentére, de átadta az elismervényét, amelyvel a ruhák egy szállító cégtől kiválthatók. Huzódott az ügy, hogy Puzin husvétig sem tudott előbbi főnökével találkozni. Husvétkor maga Lemoine kereste fel lakásán, ekkor azonban a titkár nem volt otthon, kirándult Versaillesba. Másnap találkozott, átadta a jegyzéket, de pár órával később a detektívek elfogták a gyémántsinálót. Puzin egyébként kijelenti, hogy Lemoine csalásairól semmit sem tudott.

— Magyar diákság egy lengyel ifjúsági ünnepén. A budapesti ifjúsági egyesületek elhatározták, hogy a magyar ifjúság 40 tagú küldöttségben képviselteti magát a május 2. és 3-án a lengyel alkotmány visszaállításának emlékére tartandó ünnep s egyben felhívja a vidéki akadémiák és kolozsvári egyetemi ifjúságot a csatlakozásra, illetve küldöttségben leendő részvételre.

— Az újpesti borhamisítók. Néhány nap előtt megírta, hogy a budapesti rendőrség nagyszabású borhamisítási ügyben folytat vizsgálatot. Arról van szó, hogy Singer Mór újpesti borkereskedő nagy mennyiségben fabrikálta a hamis bort és a hamisításhoz szükséges vegyi szereket Baros Gábor budapesti, Dohány-utca 1. szám alatti droguista szállította neki. A nagyszabású hamisítási ügynek ez a története. Április 6-án jelentkezett Sajó Sándor rendőrtanácsosnál egy fiatalember, aki elbeszélte, hogy ő Baros Gábor dohány-utcai droguistánál volt alkalmazásban, főnöke azonban elcsapta s ezért ő boszúból följelentést tesz volt gazdája ellen. A fiatalember ezután elmondta, hogy Baros hosszabb idő óta szállítja Singer Mór újpesti nagykereskedőnek a borhamisításhoz szükséges vegyi szereket, különösen sachalint. A sachalint édesítőszer, amelynek az elárusítását a belügyminiszter két évvel ezelőtt megtiltotta és rendeletileg úgy szabályozta, hogy a sachalint csak gyógytárakban szabad árusítani és csak orvosi receptre szabad kiadni. Baros Gábort egyszer már megbüntették, mert vétett a rendelet ellen, ez azonban egy csöppet sem fogott rajta, mert újból nagyban árusította a tiltott szert. Sajó rendőrtanácsos a följelentés alapján megindította a vizsgálatot és husz detektívet rendelt ki, akik állandóan figyelték Baros üzletét és Singer Mór újpesti borpinczéjét. A megfigyelésnek hamarosan meg volt az eredménye. A napokban Baros Gábor nagyobb szállítmányt indított utnak Újpest felé. A rendőrség emberei még az uton lefoglalták az egész szállítmányt, fölbontották a csomagokat, amelyekben különféle, borhamisításhoz szükséges szerekre bukkantak. Találtak sachalint is. A szállított áru körülbelül negyven ezer koronát érő volt. Ezekután nem maradt más hátra, mint lefoglalni Singer Mór újpesti pinczéiben a hamis borokat. Ez meg is történt s a rendőrség a lefoglalt borokból mintákat küldött a földművelésügyi minisztériumba, amely ezeket az állandó borvizsgáló-bizottsággal megvizsgálta. Hamarosan megállapították, hogy Singer Mór borai hamisítottak. A rendőrség ezek után Singer Mór újpesti kereskedő és tizenhat társa ellen borhamisítás miatt vizsgálatot indított. A hetedik kerületi kapitányságon ma kezdtek meg a kihallgatásokat, amelyek előreláthatólag néhány napig el fognak tartani. A rendőrtanácsos szobája tele van hamis bort tartalmazó palackokkal, amelyek közt ijedt arccal vallanak az érdekeltek.

— Iskolatársak találkozója. Dr. Körömy Árpád székesfővárosi bizottsági tag, a IX. kerületi, Mester-utcai felsőkereskedelmi iskola tanára fölkéri volt iskolatársait, akik vele együtt 1879. június havában tettek érettségi vizsgálatot a kegyesrendiek budapesti főgimnáziumában, szíveskedjenek jelenlegi címüket vele levélben tudatni, hogy a tervezett találkozót előkészíthesse.

Friedmann Miklós bankhivatalnok (Budapest, Baross-tér 18.) fölkéri volt tanulótársait, akik a honnapi felsőkereskedelmi iskolában 1899-ben tettek érettségi vizsgálatot, hogy a tízéves találkozó megtartása céljából május 30-án délután 3 órakor a Stefánia-szálló nagytermében (Honnán) megjelenni és jelenlegi címüket vele előzetesen közölni szíveskedjenek.

— Diszruhás rendőrposztok. Tavaszi pompájában viruló fővárosunk tegnap óta új szépséggel gyarapodott. Talán kevesen vették észre, hogy a rendőrszemek diszgyenruhában feszítene posztjaikon és olyan uniformisban dirigálják a kocsikat és a járókelőket, aminőt máskor csak nagy temetéseken, processziók alkalmával szoktak fölvenni. Oka ennek az, hogy ez év október elsején kapja meg a rendőrség a két év óta tervezett új uniformist, amelyhez sisak és diszgyenruha is jár. Miután pedig a régi diszgyenruhákat el kell használni, a főkapitány elrendelte, hogy a szolgálat ezentúl a jobbik uniformisban teljesítendő.

— A Hollandi Élethibztosító Részvénytársaság, magyarországi igazgatóságának székházául, mint értesülünk, megszerezte az Üllői-ut 2-4. számú és Baross-utca 1. szám alatt, a két utvonat torkolatánál a Kálvin-téren fekvő palotát és az intézet rövid idő múlva oda fogja áthelyezni jelenleg a Nemzeti Színház bérházában, Rákóczi-ut 1. sz. a. levő irodáit.

— Az új nyiregyházi főrabbi beiktatása. Dr. Bernstein Béla, volt szombathelyi főrabbinak, akit a nyiregyházi hitközség választott meg egyhangú lelkesedéssel főrabbijává, ünnepélyes beiktatása a város egész társadalmának élénk részvétele mellett történt meg. A vasutállomásnál a város közönsége nevében *Mayerszky* Béla polgármester köszöntötte az új főrabbit, nevének pedig a nyiregyháza, izraelita nőegylet kiildöttségének az élén *Gross* I. H.-né, az ottani izraelita fiatalóság nevében pedig *Benedik* Sándor és *Rosenberg* Tibor gyönyörű virágcsokrot nyújtottak át. A bevonulás igen szép látványt nyújtott és a menet az izraelita templomnál állott meg. A templomot a közönség zsufolásig megtöltötte. Az összes hatóságok képviselve voltak. Megjelent az ünnepélyes beiktatáson gróf Vay Gábor főispán, Mikecz Dezső alispán, Eckert Elek kir. pénzügyigazgató, Kovács István kir. törvényeségi elnök és valamennyi felekezeti lelkész. Este nyolcz órakor a Korona-szállóban háromszáz teritű bankett volt.

— Pályázat. A lévai m. kir. állami tanítóképző intézet pályázatot hirdet kedvezményes helyekre, amelyekre jó magaviseletű és nemes előmenetelű növendékek helyeztetnek el. Közlebbit a lévai tanítóképző igazgatójától lehet megtudni.

— Öngyilkosság Abbáziában. Abbáziában a Bellevue-szálló mellett ma délután egy holttestet találtak a tengerben. A hullát kifogták és nála levő irataiból megállapították, hogy Neugewirth Alfréd hatvankétéves breslauer kereskedő. Zsebében levelet találtak, amelyben megírja, hogy boldogtalan szerelem miatt lett öngyilkossá s mielőtt a tengerbe vetette volna magát, karbolsavat ivott. A rendőrség intézkedett a holttest eltemetése iránt, egyben pedig értesítette az esetről a breslauer hatóságot.

— A revolver. Miskolczon Bródy József kereskedelmi hallgató és Klein László VIII. oszt. gimnazista, unokatestvérek, tegnap este lakásukon a sötét szobában beszélgettek. Klein László elbeszélte társának, hogy álmában rablókat látott, kiket revolverrel riasztott el. Elbeszélését revolverrel illusztrálta, miközben az hirtelen elsült és a golyó Bródy József homlokába, furódott. Bródy sérülése halálos. A vizsgálat megindult.

— Fiatal gyilkos. Vasárnap délután Berlin munkásnegyedében két jobbmódu mesterember fia játszadozott az utcán: a hét éves Maradecki János és a három éves Wolf Frigyes. Játzás közben a két gyermek összeveszett s egymásnak ment. A hét éves fiúcska olyan dühös lett, hogy kirántotta zsebéből bicskáját s pajtása hátába kétszer beledöfte. A halálosan megszegett gyermek elterült a földön s a vér egy percz alatt elborította. Az összeszaladt nép annyira fölháborodott az eseten, hogy a késelő gyermeket félholtra verte s csak akkor hagyott föl az ütlegeléssel, amikor a bűnös ajultan összeesett. A két gyermeket a kórházba szállították. Mind a kettőnek veszedelmes az állapota.

— Letartóztatott rablótámadók. Klampfner Ferencz vinczellér e hónap elején ittasan tért be a Alsóerdősor- és Dohány-utca sarkán levő vendéglőbe. Ott volt Kiss Sándor 32 éves kereskedő, aki hamarosan barátságot kötött a részeg emberrel, majd odahitta két barátját, Balázi Aladár 32 éves és Donhauer József 25 éves munkátalan embereket. A társaság még sokáig ivott, azután kocsiba ültették a teljesen részeg Klampfner, kivitték az országos vásártérre, ott elszedték minden értéktárgyát, azután kitétek a kocsiból. A rendőrség ma a rablókat letartóztatta. Valamennyi rosvott multu, züllött ember.

— Tizenégy jeggyűrű. Egy lipesei zálogházba a minap egy fiatal leány állított be s tizenégy darab jeggyűrűt akart elzalogosítani. A zálogosnak fölűnt a dolog s titokban rendőrt küldött, aki aztán vallatára fogta a leányt, hogy honnan szerezte a tizenégy darab karikagyűrűt. Sirva mentogatózott a leány a lopás gyanúja ellen s elmondta, hogy tizenégyezer járt jogyben. Szavainak valóságát a jeggyűrűkbe vésett „Örökre“ jellegével bizonyította.

— Öngyilkos tanítónő. Lugosról jelentik: Derecskei Mária pervovai községi tanítónő tegnap agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen.

— Revolvermerénylet. Dárdáról érkezik az alábbi revolvermerénylet híre. Dr. Kiss Emil, dárdai ügyvéd szombaton délelőtt özv. Kunczer Antalné kisköszegi lakossal, Ursziny Pál kir. közjegyzőhöz akart menni. Alig érkeztek a közjegyző folyosójára, midőn a hivatalos helyiségből kirohant Kunczer Antal, aki özv. Kunczer Antalnének mostohaafia és revolvert rántva, az éppen vele szemben álló dr. Kiss Emilre fogta. Mielőtt a fegyver még elsült volna, a közelben levő Friedl lefogta a merénylet kezét és óriási dulakodás után sikerült csak tőle a revolvert elvenni és a folyosóról kituszkolni. A csendőrség előtt bevallotta, hogy meg akarta ölni Kiss Emilt és revolverében négy új töltényt tartogatott. Elkéseredése okául azt vallotta, hogy atyja a vagyonának egy részét még életében átiratta nevére, a merénylet mostoha anyjára és e miatt lett volna most a hagyatéktárgyalás, melyen az ügyvéd mostohaanyját, az özvegyet képviselte.

— Borzalmas apagyilkosság. Röviden hirt adtunk már arról, hogy Nagykárolyban szörnyű módon gyilkolta meg az apját Balogh András nevű legény. A gyilkosság előzményeiről és lefolyásáról utólag még ezeket jelentik: Balogh Sándor gazdálkodó már évek óta rossz viszonyban élt fiával, Andrással, aki nagykorúsága óta folyton zaklatta az öregot az őt megillető vagyon kiadásáért. A lelketlen fiu elhatározta tehát, hogy elpusztítja apját, csak hogy vagyonához juthasson. Sötét teret 14-én este hajította végre. Alkonyatkor elbujt az istállóba, hol atyja aludni szokott. Megvárta, míg az öreg elaludt, aztán elkezdte fojtogatni. Az álmában meglepett áldozat emberfeletti erővel védekezett az apagyilkos támadásaival szemben, de a ezük jászolba szorítva teljesen tehetetlen volt. A gyilkos ezt látva, hurkot vetett atyja nyakára s addig szorította mindjobban a kötelet, míg áldozata kilehelte lelkét. Ezután pedig, hogy a gyilkosság gyanúját magáról elhárítsa, egy szögrel felakasztotta a holttestemet. A gyilkosságot másnap reggel az áldozat felesége, a gyilkos özvegyje vette észre. Az esetet azonnal bejelentette a község előjáróságának. Amikor a gyilkosságnak híre ment, az egész falu gyanúja Balogh András ellen irányult, akit a csendőrség le is tartóztatott. A gyilkos előbb tagadta bűnét, később egykedvűen vallott be mindent, anélkül, hogy a megbánásnak legesekélyebb jele látszott volna rajta.

— Eltűnt fiatal asszony. Pám Istvánnének vasárnap szomorú levelezőlapot hozott a posta. A leánya, Szilágyi Istvánné, született Pám Vilma, egy gázgyári előmunkás felesége írta a kuszált sorokat, aki három hónappal ezelőtt ment férjhez. Azt írta az asszony, hogy elpusztítja magát, mert a sógornője miatt nincs meg otthon a békessége s most már az élete is veszedelemben forog. A kétségbeesett anya, aki a levelet kapta, azzal a kérelemmel fordul a közönséghez, hogy ha lehet, vezesse a leánya nyomára. Az életunt asszony már csütörtökön este eltűnt férjének a Tömő-utca 46. számú házában levő lakásáról. Szürke alj, zöld derék, fekete kötény és szürke kabát volt rajta. Az asszony huszonegy éves, barna haju, alacsony termetű, piros lépű, kövéres. Anyja az Örömvölgy-utca 18. számú házában lakik.

— Házasság. Hoffmann Béla, a Kereskedelmi Bank tisztviselője f. hó 18-án tartotta esküvőjét Spitzer Irénnel, Spitzer Ignác és neje, Guttmann Gizella leányával Budapesten.

Dr. Kereszegi Keresz György ügyvéd, orsz. képviselő április 24-én tartja esküvőjét a Kassai Szécs Mihály-kápolnában okrutai *Novelly* Rózi urhölgygyel, gyel.

Czujna Juliskát eljegyezte *Bogcha* Pál honvéd-szádos hadbíró Besztereztén.

Lichtscheidl Mariskát, dr. *Lichtscheidl* Géza temesvári kórházigazgató-főorvos leányát e hó 24-én, szombaton délelőtt tizenegy órakor vezeti oltárhoz *Franz* Lajos, az Osztrák-magyar bank tisztviselője, *Franz* József László nagybecskereki vezérigazgató fia a temesvár-belvárosi róm. kath. piébánia templomban.

Hirsch S. Sándor Budapest eljegyezte *Deutsch* Jolánkát Ó-Bucáról.

Polgár Emil, az Agobian és Adorján keleti szőnyeg-nyagykereskedő cég főkönyvelője eljegyezte *Waisz* Ilonkát Nagykanizsán.

— Nászajándékok. jeggyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán művészi ékszertelepen, Budapest, VII., Erzsébet-kürtút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Sikkasztó könyvelő. Szekszárdról táviratoz-
ták: Somogyi Izó, a szekszárdi villamos-telep
könyvelője, Tam Ferencz pénzbeszédével szövet-
kezve, több ezer koronát sikkasztott. A csendőrség
a két sikkasztót letartóztatta.

— Csetneki csipke. Ebben az évben a harma-
dik tanfolyam nyílt meg erre a háziipari mun-
kára. Minden csütörtökön és szombaton délután
4—6-ig tartanak az órák az Országos Iparogyesü-
let termében, Gróf Zichy Jenő-utca 4. I. em.

— Ricsi, a zsonglörök királya. Ricsi, a
zsonglörök királya, nem kétlábu, sőt nem is négy-
lábu, Ricsinek egyáltalán nincsen se lába, se keze,
mert ő a legöregebb főkája a *Mobb* kapitány tulaj-
donát képező, jelenleg óriási sikerrel a Beketow-
czirkuszban működő főká-csoportnak. Mebb kapi-
tány most tíz arany pályadíjat tűz ki akár ember,
akár állat részére, ha ugyanazt ugyanugy képes
produkálni, amit az ő főkái, közöttük Ricsi, a
zsonglörök királya.

— A forrongó Balkán. Váratlan meglepetés-
ben lesz része csütörtökön a főváros közönségé-
nek. Ugyszólván napokkal ezelőtt ült csak el a
szerb háború veszedelme és az Apolló Színház
fényképészai már hatalmas képből számolnak be
a nagy balkáni forrongásról. Azok az események,
amelyek heteken át izgattak bennünket s amelyek-
ről csak az újságok révén értesültünk, most élő,
mozgó képekben jelennek meg szemünk előtt. Fel-
tűnik Belgrád, a szerb önkéntesek, a szerb királyi
gárda s más szerb csapatok. Hatalmas a dómarche
jelene, amikor a külföldi követek távoznak a
külgügyminisztériumból s az első ágyú döngését
véltjük hallhatni. Bevonulunk azután Szerbia,
Bosznia és Hercegovina nagyobb városaiba és
végül ott látjuk határaink védelmében magyar
csapatainkat. Szakértők véleménye, hogy elhez
hasznoló képet még nem látott Budapest népe.

— Felvétel a tanítóképző-intézetbe. A pápai
áll. tanítóképző-intézet I. osztályában a jövő 1909/10.
tanévre 9 teljesen ingyenes, 8 fődíjat fizető és 3 ösz-
töndíjas hely jön üresedésbe. Az intézetben 100 növendék
számára berendezett bentlakás van. A kedvezményes
helyek a közép- vagy polgári iskola IV. osztályt szép
eredményrel végzett tanulóknak fogják adományoz-
tatni. Ezenfelül a dunántúli református egyházkerület
az e kerületből való érdemes fiukat külön is segívezi.
A telejs díjat fizetők ellátása évi 260 koronába kerül.
— A folyamodványok beküldésének határideje május
31. napja.

— Halálozás. Rezei Szilviusz, volt országgyü-
lési képviselő tegnap Facseten meghalt. Rezei 1896-ig
a magyarszéki kerületnek volt képviselője és mint gör-
ög-katolikus papot a lugosi püspökségre is javaslatba
hozták, de a római szentszék nem járult hozzá kineve-
zéséhez. 1896-ban Bekésmegye tanfelügyelőjévé nevezték
ki s három évvel ezelőtt ment nyugálomba. Azóta test-
vérénél Facseten lakott.

Racsai Ráchay Sándor hités ügyvéd és 1848—
1849-iki honvédhuszár százados élete 91-ik évében vég-
elgyengülésben elhunyt Kolthán.

Özv. Malmari Ignáczné, szül. Mingovits Betti ele-
tének 51-ik évében, hosszas betegség után elhunyt Buda-
pesten.

Arme Hensler László, az Országos Keresztény
Szövetkezet főtáskára, a „Buda és Vidéke” munkatársa,
hosszas szenvedés után, 59 éves korában meghalt.

Hetényi Vilmos, Balassagyarmat városának fő-
jegyzője, a „Nógrádi Hírlap” jeles tollu munkatársa,
39 éves korában Balassagyarmaton meghalt.

Garami Zsigmond, a törökszentmiklósi községi pol-
gári iskola igazgatója 34 éves korában Törökszentmik-
lóson meghalt.

Hebrony Alajos 1848—49-iki honvéd április 18-án
életének 80-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt
Jászényszarun.

Özv. Jaschko Aurélné, szül. Langsfeld Hermin
folyó hó 18-án hosszabb szenvedés után életének 68-ik
évében elhunyt Kassán.

Szakmár Jentő nagykereskedő, a Kassai Kereske-
delmi és Iparkamara tagja, Kassa törvényhatósági
bizottságának virilis tagja 35 éves korában Kassán
meghalt.

Fodor Ferencz 48—49-es honvéd, a volt Károlyi
huszárezred egyik vitéz bajnoka, aki tevékeny részt vett
a Szeged mellett vívott szatymazi, azután lugosi, temes-
vári és nagybecskereki csatákban, 82 éves korában
Nagykőrösten meghalt. Végtisztességén nagyszámú köz-
önség, több honvédbajtársa és a tanítóképzőintézet
énekara is megjelent.

Özveg Szencsny Mihályné, szül. Brühl Janka éle-
tének 60-ik évében Esztergomban meghalt. Az elhunyt-
ban Brühl József esztergomi prélátus kanonok nővérét
gyászolja.

De Gaston Sándor, régebben a párisi Figaro ma-
gyarországi levelezője, utóbb a budapesti francia kö-
lönia egyik legrokonszenvesebb tagja, kinek toltából
számos ismertető cikkek jelent meg hazánkról a francia
lapokban, ma reggel 42 éves korában Budapesten meg-
halt. Holttestét a Kerepesi-úti temető halottasházában
folyó hó 21-én délután négy órakor fogják becsutetni
és azután a rákoskeresztúri temetőben eltemetni

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szel-
lemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hom-
melféle Haematogént. Ne vezesse magát félre az
utánzatoktól.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherozeg-utca
3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felsze-
relt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a
gyermektorna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

Janka ravasz volt.

Budapest, április 20.

Thomas Carlyle, a híres történetíró, meg-
hagyta testámentumában, hogy közötté és a felesé-
ge, Jane Welsh között váltott szerelmes leveleket
soha közzé ne tegyék. A napokban vaskos kötet je-
lent meg Londonban, amely Carlyle és felesége
összes szerelmes leveleit tartalmazza. A publikálók
azt mondják, hogy a levelek közzétételével tulajdon-
képpen Carlyle igazi akaratát respektálták — amin
épenességgel nem kell gondolkozni, ha elgondoljuk,
hogy például dugaszdag egyházfejedelmek töménte-
len vagyomukat éppen a szegény földönfutó Jézus-
Krisztusra való hivatkozással okolják meg.

A szerelmes levelek között ott vannak azok is,
amelyeket ösmerettségük kezdetén irtak egymáshoz.
E levelek közül legföljebb azokra illik a szerelmes
jelző, melyeket Carlyle irt; Jane vagy Janka épen-
séggel nem volt szerelmes. Ambíciózus volt ez a
kisasszony nagyon, férfi, admirális vagy miniszter-
elnök szeretett volna lenni. Azonkívül forróvéru is
volt; inkább tetszettek neki a csinos tengerésztisz-
tek, mint a hanyag külsejű, társadalmi szokások-
kal és illemmel nem törődő Carlyle. Leveleiben
sűrűn írja „ez is udvarol nekem, az is, amaz is;
a legjobb barátja, az vagyok, leszek mindörökké, de
felcségsé soha!”

Egyszer azután megharagudott Carlyle — már
amennyire fülig szerelmes ember haragudni tud —
és kerekén megirta Jankának, hogy menjen hát
ahhoz, akit igazán szeret és ne törődjön a neki tett
ígéretekkel. Erre Janka azt válaszolta:

— Sokkal jobban kell önnek engem ösmernie,
Carlyle ur, semhogy föltételezhette rólam, hogy új-
ból fogok választani. Nem szólván az ön iránt táp-
lált érzelmeimről, azt gondolja-e ön, hogy a becsü-
let szikrája sincsen ebben a szívben és hogy nem
pirulok pusztán arra a gondolatra, hogy másé le-
hessek? Másnak adjam oda magamat, miután ön-
tartás nélkül önnek adtam oda magam! („Oda adtam
magam!” — ennek a kifejezésnek nem azt az ér-
telmet kell tulajdonítani, amit mi tulajdonítunk
neki. A házasság előtt semmi sem történt közöttük;
egy futó esők volt a legtöbb!) Mást zárjak karjaim
közé, az ön képével a szívemben és az ön esőkjával
ajkaimon!!! Oh, mondja, hogy ön tudja, hogy ez
sohasem történhetik meg... hogy ön tudja, hogy
én ilyen mélyre nem süllyedhetek! Ne engedje föl-
tételézem, hogy bírva az ön szerelmét, elég szeren-
csétlen vagyok becsülését nem birni. Csöppet sem
méltó önhöz, a kétszínűség esküdt ellenségéhez,
hogy nagyhangu ajánlatokat tegyen, abban a biztos
tudatban, hogy azokat nem fogják elfogadni. Néz-
zen rám görbén, tegyen szemrehányást, korbácsoljon
meg, ha van szíve: egy esőkja kárpótolni fog min-
denért. De ha szeret, könyörgöm, ne ajánlja föl
többé a szabadságomat; mert ez olyan sértés, melyet
bajoson lehet elfelejteni.

Az angol lapok diadalmasan mutatnak rá erre
a levélre, mint az angol szüzieség megnyilatkozásá-
ra, mily tiszta, mily megközelíthetetlen az angol
leány erkölcsi gondolkodása! Maga szegény Carlyle
is örömkönyveket ontva borul le a megsértett ist-
ennő lábához és alázatosan bocsánatot kér tőle.
Holott a próza emberei előtt nyilvánvaló, hogy
Janka kisasszony igen ravaszul fogalmazta meg ezt
a levelet. Aki oly borzasztó ideális módon ragaszkod-
dik választottjához, az nem flirtel jobbra-balra és
nem gyöttri vélegényét annak fölserolásával, hogy
kik legyeknek körülötte. Janka levélét igazi
asszonyi gondolkodás hatja át, amelyet manapság
a francia vigjátékirók úgy tolmácsolnak, hogy a
férjét megcsaló asszony rátánczol az úrra, minden-
félével megvádolja, hogy magáról a gyanút el-
hárítsa.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Suzanne Després a Vigszínházban. Nagy
főladatra vállalkozott Després asszony, amikor
Elektra alakját játszotta meg. Després Suzanne
művészete az egyszerűség, a nem színadiasság és
a letompított hangulatok művészete. Amikor ját-
szik, akkor él és az életet viszi a színpadra, az éle-
tet a maga valóságában, úgy, ahogyan mindennap
előttünk forr és ahogyan minden nap megkínöz
bennünket. Mintha csak frontot akarna csinálni
szal a művészettel szemben, amely meghazudtolja
az életet és amely a maga pózos, szavaló, szónoki
modorával éppen a francziaktól indult világnak.
És ezzel a művészettel, amely az egyszerűség, az
igazság és a nyers naturalizmus jegyében született
meg, akarja megformálni az Elektra alakját. És
érzékíteni akar emberi formákkal emberföltöttit,
igazsággal stilizáltságot, léttel nythost még kom-
plikáltabbá lesz a vállalkozás, amikor Hoffmanns-
thal Elektráját választja a Sophoklesé helyett, ezt
az emberibb, de végtelen mélységekkel, csodálatos
misztikummal telített lelket, amelynek még a
milionjót, a stílusát és a különös hangulatait is meg-
kell érzékíteni. Talán csak a Després nagy művészi
érzéke és szálfinom idegzete tudott megbirkózni
ezzel a főladattal. Az alakításából legelőször is tel-
jesen eltűnt az a tónus, amelyhez eddig a klassziku-
s előadásokból annyira hozzászoktunk. Suzanne
Després nem szavaló. És nem is énekel. Emberei
volt a beszédje, úgy beszélt, ahogyan az emberek
beszélni szoktak. Csak itt-ott csillant át a hang-
hordozásán valami dallamozás, de ez is in-
kább az ő nagy rytmuszérzéke és muzsi-
kás organumának a következménye. Az ő
Elektrája a boszu fanatikusa, akiben egy
nagy darab van a néma tiltakozásnak ab-
ból a fenségéből, amelyből tragikumot lehet
kivonni és amely az Aischylos Prometheusában
élhetett. És az ő Elektrája primitív, nem hajlit-
ható, állati ös-asszony, aki belémámosodott a
vérbe és aki épp úgy vágyódik az Aigisthos és a
Klytaimnestra vérére, mint ahogy Salome vágya-
kozott a Jochanan feje után. A Klytaimnestrával
való nagy jelentében rettenetes volt, amikor valami
monoton ordítással üvöltötte el a boszuját. Pompá-
san tudta megérzékíteni az asszonyt, a nőt, aki
macskaléptekkel, hizelegve, imbolygó testtel viszi
Aigisthos a gyilkosok felé és aki félig önkívület-
ben a halálos kimerültsége decczára is tánczra per-
dül akkor, amikor vértenger párázik körülötte.
Ebben az utolsó jelenetben igazán megrázó volt az
alakítása és megmutatta, hogy hatalmas mű-
vész. A társulata azonban olyan csapnivaló mód-
ján játszott, hogy azt hittük: a Nemzeti Színház dal-
énekesei deklamálnak a színpadon. A hamis pathos-
szukkal és a hazug éneklő modorokkal éppen szem-
behelyezkedtek a Després stílusával és folyton ron-
tották a hatást.

Az „Elektra“ előtt Tristan Bernardnak „Le
Fardeau de la liberté“ című egyfelvonásosát ját-
szották. Roppant gyöngé, vérszegény darabocska,
amely valósággal ráczáfol a gall esprit-re. Lugné
— Poe ur, aki a főszerepet játszotta, harmadrangu
színésznek bizonyult és kellemetlenül hatott az
egész komédiával együtt.

(*) Van Dyck Ernő es. kár. kamaraénekes ma
délután Párisból Budapestre érkezett, hogy pén-
teki fellépését megelőzően az Operaház holnapi
próbáján jelen lehessen.

(*) A „Művészet és Művelődés“ utolsó estéje.
A Vigadó épület harmadik emeletén van a „Művé-
szet és Művelődés“ kör-helyisége. Ott tartotta a
téli szezonban intim jellegű összejöveteleit a műve-
lődés és a művészet jegyében. Csupa szép lelkű,
nemes gondolkodású, szellemes és előkelő hölgy e
derék kör tagja és szerencsés, aki előtt megnyílnak
az ajtáik. A mai estély ebben a szezonban az utolsó
volt. Sokan jöttek össze, a ternek szűkeknék bizo-
nyultak a vendégek befogadására. Nem csupán a
bucszás alkalma, hanem a hangverseny élvezetes
műsora is seregestől vonzotta a diezes hölgyközön-
séget, mely a tavaszi kalapoknak remek kiállítását
rögtönözte — sikkes alkalmazásban. A műsor

ezáma a szenzáció hatását gyakorolta: *Nil* (Dapsy Gizella) mutatkozott be, mint felolvasónő. A saját költeményeiből mondott el néhányat. Azokból a csupa érzésből, csupa poézisből, csupa bájból szövegekből, amelyekhez hasonlókat nem egyszer köztelt már az „Egyetértés”. Különösen szép a „Királyság” és az „Este” című. Ezeket akkora tapsvihar követte, hogy a kitünő költőnő ráadásul, a legszebbel, a „Tékozlók dalá”-val volt kénytelen megszerezni. Szinte hihetetlen, hogy keztyűs, gyöngyöket kez a tetszésnek olyan hatalmasan döngő kifejezést tudnak adni. Nem hiában, hogy a szív hangján szóltek a szívükhöz. A második szám *Neogrady* Dóra éneke volt. A megnyerő megjelenésű gyermekleány atyja, *Neogrady* Antal festőművész szongorakíséretével egy gyönyörű Fráter-nótát és több pikáns kabarédalt énekelt kellemes hangon és a Rákosi Szidi iskoláját dicsőítő kifejezéssel, színezéssel. Sikere nagy volt. Ifjabb *Vanek* József — éleztapjaink ismert, tehetséges karrikaturistája következett, mint gyorsrajzoló. Általános derűség között vetette papírra a „lovag ur”, *Zsiga*, az *Andrássy-ut Gyöngye*, *Duczi gróf*, *Apponyi* élethű karrikaturáját, de valamennyi között legsikerültebb volt a kör fáradhatatlan segédítékára, a kedves *Kesselbauer* Mila képmása. A jelenlévő „eredeti” meleg ünneplésben részesítette a közönség. Utolsóan „but not least” maradt *Chapmanné-Lány* Aurélia, az európai híri operatársnő, aki a Hugonották nagy koloratur áriáját énekelte művészileg csiszolt, minden regiszterében egyenlő csengésű bárszónos hangjával. A percekig tartó tapsokra két ráadással is kedveskedett. Hangverseny után a kör szeretetreméltó intőzői *Gruzné*, *Bothosné*, *Streliszkyne*, *Endrődi* Szerafin, *Kesselbauer* Mila és a többiek párolgó teával és süteménnyel tartották jól vendégeiket.

(*) A *Vigszínházban* holnap, szerdán a „Vigyázz a nőre!”, *Feydeau* Georges nagysikerű bohózatát kerüli színe *Góthné* Kertész Ellával és *Góth* Sándorral a két vezető szerepben. A többi főszerepben *Gazi* Mariska, *Szerényi* Zoltán, *Vendrei* Ferencz, *Tapoczay* Dezső, *Balassa* Jenő, *Bárdi*, *Tihanyi* Miklós, *Sarkadi* Aldár lépnek fel. Holnapután, csütörtökön, a „Király” adják *Hegedűs* Gyulával a czimszerepben.

(*) *Márk Lajos* parodisztikus tárlata. Annyi bizonyos, hogy *Márk Lajos* pompásan ismeri a magyar festőket, kívülről-belülről. Mintha csak külön tanulmányozta volna valamennyi festő kollegájának a technikáját, a manierjait, a művészi gondolkodását, olyan élesen látja meg a pikurájuk minden apró nuance-át. Ezeket a sajátosságokat azután kacagó humorral, mosolygó iróniával kipécézte és majdnem ötven képben élénk tárta. A *Könyves Kálmán* műintézet nagytermét egészen megtöltik a *Márk* parodisztikus képei. Tulajdonképpen teljesen át kellene engednünk magunkat a kacagásnak, amikor ezeket a ragyogó szellemességgel, egészséges, őszinte humorral megcsinált képeket nézzük. A sorozat legelső képe előtt nem állhattam meg, hogy hangosan el ne nevessem magam. Így, ekkora szellemmel, ennyi ügyességgel, ennyi ragyogó humorral még nem figuráltak ki *Innocent* Ferenczet, mint *Márk* abban a képében, amelyet az ő modorában festett és amelynek azt a címet adta, hogy: „A kidolgozott bajadér”. De nemcsak *Innocent*nél jelentkezett ez a speciális művészet, hanem a *Márk* valamennyi parodisztikus képénél. Az egyik jobb, mint a másik, az egyikben több a jókedv, az irónia, mint a másikban. És meg kell mondanom: nem közönséges travesztíáról, kivételezésről van szó, hanem elsőrangú művészi produktumokról, olyanokról, amelyeket *Márk Lajos* szokott alkotni. Mindegyik képe csupa művészet, csupa éles meglátás és kifejezőni tudás. Mindegyik képében jókedvűen, bájosan és művészetrel csufol ki egy pikurát és torzítja a pikuráját. Ahol csak talál valami jellegzetes fonákságot — és aki keres, talál — akár a kidolgozásban, akár a fölfogásban vagy a témaválasztásban, azt megkapja *Márk Lajos* és mesteri ecsettel vászonra veti. Amellett ez az egész parodizáló festés bámulatosan nagy technikai művészetrel van megcsinálva. *Márk Lajos*

ki tudja hozni a humor és a travesztíát épügy, mint a jellegzetességet a technikában és a legapróbb finomságokat is.

Ha csak ennyi kvalitást mutatott volna is föl ez a móka-tárlat, már akkor is jelentékeny művészi eredményt ért volna el. De *Márk Lajos*, az ember, még egyebekben is segítette *Márk Lajos*-t, a festőt. Annyi szellemességgel, annyi csillogó ötlettel dolgozott, annyi bájos, pajkos iróniát szórt el a vásznain, amennyi már magában véve is biztosította volna a képei sikerét. Valami egészséges kacagás vibrál a teremben, mintha szatíra-röppentyűket eregettek volna föl és sustorgás helyett nevetést árasztottak volna magukból.

Az egyes képek annyira találóak, hogy az első pillanatra eredetinek tartja az ember és csak a közelebről nézzük, akkor tűnik csak elének a paródia. A legjobbak közé tartozik a *Benczur* nyomán megcsinált „*Vajkstädtler keresztelése*” című kép, amelyhez különben még egy csomó mesteri alkotás csatlakozik. *Zichy* Mihály nyomán: „*Szövetségársak tivornya*”, „*Peske* Géza nyomán: „*A káposzta megmaradt, de hol van a kecske*”, *Fényes* Adolf nyomán: „*A kremonai hegedűs vagy a deplacirozott pup*”, *Tornyai* Gyula nyomán: „*A kimerült beduin, avagy a szivargyűrű ragasztó arabs*”, — mind elsőrangú dolgok, amelyek mindenesetre nagy sikert fognak aratni. (de)

(*) Az „*Elvált asszony*” Győrött. Fall Leo dallamos operettje, az „*Elvált asszony*” kitűnő előadásban került színe a győri színházban. *Pálmay* Ilka szerepét *Fehér* Olga — a győriek kedvence — énekelte. Minden énekszámat megismételtették. Játéka élénk, megjelenése „fess” volt. Az elvált asszonyt *Molly* Margit alakította temperamentumosan. A sikerből rész jutott *Arkossynak*, *Tihanyinak* és *Szalmának* is.

(*) A „*Nyugat*” legújabb száma. Irodalmi folyóirataink e legjelentékenyebbjeinek, az *Ignotus*, *Fenyő* Miksa és *Osvát* Ernő szerkesztésében megjelenő *Nyugat*-nak most érkezett 8-ik számában a következő nagybecsű szépirodalmi és kritikai közleményeket találjuk: *Peterdi* István, *Juhász* Gyula, *Füst* Milán, *Ady* Endre, *Reichard* Piroška, *Ignotus*: Versek; *Lengyel* Géza: *Sárosék* (Novella). *Ignotus*: Új művészet. *Szilasi* Vilmos: *Péterffy* Jenőről II. *Karinthy* Frigyes: *Géniusz* (Novella). *Laczkó* Géza: A collegium *Don Quijotéja*. A „*Figyelő*” kritikai rovatátartalma: *Levél* a *Nyugat* szerkesztőségéhez (*Karinthy* Frigyes); *Én* is *Shaw* Caesarjáról (*Babits* Mihály); *Pierre* Loti: *Philae* halála (*Nagy* Zoltán); *Hock* János az *Urániában* (*Laczkó* Géza); *Kun* József: *Kék* hegyek (*Babits* Mihály); Az „*ideál*” (*Karinthy* Frigyes). A *Nyugat* előfizetési ára egy évre 20 korona, egy szám ára egy korona. A kiadóhivatal címe: VII. *Akácza-utca* 5. Május 1-től V., *Dorottya-utca* 14.

(*) *Magyar művészeti Velence*ben. Nagy jelentőségű művészi és kulturális esemény előkészítésén fáradoznak a művészeink *Velence*ben. E hó 24-ikén nyitják meg ugyanis *Velence*ben azt a pazar fényű és berendezésű palotát, melyben állandó otthonra találnak a magyar képző- és ipari művészet remekei. A *Velencei Magyar Művészeti Velence*ben legkiválóbb művészeink munkái lesznek kiállítva változó időszakokban. Ennek a céljának megfelelőleg van tervezve és felépítve az egész művészeti ház. A front közepén félkörben kialakuló portálán át jutunk a lépcsőzetes előcsarnokba, melynek négy nagy ablaka van. Az ablakok műremekei a mozaik-üvegfestészetnek, melynek kartonjait *Nagy* Sándor művésznök festette, a negyedik századbéli templomfestészeti modorban. A homlokzatnak a portáltól jobbra-balra visszalépő részét két nagyarányú mozaik ékesíti. Az egyik Attilát ábrázolja *Aquileja* előtt, a másik pedig az *Isten* kardját. Mindkét remekmű *Krisch* Aladár munkája. Oldalt szintén mozaik-díszítések vannak: *Balassa* Bálint, *Kolozsvári* M., *Kupa* herceg és *Szt. Imre* alakjai. Ezzel a tervező művészek kulturánk fejlődésének határtelző alakjait szimbolizálják, belekapcsolván a jelent a legregyebb pogány korba, melynek kimagasló alakjai nagy hatással voltak az olasz kultúrára is, sőt nemzetközi jellegű nyertek. Szerencsés és ideális összekapcsolás és összhang bontakozik ki a *Magyar Mű-*

vészeti architektúrái és ornamentikai arányaiból. Valóban méltó oltára lesz az örök művészet földjén a magyar kultúra termékeinek. A *Művészeti Velence* belső beosztása hasonlít a *Műcsarnok* beosztásához. A közepén van egy nagy terem képek és szobrok részére. A baloldali terem a különböző iparművészeti cikkek kiállítására szolgál, míg a jobb szárnyon egy zeneterem van tervezve. A világitást részint felülről, részint oldalról kapják a termek. A *Művészeti Velence* felavatására nagyban fojnak az előkészületek. A művészek már mind leut vannak. A nagy jelentőségű ünnepélyen, mely a magyar kultúra ünnepe lesz, a kultuszminisztert *Radács* Jenő miniszteri tanácsos fogja képviselni.

(*) *Hanka*. *Zapolska* Gabriella lengyel író nő kiváló darabjának, a „*Hanka*”-nak, amely a külföldön „*Dulskiné morálja*” cím alatt ismeretes és amely nálunk a *Magyar Színházban* *Miksa* Lajos fordításában szombaton, e hó 24-én kerül bemutatásra, a következő a szereposztása:

Dulski: *Réthey*; *Dulskiné*: *Först*; *Róza*; *Zbiski*: *Törzs*; *Hessa*: *Forgács* Rózi; *Méla*: *Tóth* Irma; *Juljacsics*: *Báthori* Giza; *Egy lakó*: *Zala* Karola; *Hanka*: *Mészáros* Giza; *Tadakovné*: *Bera* Paula. A darab bemutatója iránt olyan általános az érdeklődés, hogy a páholyok és szölyék nagy részét már hétfőn elvitték. A „*Hanka*” bemutatójának holnap, szerdán *Marlowenak* nagysikerű, mulatságos komédiája, a „*Régi jó idők*” kerül színe, *Z. Molnár* Lászlóval a főszerepben, akit a közönség kiváló alakításáért minden eddigi előadásán valóságos ünnepezt. *Ugyancz* *Estén* „*A zöld kakadu*” is színekerül. *Csütörtökön* megismétlik *Földes* Imre kiváló társadalmi színdarabát, a „*Hivatalnok urak*”-at.

(*) Az iparművészek közgyűlése. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat május hó 2-án, délelőtt 11 órakor, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum első emeleti termében tartja XXIV. évi rendes közgyűlését. Napirend: Elnöki megnyitó. A választmány jelentése a társulat 1908. évi működéséről. Az 1908-ik évi számadások megvizsgálására a mult közgyűlés által kiküldött számvizsgálók jelentése és ennek kapcsán a felmentés megadása. Az 1909-ik évi költségvetés megállapítása. Az 1909-ik évi számadások megvizsgálására kiküldendő 3 tag és 2 póttag megválasztása. Az alapszabályok 26. szakasza értelmében elnök választása három évre. Az alapszabályok 37. szakasza értelmében, a választmányból kilépő 20 tag helyett újaknak választása.

(*) *Wagner-est* a *Műcsarnokban*. A tavaszi tárlaton, a városligeti *Műcsarnokban* csütörtökön közönségszóra megismétlik a *Wagner-est*-t, mely a mult héten oly nagy sikert aratott. A kiállítási palota termeit az előkelő közönség teljesen megtöltötte, s egyaránt gyönyörködött a tárlatban, valamint a honvéd zenekar előadásában, amely *Bach* István vezetésével művészi precizitással adta elő a zeneköltők fejedelmének örökségét alkotásait. A műsort erre az este fölrisztették, s ezáltal előadásra kerülnek a *Tannhauser*, a *Lohengrin*, a *Bolygó* hollandi és a *Mesterdalnokok* legszebb részei, továbbá az *Emléklap* című dal. — A kiállítást délután hat órakor zárják és hetkor nyitják meg ismét. A hangverseny nyolcadfél órától tizenegyig tart, s arra az egykoronás pénztári jegyeken kívül a tag- és családtagjegyek is érvényesek.

(*) *Nyugdíjas színésznők és özvegyek segélyezése*. Az Országos Színészegyesület nyugdíjalapja által kezelt *Bulyovszky* Lilla-féle alapítvány ezidő kamatai most kerülnek kiosztásra. Ezekből a kamatokból kiadandó segélyekre pályázhat minden színésznő, vagy nyugdíjazott színésznő. A kérvényeket legkésőbb május 15-ig kell benyújtani az Országos Színészegyesület központi irodájánál. A segélyek odaítéléséről a tanács határoz.

(*) Az *Iparművészeti Társulat* lakásberendezési kiállítását az érdeklődő közönség állandóan nagy számmal keresi föl. A kiállítás a jövő héttől kezdve hetköznapokon — hétfő kivételével — délelőtt 9-től este 6-ig, vasárnapokon és ünnepnapokon délelőtt 9-től délután 1 óráig lesz nyitva. A kiállítás alkalmából történt művásárlások közül megemlítjük a földművelésügyi miniszterét, akinek megbízásából tegnap *Ottlyk* Iván államtitkár elnöklésével működő bizottság jelent meg a kiállításban és mezeigazdasági és erdszeti díjazások céljára 4000 korona értékű műtárgyakat vásárolt. A bizottságban a társulatot gróf *Hadik* Barkóczy Endre elnök képviselte.

(*) *Vessey* Ferencz hegedűje. *Vessey* Ferencznek édesatyja 50.000 koronáért megvette fia számára a történelmi nevezettségű és *Stradivarius* mester fénykorából származó *Berthier-Stradivarius*-t. A hegedűnek bámulatos hangja van és a fényese még teljesen ép. A *Berthier* mellékneve *Napoleon* híres marsallja révén kapta, akinek a hangszer hosszabb ideig birtokában volt, sőt *Szeut* Ilona szigetére is magával vitte.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert elsőrangú ural szabó-termék szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával.

prima munka.

Atmeneti kabátot) 35 frtért
angol kelméből)
Föltöt) 30 „
Smoking-öltönyt) 35 „
selyem béléssel)
Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS,
Magyar-u. 3.
I. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 110-95

(*) **Komárom új színháza.** Mezei Béla színházigazgató nyár folyamán Komáromban új nyári színházat épített a régi tűzveszélyes bódé helyére. Az új aréna 16.000 koronába kerül.

(*) **Zeneakadémia.** Az Országos Zeneakadémia igazgatósága április 21-én, szerdán, nyilvános hangversenyt rendez az intézet nagytermében. A 10 számból összeállított műsor keretében Ábrányi, Maleczkyné, Szendy Árpád, Bartók Béla, Hubay Jenő, Sik József, Mambri Gyula, Chován Kálmán és Laub István nyvendékei mutatják be haladásukat. Műsoron szerepelnek: Frescobaldi, Brahms, Bach, Mozart, Liszt, Mendelssohn, Grieg, Hildach, Schumann, Wolf, Franz és ifj. Ábrányi Emil művei és szerepelni fognak jelzett alkalmos előadásban: *Zalánfy Aladár, Balabán Imre, Farlas Mártha, Adler Adél, Morvai Zsuzsi, Lincz Mártha, Junghaus Mária, Hegyi Emánuel* (Szendy nyvendéke), *Basilidesz Mária és Frisch Vilma.* A hangversenyt fél 8 órakor kezdik.

(*) **Felvételi vizsgálatok a Színészegyesületben.** A legközelebbi színészegyesületi tanácsülésen, május hónap 4-én határoznak az idei színészfelvételi vizsgákról. A vizsgálatokat, úgy mint az utóbbi években, ezidén is június elején fogják megtartani, de ebben az évben sokkal nagyobb szigorral, mert a gyakorlatosok működésének az idei közgyűlés egyik határozata értelmében, nagyon is korlátozva van.

(*) **A magyar képzőművésznők kiállítása.** A Nemzeti Szalonban immár teljesen el van rendezve a Magyar Képzőművésznők Egyesületének első, nemzetközi kiállítása, amely a jövő vasárnapon délelőtt fél 11 órakor nyílik meg ünnepélyesen. A külföldi művésznők alkotásai az emeleti nagytermet foglalják el, akik közül méltó feltűnést keltenek Pelling-Hall, Stettler Mártha, Licht-Graef, Halvanga Emilie, D'Epornay Marie, Friedrich Vilma, Lange Helena, C. Hempter és Carpentier Madeleine művei. A magyar művésznők műveiket szombaton a sajtó napján firtaszkelhetik reggel 9 órától délután 4 óráig.

FŐVÁROS.

(*) **Uszodák a parlament előtt.** A dunai rakpartok építése alkalmából 1896-ban azért, hogy a parlament előtti rakodópart az Országház stílusának megfelelő kiképzést nyerjen, az Országház építési alapja 600.000 koronával járult a rakodópart építésének költségeihez. Ugyanakkor egy vegyes bizottság a rakodópart használatára nézve abban állapodott meg, hogy az Országház előtti rakpart 295 folyóméter hosszúságban a teherforgalomtól és a teherkikötéstől mentes tartassék. Minthogy a hajózás és a kereskedelem fejlődésével a rakodópartokat mindjobban igénybe kellett venni, később a parlament előtti rakodópartokat is lefoglalták. A képviselőház elnöke időközben való felszólalása folytán a főváros úgy intézkedett, hogy a parlament előtti rakodóparton csak olyan hajók köthetnek ki, amelyek áruinak kirakása se port, se zajt nem okoz. Ezzel az intézkedéssel a főváros meg akarta óvni a parlament nyugalmát, de másrészt lehetővé akarta tenni a kereskedelem és a hajózás érdekeinek kielégítését is. Justh Gyula, a képviselőház elnöke azonban ez ellen is tiltakozott és egyenesen megkövetelte, hogy a vegyes bizottság megállapodása értelmében a parlament előtti rakodópart mentes legyen minden teherforgalomtól és minden teherkikötéstől. A főváros ebbe is beenyugodott és hogy a hajózás és kereskedelem érdekét is kielégítse, a főváros tanácsa a parlament elé egy fővárosi ingenyért, a kereskedelmi kórház fürdőjét és egy magánuszodát helyezett el. Az idén is hasonlóképpen történt a Dunapart beosztása. Justh Gyula, a képviselőház elnöke most újból átiratot intézett a főváros-hoz és abban megkövetelte, hogy a képviselőház elnöke a főváros ott uszodát állít fel, „mert az, hogy az Országház közelében uszoda építhetessék, sehogy sem egyeztethető össze az illendőséggel és a közszeméremérettel.”

(*) **Új mutatónyos-telep.** A főváros tudvalevőleg a Városligetnek ugynevezett tilizijáték-terén a mutatónyos-telepet beszűntette és azt áthelyezte. A tanács legutóbbi ülésében a városigeti árúállvány-helyek, szállárd építményei árúbódék és tejelárusító-kiosk-helyek bérbeadása tekintetében úgy intézkedett, hogy a régi mutatónyos-telepen volt összes üzleteket, a Kis-színház kivételével, teljesen megszünteti és kijelentette, hogy az új mutatónyos-telepen kívül a Városligetben és az azt környező utakon, ugymint az állatkerti, Hermina-, István- és Aréna-utakon sem végleges, sem ideiglenes mutatónyos és hasonló üzletek céljaira nem ad többé bérbe területet. E tilalom alól kivette az Aréna-színház körüli téren elhelyezett, a Stefánia-ut mentén és a Városligeti fasorban lévő élelmiszer-elárusító bódékat. Minthogy a Városliget rendezésével kapcsolatban hat bérlet, akiknek a régi helyen bódéjuk volt, most kiszorult, a tanács megbízta a VI. kerületi előjáróságot, hogy a még szabad helyeket árverés útján adja bérbe és erre a hat élelmiszer-árusítót hívja meg s amennyiben ezek az 1908-ban fizetett bérösszeget leteszik, árverés mellőzésével adják bérbe nekik a bódékat.

(*) **Közigazgatási bejárás.** A Magyar Államvasutak Budapesti pályaudvar budapesti-kelenföldi összekötő vonalán lévő Dunahíd tervezett átépítése tárgyában, arra az alternatív tervre való tekintettel, hogy az új szerkezetek pillérei és hídfői a meglévőkhöz az északi oldalon csatlá-

koznak és a jövőben esetleg építendő közúti hid elhelyezésének figyelembevételével épüljenek, a kereskedelmiügyi miniszter közigazgatási bejárást rendelt el. A bejárás vezetésével a miniszter dr. Hegyeshalmi Lajos miniszteri tanácsost bízta meg és felhívta a fővárost, hogy a pótbeküldésen képviseltesse magát. A bejárás május 4-én délelőtt 10 órakor lesz. Találkozó hely a keleti pályaudvaron lévő felvételi épület tanácssterme.

EGYESÜLETEK.

(-) **Nemzetközi agrogeológiai értekezlet.** Az első nemzetközi talajismereti értekezlet tagjai vasárnap reggel indultak nagyalföldi tanulmányutjukra. Első állomásuk a bács megyei Kelébia volt, ahol a Duna-Tisza közének legtipusosabb futóhomok-területét nézték meg. Kelébiáról a társaság Szabadkára ment. A délután folyamán a város vezetőinek kalauzolása mellett Palicsra rándult a társaság.

(-) **A Józsefvárosi Nép kör** április 24-én, szombaton este 7 órakor tartja a kör nagytermében évi rendes közgyűlést. A közgyűlés után a községi választások ügyében fontos értekezlet s utána társasvacsora lesz.

(-) **A Magyar Vasúti és Hajózási Klub** dísztermében 1909. évi április 22-én este 6 órakor Komáromy Mihály ügyvéd előadást tart a „szimmetrikus betűkről”. A felolvasáson az egyesület vendégeket szívesen lát.

(-) **A Magyar Szakírók Egyesülete** a hatóságok, intézmények és vállalatok hivatalnokai, művezetői, általában alkalmazottjai, valamint más érdeklődők részére a közgazdasági gyakorlati ismeretekből, első sorban a magyar viszonyok szempontjából aktuális kérdésekből rendszeres előadási ciklusokat rendez. A tavaszi ciklus a következő előadásokra terjed: Április 23. Gellérj Mór: *A kisipar jövőjéről.* Május 7. dr. Szabolcsy Antal: *A vasúti politika aktuális kérdései.* Május 21. dr. Mutschenbacher Emil: *A magyar mezőgazdaság és mezőgazdasági politika alapismerteti. Az előadások ingyenesek.* Valamennyien az Orsz. Iparegyesület nagytermében tartatnak, Budapest, VI., gróf Zichy Jenő-utca 4. Minden előadás este 7 órakor kezdődik. Jegyek kaphatók a Magyar Szakírók Egyesületének elnökségénél (gróf Zichy Jenő-utca 4. sz.). Az előadásokat az iskola ösztönzi. Az első előadások sorozatát szeptember elején teszik közzé.

(-) **A Magyar Néprajzi Társaság** e hó 21-én, szerdán d. u. 4 órakor a Magyar Tudományos Akadémia I. emeleti üléstermében nyilvános felolvasó-ülést tart. Az ülés tárgyai a következők: Dr. Antal Géza: *Az afrikai népek vallása. Vászárhelyi Géza: A budavideki magyarság eredetéről.*

Nyilttér.

Erovatban közöltöktől nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szeminárium
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készült elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Rohitschi „Styria-forrás” Gyógyviz.
Gyomordaganatok és göröcsök, Orvosilag
Brigh-féle vesegyuladások, ajánva!
gége- és légcső-katarrhus,
gyomor- és bél-katarrhus,
hugysavas diathesis,
Kifűnő gyógy-czukorbetegség,
eredmények: nehéz székelés,
és majbetegség ellen.
Nagybani raktár Magyarország részére: Hoffmann József
Budapest, V., Báthory-utca 8. szám.

Felhívás.

A vagyonbukott József- és Ferenczvárosi takarékpénztár adósnai közül azok, akik dr. Marton Henrik ügyvéd, tőmeg gondnoknak fizettek, fizetnek vagy perszítve lettek, sziveskedjenek czimeiket Tenczer Gyula hirdetősi iroájában (IV., Szervita-ter 8. sz.) sürgősen leadni.

SPORT.

Tavaszi versenyek Bécsben.

— Hatodik nap. —

A mai program kiemelkedő számát, a 8000 koronás Prater-díjat, nagy meglepetésre a most oly szerencsés Geist-istálló Bácsi-ja nyerte meg Mony ellen. Még a verseny favoritjai a helyekről is lemaradtak. A Patience-handicapban Gyöngyössi vitte könnyű súlyát diadalra, amelyet erősen megnehezített Salome. Az Erdbergi-díjban Heimlich győzte le küzdelem után Becskerekit.

A mai nap részletes eredménye a következő:

I. **Erdbergi díj.** Díj 3000 korona. Táv 1300 méter. 1. Hg. Hohenlohe-Oehringen 3é. pk. Heimlich 52½ k. (lov. Hewitt). 2. Szemere M. Becskereki (Juhász). 3. Gr. Pálffy J. Berengar (Janek). Futott még: Klapka. Küzdelem után fejhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:18, 20:25, 72.

II. **Eladók handicapja.** Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Dávid E. 5é. pm. Sepoy 61 k. (lov. Pretzner) és hg. Pálffy M. 3é. pk. Gravosa 54 k. (Vivian). Holtverseny. 3. Petánovits J. Topper (Walkington). Futott még: Mayenne, Hát te, Witness, Ella, Terem, Caecilus, Becses, Dunbar. Holtversenyben nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:18 és 21, 20:31, 29, 46.

III. **Prater-díj.** Díj 8000 korona. Táv 1300 méter. 1. Geist G. 3é. pm. Bácsi 48 k. (lov. Ulrichshoffer). 2. Mautner V. Mony (Horán). 3. Mr. Adrien Fabelhaft (Smutny). Futottak még: Tábornok, Verőfény, Vöröskirály, Vansittart, Hexenmeister. Küzdelem után félhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:93, 20:45, 43, 46.

IV. **Háromévesek eladóversenye.** Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Trauttmansdorff L. sk. Krikerl 50½ k. (lov. Krouzil). 2. Mr. Lincoln Polpetta (Smutny). 3. Br. Rothschild Sybarit (Janek). Futottak még: Alabárd, Rugany. Küzdelem után nyakhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:19, 20:25, 31.

V. **Patience-handicap.** Díj 5000 korona. Táv 2000 méter. 1. Egyedi A. 6é. pm. Gyöngyössi 51½ k. (lov. Miles). 2. Geist G. Salome (Janek). 3. Dreher A. Broker (Aylin). Futottak még: Palma, Igor, Kuropatkin Floridsdorf. Küzdelem után nyakhosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:44, 20:36, 32, 75.

VI. **Eladók gátversenye.** Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Dávid E. 5é. pm. Apatin 65 k. (lov. Csompora). 2. Mautner V. Bon Garcon (Dillon). 3. Gr. Sigray A. Lánchordta (Walkington). Futottak még: Péda, Sodoma, Durga. Könnyen két hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:24, 20:26, 45.

VII. **Nyeretlen háromévesek versenye.** Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Szemere M. pm. Angyal Bandi 56 k. (lov. Juhász). 2. Hg. Hohenlohe Haehel (Hewitt). 3. Mautner V. Theophrastus (Hirán). Futottak még: Merveille, Avar, Gailardin, Her Love. Könnyen két hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:29, 20:31, 55, 43.

(*) **A budapesti ügétőversenyek** negyedik napjának eredménye a következő:

I. **Nyeretlenek versenye.** Díj 1700 korona. Táv. 2000 méter. 1. Wienerwaldi ménes Waselbua (Ederer). 2. Venesellői ménes Imre. 3. Pusztaberényi ménes Balaton. Nem helyezve: Lásuk, Fata Morgana, Fatma, Pardon, Fatime, Czimbora, Czankó. Tot.: 10:52, 20:34, 53, 29.

II. **Alagi díj.** 2000 korona. Táv. 2200 méter. 1. Muslay Gy. Bankó (Kieser). 2. Wienerwaldi ménes Siess R. 3. Gyulai Gy. Fondor. Nem helyezve: Lepke, Waincott jr., Pandur, Florian, Easter child. Tot.: 10:44, 20:45, 58, 83.

III. **Homoki díj.** 2400 korona. Táv. 1700 méter. 1. Kohner W. Sei schnell (Switzer). 2. Winans W. Dalia. 3. Hg. Ypsilanti T. Lady Kruse. Nem helyezve: Pityu, Flush Royal. Tot.: 10:17, 20:33, 57.

IV. **Derby kísérleti verseny.** Díj 5000 korona. Táv. 3000 méter. 1. Pusztaberényi ménes Indiana (Capovilla). 2. Pusztaberényi ménes Lengyeltóti. 3. Körmendi ménes Feri. Nem helyezve: Kontrás, Eboli. Tot.: 10:13, 20:31, 33.

V. **Nyeretlenek versenye.** Díj 1700 korona. Táv. 2200 méter. 1. Winans W. Brácsos (Armstrong). 2. Sharovai ménes Jubilee Boy. 3. Feiser S. Ernő. Nem helyezve: Onyx, Peilstein. Gánj, Milord. Tot.: 10:24, 20:27, 27, 49.

VI. **Handicap.** Díj 2400 korona. Táv. 2500 méter. 1. Hauser L. Demission (Tappan) és Brunner J. és társa Hertha (Armstrong) holtversenyben. 3. Wienerwaldi ménes Siess P. Nem helyezve: Daisy, Imperator, Dóra. Tot.: 10:36 (Demission) és 22 (Hertha); 20:54, 67.

VII. Kettesfogatu urkocsis-verseny. Díj 4000 korona. Táv. 4500 méter. 1. Br. Sennyey G. Duli-Szikra P. (Tulajdonos). 2. Homoki ménesfogat. 3. Ruzicska Ferencz-fogat. Nem helyezve: Hg. Ypsilanti T.-fogat. Tot.: 10:20, 20:29, 28.

TÖRVÉNYSZÉK.

Meghíusult rablógyilkosság.

Budapest, április 20.

Ez év február 5-én a rendőrség egy igen érdekes rablógyilkossági tervet akadályozott meg s a tetteit, Kallós Ferencz szobafestő személyében le is tartóztatta. Ez az ember arra akarta rávenni Tamási Béla iparossegédet, hogy február 5-én reggel felmennek Müller Vilmos többszörös háztulajdonos Teréz-körút 6. szám alatti lakásába és az öreg urat lekötözik, ellenállás esetén megölik és kirabolják. Az így kieszt és a legapróbb részletekig kidolgozott rablógyilkosság terve azonban dugába dőlt, mert Tamási Béla csak szívesleg egyezett bele a merénylet-tervbe és nyomban értesítette a rendőrséget. Mikor ezek a kitűzött időben megjelentek Müller lakásán és az ajtót nyitó Szantowszky Menyhért nevű inast megragadták és meg akarták kötni, az ott elbujtatott detektívek Kallóst lefoglalták és letartóztatták.

A budapesti büntetőtörvényszék esküdttörvénye ma tárgyalta a rablás kísérletének büntetvével vádolt Kallós Ferencz ügyét. A tárgyaláson Mikovich Lajos bíró elnökölt; a vádat dr. Böhm kir. ügyész képviselte és a vádlottat Mózes László ügyvéd védte. Az elnök kérdéseire Kallós kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

— En nem rabolni mentem oda, hanem kölcsönt akartam kérni.

Az elnök ezután felmutat egy kést és megjegyzi, hogy az madzaggal van leköttve, hogy használatkor a pengéje be ne hajoljon.

— Kié ez a kés? Ismeri ön ezt a kést?

— Igen, ez nálam volt.

— Ismerte ön Müllert előzőleg is?

— Igen, dolgoztam nála.

Az elnök: Volt ön azután is Müller Vilmosnál? Vádlott: Egy alkalommal 50 koronát akartam kölcsön kérni, de nem adott.

— Ki akart kölcsönt kérni Müllertől; ön vagy Tamási?

— Tamási.

Az elnök: Hiszen Tamási nem is ismerte Müllert, hogy akarhatott tőle kölcsönt kérni? Müllert csak ön ismerte, mert ön dolgozott nála.

Vádlott: Munkanélküli, elkeseredett ember mindenre képes.

— De hiszen ön volt elkeseredve, nem Tamási.

A vádlott hallgat. Majd elmondja, hogy abban állapodtak meg, hogy február 5-én reggel félhatkor felmennek Müller lakására. Reggel öt órakor találkoztak is és sorra járták a Király-utcai pálinkaméréseket. Hat óra előtt felmentek Müller lakására.

Ezután elmondta a vádlott, hogy mikor becsengettek, az inas beeresztette őket, de hogy azután mi történt, arra nem emlékszik, mert rögtön megfogták. Az elnök elébe tartja a vádlottnak Tamási vallomását, mely szerint Tamásinak elmondta, hogy ő ismer egy gazdag urat, akinek háza van és akinek házbérnegyedkor tele van a kasszája.

Vádlott: Ezt én nem mondtam.

Elnök: Azt is vallja Tamási, hogy önök elhatározták, hogy Müllert egy karosszékhez kötik, elvezetik tőle a Wertheim-kulcsot és kényszeríteni fogják, hogy a kasszát nyissa ki, ha pedig vonakodnék, akkor végezni fognak vele.

A vádlott minderről nem akar tudni semmit.

Ezzel a vádlott kihallgatása véget ért. Utána Müller Vilmos, 79 éves háztulajdonos kihallgatására került a sor. Elmondta, hogy a vádlottat a temetőben látta először, amikor munkát kért tőle. Később feljött a lakására is kölcsönt kérni, de ő elutasította.

Az esetről tanu nem tud semmit. Arról azonban tudomása volt, hogy detektívek rejtőztek a lakásába, akik aztán elfoglalták a rablót. Ezután a koronatanut, Tamási Béla asztalossegédet hallgatták ki. Tanu volt az, akiről Kallós Ferencz vádlott Horváth Béla néven emlékezett meg a tárgyalás eddigi folyamán. Ezt a tanut szemelte ki a vádlott társul a bűncselekmény végrehajtására.

Tamási Béla vallomásában elmondta, hogy pár nappal az eset előtt a Sziv-utca sarkán találkozott először Kallós Ferenczcel, akit azelőtt sohasem ismert. Tanu több barátjával a moziba akart menni, mikor Kallós odament hozzá s karofogva magával vitte s tudatta vele, hogy egy nagy, husz-harmincezer koronás üzletről van szó.

Elmondta, hogy a körúton lakik egy dúsgazdag öreg ur, aki már alig tud járni s akinek kilencz háza van. Felvezítette, hogy menjünk el oda.

Egyetlen inasát megkötözzük s bedobjuk majd az előszoba melletti fülkébe, azután pedig bemegyünk magához az öreg urhoz s őt a pamlaghoz kötve kényszeríteni fogjuk a Wertheim-kassza kulcsainak átadására. Ha vonakodnék, akkor adunk az öregnek egyet. Másnap találkoztunk és a vádlott azt tanácsolta, hogy vegyünk alszakált, hogy fel ne ismerjenek bennünket. En látszólag beleegyeztem Kallós tervébe, egyrészt azért, hogy a kieszt bűncselekményt ne más valakivel hajtsa végre, másrészt pedig, hogy az esetet a rendőrségnek bejelenthessem s a kieszt bűncselekményt megakadályozhassam.

— Mikor jelentette ön be a rendőrségnek az esetet?

— En Bónis kapitány urnak félháromezre órakor tettem jelentést az esetről s egy behívott detektívvel mindjárt megbeszéltem, hogy tudjam meg az illető nevét és lakását s tegyek úgy, mintha részt akarnék venni a bűncselekmény elkövetésében.

Azután ismertette a tanu részletesen látogatásuk történetét.

Következett Szaszozski Menyhértnek, Müller Vilmos inasának kihallgatása. Ez a tanu csak a detektívtől tudta meg, hogy mi van készülékelben ő ellene és gazdája ellen. A detektívek biztatására ő úgy tette magát, mintha semmit sem tudna. Reggel hat óra tájban, mikor az erős esengetésre ajtó nyitott, akkor már a detektívek ott rejtőztek a szalonban és az előszobából nyíló klozetben. Alig hogy belépett a vádlott, akin alszakált volt, megkérdezte tőle: kit keres. Erre a vádlott így felelt: Magát jöttünk igazoltatni. A következő pillanatban már megkapta a jobb karomat a vádlott, de ebben a perczben a detektívek előrohantak rejtőhelyeikről s lefoglalták. Utána a bíróság Beck Mór detektívet hallgatta ki.

A bíróság a védő indítványára megkérdezte az esküdteket, vajjon szükségét látják-e annak, hogy a vádlott elmeállapota törvényszéki elmeorvosszakértőkkel beható megvizsgálás alá vésseék. Az esküdtek nem találták szükségesnek a megfigyeltetés elrendelését, mire a bíróság a védő indítványát mellőzte. Az esküdtekhez intézett kérdések betérjesztése után az elnök a tárgyalás folytatását délután négy órára halasztotta el, amikor a perbeszédekre került a sor.

Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat rablás kísérletének büntetvében és a marasztaló verdikt alapján a törvényt alkalmazó bíróság Kallós Ferencz két évi fegyházra ítélte, amelyből két hónapot kitöltöttnek vett az elszervezett vizsgálati fogság által. Az ítéletben az ügyész és a vádlott megnyugodott, a védő ellenben semmisségi panaszt jelentett be.

§ A zágrábi pör. A mai tárgyalás megkezdése előtt Medákovics védő azt az előterjesztést tette, hogy a tanukat kerületek szerint csoportokban hallgassa ki a bíróság, mert ezzel el lehet érni, hogy a tárgyalás nem húzódik ok nélkül hosszúra. Az ügyész ellenzi a védő előterjesztését, mire a bíróság Medákovics indítványát elveti. Azután Podunavác Daniló pakráczy segédlelkézt hallgatták ki.

Az elnök megint a vádlottat, hogy rövidebben beszéljen, mire a vádlott azzal válaszol, hogy hét hónapja ül börtönben, most elérkezett a pillanat, hogy védekezhessék. A szerb propagandát határozottan tagadja. A pakráczy nép — ugymond — sokkal tanulatlanabb, semhogy tudna valamit Szerbiáról. A nép Szerbiáról csak akkor tudott meg valamit, amikor a vizsgálóbíró kereste a faluban Péter király képét.

Vádlott hevesen kikelt azután a mostani horvát kormányrendszer ellen, amiért az elnök figyelmezteti, hogy mérsékelje magát.

Az elnök: Ön a kormányt ellen agítál!

A vádlott: Ezt ezentul is megteszem.

Az elnök: Feltéve, hogy kiszabadul.

A vádlott: A kormány ellen vagy mellett való agitálás minden polgárnak joga. Ezért senkit sem lehet halállal büntetni. A vádlott elmondja, hogy a vizsgálóbíró egy bíró előtt azt mondta, hogy „most egy gazembert fogok kihallgatni”. Ez alatt őt értette. Az elnök fölhívja a vádlottat, mondja meg annak a bírónak nevét, ki előtt ezt a nyilatkozatot a vizsgálóbíró tette. A vádlott eleinte vonakodik, de miután az elnök magánzárkával bünteti, a vádlott megnevezi Málics bírót. Medákovics védő semmisségi panaszt jelent be, mert az elnök kényszerítette a vádlottat a vallomásra. A bíróság Medákovics védőt 200 korona pénzbírságra ítéli, ami a teremben nagy lármára ad alkalmat.

A szünet folyamán a törvényszéki teremben tartóztatták Kettig Emil joghallgatót, aki gazem-

berségnek mondotta a törvényszék azon határozatát, amely Medákovics dr.-t 200 koronányi bírsággal sújtotta. — Szünet után folytatták Podunavác kihallgatását, aki folytatta a védelemnek azt a módját, hogy mindent tagadott. Végül mindazonáltal kissé felizgult és azt állította, hogy a vádirat a horvát-szerb koalíció ellen irányul. A tárgyalás folytatását ezután holnapra halasztották.

§ Elfogott orosz kém. Lembergben az országos törvényszék előtt ma kezdődött meg a végtagyalás Monsalovski ruthén kém ellen, akit azzal vádolnak, hogy egy szomszédos hatalom számára kémtevékenységeket teljesített. Nagy feltűnést keltett ez év február havában a kipattant kémkedési affér, amelybe Pustovskin orosz konzul is bele volt keverve s az ő büne annyira kétségtelenül bebizonyosodott, hogy már le is akarták tartóztatni, azonban diplomáciai uton elismerték a botrányt, de visszarendelte a pétervári kormány.

A mai tárgyaláson az államügyész a nyilvánosság kirekesztését indítványozta, amit a törvényszék el is rendelt. Csak három bizalmi férfi lehet jelen, köztük egy vezérkari százados. Monsalovski a kihallgatás során ártatlannak mondta magát s kijelentette, hogy a vizsgálóbíró előtt csak azért vallott, mert megfenyegette őt, hogy máskülönből nyolcz hónapig is el fog tartani a vizsgálat. Most hetedfél hónapja ül vizsgálati fogságban. Lemberg és a környék erődítéseinek tervét csak a saját kedvtelésére rajzolta le. Őt gimnáziumi osztályt végzett, aztán a kereskedelmi akadémiában érettségizett. A lembergi orosz konzul közvetítésével a pétervári szláv komitétól ösztöndíjat élvezett s minden hónap elsején Pustovskin konzul szolgáltatta ki neki a stipendiumot. Ebben semmi különös sincs, mert szerbek és cseh diákok is kapnak ösztöndíjat a pétervári szláv komitétól. A rendőrség és a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy egy nap megjelent nála Lembergben Masson, a vareói Ochraha egy tagja s felszólította őt, hogy készítse el Lembergnek és a környékbeli erődöknek rajzát, amiért szép honoráriumot fog kapni. A mai tárgyaláson a vádlott visszavonta a vallomását. Massonnal egy kirándulás alkalmával ismerkedett meg, amikor még Kiewben békebíró volt. Masson közölte vele, hogy Varsóba helyezték s megígérte neki, hogy utközben meg fogja látogatni. Igéretét be is váltotta 1908. októberében, de akkor csak közömbös dolgokról beszélgettek.

Az elnök figyelmeztette a vádlottat a nagy ellentmondásokra, de Monsalovski kitérően válaszolt. Ezután az elnök felmutatta a vádlottnak azt a vezérkari térképet, amelyen ő jelölte meg, hogy vannak aláaknázott hidak és vízvezetékek.

Monsalovski megmaradt amellett, hogy kedvtelésből készítette a rajzokat.

Az elnök fölolvastatta a vádlottnak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amelyben az van, hogy csak elhunyt atyjának, egy óruthen szerkesztőnek nyomdokaiba lép, aki szintén kémtevékenységet teljesített.

Monsalovski ma erre azt jegyezte meg, hogy amit akkor mondott, hazugság volt, bocsánatot kér elhunyt atyja megsértett emlékeitől. Mikor Krakóba utazott, nem az orosz konzul küldte oda, hanem állást keresett a Zsivnotenska Bankánál. Azt a régebbi vallomását is visszavonta most a vádlott, hogy Masson Zavariannak, a vareói Ochraha elnökének levelével igazolta magát ő előtte.

A törvényszék elhatározta, hogy a vezérkartól fog szakvéleményt kérni, mennyiben fontosak a vezérkari térképen feltüntetett rajzok, de a védő ez ellen tiltakozást jelentett be. A tárgyalást ezután szombatig elnapolták, míg beérkezik a vezérkar szakvéleménye.

§ A végrendelet-hamisítók bűnpöre. Néhaj Gelléri Szabó János végrendelet-hamisítási bűnügyében a vizsgálóbíró már befejezte a vizsgálatot, s ennek adatai alapján a kir. ügyészség is elkészítette terjedelmes vádiratát Battik Sándor és felelősége szül. Filep Gizella, valamint a végrendelet-hamisítók: Krudy Ferencz, Gyula, Jenő és Landau Samu ellen közokirathamisítás büntetvéért. A vádirat ellen most a terheltek védők útján kifogásokkal élnek a törvényszék vádtanácsához.

§ Börtönügyi előadások. A Magyar Tudományos Akadémiában ma folytatták a börtönügyi előadásokat. A mai napon von Engelbert német titkos kormánytanácsos, továbbá dr. Szilágyi Artur Károly fővárosi ügyvéd tartott előadást, ez utóbbi a gyermekvédelemről. Az ülésen jelen voltak Rieck Gyula és Reiner Ignác igazságügyminiszeri tanácsosok, valamint teljes számban a börtönügyi tisztviselők.

KÖZGAZDASÁG.

Mi készül a Rimamurányinál? Jó szimatu börzeánerek már hetek óta kitünő tipp-nek tartják a Rimamurányi—salgótarjáni vasú r.-t. részvényeit. Van is keletje ezeknek a papiroknak s Budapest s Bécs spekulánsai jó ideje sietnek beszerezni a Rimamurányi részvényt, úgy, hogy az egyike azoknak a papiroknak, amelyek rövid időn belül nagy advance-ot csináltak. Az áremelkedéssel kapcsolatban, mint az már szokásos, a kombinációk egész raja röppen fel s majd ebben, majd amabban találják a hausse okát. Ezek közül a hírek közül egyetlen egy látszik olyannak, amely az igazság belyegét viseli magán és pedig az, amelyet jó helyről hallunk, hogy a Rimamurányi mostani üzletére négy koronával nagyobb, vagyis 28 helyett 32 korona osztalékot fog fizetni. Ez természetesen nagyban élcszti a vásárlási hajlamot s a mai tőzsdéi nap is magasabb árfolyamokat juttatott azoknak a szerencséseknek, akik már jóelőre ellátták magukat Rimamurányival. Ma ezek a papírok, bár a tőzsde nem dicsekedhet valami nagy üzleti kedvvel, 543 koronáról 549 koronára, tehát hat koronával emelkedtek. A mai hausseban egyébként egy nagy tőzsdébizományos cég, a Krausz és Bettelheim vásárlásainak is része van. Ez a cég egyedül ezerhatszáz darabot vásárolt. A Krausz és Bettelheim cég pedig kitünő összeköttetésekkel rendelkezik s valószínűleg tudja, mit csinál, ha a Rimamurányit vásárolja.

Az O. M. G. E. iparpártolása. Az O. M. G. E. ipari és kereskedelmi szakosztálya Gaál Jenő elnöke alatt a hazai ipar pártolása érdekében tegnap ülést tartott. Az ülés főtárgya a gépgyárosoknak és kenderfonógyárosoknak a hazai gyártmány támogatására vonatkozó javaslatai voltak. Az előadói tisztet Krolopp Hugó titkár és Hegedűs Loránt, a Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatója töltötték be. Szóba került az a rendszer, hogy bár a hazai kenderfonógyárak is foglalkoznak a kévékötéshez szükséges manilla-zsinegek előállításával, mégis úgy a gazdalközönség, valamint a gyárosok egy része, a hazai ipar rovására, a külföldi származású manillazsinegeket előnyben részesíti. Beható vita után elhatározta a szakosztály, hogy feliratot intéz a földművelésügyi miniszterhez, melyben kérelmezni fogja, hogy az ideai aratás alkalmával az állami ménesbirtokok valamelyikén a különféle gyártmányú manillazsinegek kipróbáltassanak és amennyiben a hazai gyártmányok a külföldiekkel szemben kiállják a versenyt, elterjesztésük érdekében propaganda indíttassék. Hát bizony ez egy kissé lanyha iparpártolás, ha a gazdák még csak azután akarnak próbát ejteni a magyar gyártmányokkal. És — természetesen — azt is állami birtokon! Bezzeg az osztrák gyártmányokat nem próbáltatták ki előzőleg — állami birtokon. Abban megbíztak anélkül is. Tervbe vették még egy röpirat megírását is, melyben felvilágosítást fognak találni a gazdák az iránt, hogy a magyar gyártmányú gépeket hol szerezhetik be. A röpiratot több ezer példányban fogják az országban elterjeszteni. Felmerült még több konkrét javaslat is, azonban ezeknek kidolgozása és megbeszélése újabb gyűlések tartását teszi szükségessé.

Gyarapodik a Máv. kocsiparkja. Közgazdasági köröknek alig lehet kedvesebben hangzó hírt közölni, mint azt, hogy a nagy beruházási program során Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter jóváhagyta a Máv. kocsiparkjának szaporítására a következő vagonmegrendeléseket a hazai vagongyáraknál: 94 első- és második osztályú személykocsit, 116 második osztályú személykocsit, 363 harmadosztályú személykocsit, 85 gyorsvonatos vonatvezető kocsit, 130 tehervonatos vonatvezető kocsit, 300 darab 15 tonnás fedett teherkocsit, 500 darab 15 tonnás kéttengelyű fedett teherkocsit fékezővel, 275 darab 15 tonnás nyílt teherkocsit fékezővel, 425 darab ugyanolyan fedező nélkül, 375 kéttengelyű teherkocsit alacsony oldalakkal, fékező nélkül és 125-öt fékezővel. Összesen 573 személykocsit, 215 kalauzkocsit és 2000 teherkocsit. A megrendelések értéke 35 millió korona. A teherkocsik közül 1175 darab ez év szeptember 1-én, a többi december 31-éig szállítandó. A személykocsik és kalauzkocsik közül 288 személykocsit és 89 kalauzkocsit 1910 február 10-éig, 270 személykocsit és 105 kalauzkocsit 1910 december 31-éig s a többi május 1-éig szál-

lítandó. A teherkocsik megrendelésére a különböző típusú kocsik között következőképpen oszlik meg: 300 darab tizenöt tonnás fedett, 500 tizenöt tonnás kéttengelyű fedett, 275 tizenöt tonnás nyílt, 425 tizenöt tonnás nyílt féknélküli, 375 kéttengelyű tizenöt tonnás nyílt féknélküli, alacsony oldalakkal és 125 nyílt tizenöt tonnás, fékkel ellátott, összesen 2000 darab teherkocsi. Az államvasutak teherkocsi parkja 1909. év végén 75.253 darab teherkocsiból fog állani s a szaporulat az előbbi esztendő átlagához képest 3.5 százalékkal. A kocsik beszerzésének költségei 35 millió koronára rugnak.

A Lukácsföld r.-t. közgyűlése. A Szt Lukácsfürdő részvénytársaság vasárnap tartotta rendes közgyűlését. A lefolyt üzletében az összes bevételek 619.841 korona 4 fillért, az összes kiadások, adók és leírások 490.308 korona 47 fillért tettek ki. Tiszta nyereség maradt a múlt évi nyereségáthozatallal együtt 126.759 korona 56 fillér. Osztalékul részvényenként 12 koronát fizetnek. Az igazgatósági jelentés tudomásul vétele után köszönetet szavaztak az igazgatóságnak a szakszerű vezetésért és újból megválasztották az orvosi szaktanács és a felügyelő-bizottság eddigi tagjait.

Az ipartörvény revíziója. Az ipartörvénytervezet tárgyalására összehívott szaktanácskozást ma délután öt órakor folytatták Téglássy István miniszteri tanácsos elnöklésével. Az építő ipari képezési kérdésénél Zielinszky Szilárd a Mérnök- és Építészegyesület nevében örömmel üdvözölte a törvényjavaslatakat az a rendelkezését, amely a házipítéssel foglalkozó építőmestereket elválasztja a hid-, vasut-, alagut és csatornaépítéssel foglalkozóktól. Bálint Zoltán hasonló értelemben szólal fel. Sziklai Zsigmond, Sándy Gyula, Pisser János, Schusztler József után Boross Soma különösen azon körülmény ellen szólal fel, hogy a műegyetemet végzett építésszek az ilyen kvalifikációval nem bíró, de tíz-tizenöt éves gyakorlatban levő építőiparosoktól feltétlen engedelmességet és az általuk készített terveknek szigorú betartását követelik meg. Végül Kunfalvi Nándor szólal fel s bár ő feltétlen híve a szabadipar elvének, mindazonáltal hazánkban a mi fejletlen iparunkban most keresztülvihetőnek nem tartja. Ezután az elnök az értekezletet bezárta s folytatását folyó hó 21-én délután 5 órára tűzte ki.

Február hava számokban. A központi statisztikai hivatal most tette közzé 1909. február haváról szóló jelentését. Sajnos, az abban foglalt születés számok ezuttal is igen szomorú képet festenek közállapotainkról, mert február havában csak 64.184 gyermek született élve a magyar birodalomban, az elhaltak száma pedig 48.382-re rugott, úgy, hogy a természetes szaporodás csak 15.802-öt tett. Az 1908. évi február havi eredményeivel szemben az 1909. évi február kedvezőtlenebb eredménnyel zárult. A születések száma ugyan több volt 196-tal az 1908. évi február havához képest, de viszont a halálozás is növekedett 1498-czal, úgy, hogy a szaporodás száma 1302-vel csökkent. Kedvezőbb az eredmény, ha az 1908. év két első hónapjának adatait hasonlítjuk össze az 1909. év két első hónapjának adataival. A születések száma több volt 4443-mal, viszont a halálozás is csökkent 3212-vel, úgy, hogy a szaporodás 7655-tel növekedett a múlt év megfelelő szakának szaporodásához képest. A halálozás legnagyobb mérvű volt Fogaras (38.9) és Torda-Aranyos (38.8) vármegyékben. A természetes szaporodás legnagyobb volt Bereg (22.6) és Szabolcs (20.3) vármegyékben. De talán még a ragályos betegségeknek is jobban pusztította népünket a kivándorlás, ez a rettenetes járvány, mely legértékesebb munkaerőinket vonja el az anyaországtól. A kir- és visszvándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból folyó év február folyamán 12.238 egyén vándorolt ki. 11.409 utlevéllel és 824 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 1240. A kivándoroltak közül 11.402 ment Amerikába 347 tulajdonképpen Erdélybe Romániába és 207 Németországba. Az 1908. év február havához képest erősen növekedett a kivándorlás, amennyiben 1908. februárban 2678 volt a kivándorlók száma, az emelkedés a hársban Magyarországon és a társországokban egyaránt igen jelentős volt. Az összes kivándoroltaknak 31.7 százaléka 3884 évében volt magyar anyanyelvű. A kivándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint 1909. év február havában a magyar birodalomban 1325 évében kapott lakhatási engedélyt: a felfő vagy megelőző évben az országba beköltözött és február hó folyamán lakási igazolványt kapott 716 évében között volt 417 fi és 299 nő. Persze a felfő éveses teret engedett a felfőző

betegségeknek is. Az adatgyűjtés szerint a magyar birodalomban február hóban a gümőkórnak 6531, a torokgyíknek 1089, a kanyarónak 866, a szamárhurutnak 761, a vörhenynek 1183, a hasihagymáznak 280, a vérhasnak 38, a gyermekágyi láznak 75 halottja volt. A gümőkórnak legtöbb halottja 1175 a Duna—Tisza közén volt (magában Budapestben 20), a legkevesebb 510 a Tisza jobbpartján. A torokgyík legtöbb áldozatot, 239-et a Duna—Tisza közén szedett, legkevesebbet, 85-öt a Duna balpartján. Hogy teljes legyen a keserű pohár, a pusztítók sorában nem szünetelt a vöröskakas sem. Így a magyar birodalomban február hóban 517 községben 731 tüzeset fordult elő 1029 károsulttal és 1.139.119 korona kárösszeggel. Legtöbb kárt szenvedett: Pestvármegye 124.084 korona kárösszeggel. A legnagyobb tüzesetek voltak: Szabolcs vármegyében Encsesen községben 63.200 korona kárösszeggel és egy károsulttal, Pestvármegyében Czegléd r. t. városban 55.400 korona kárösszeggel és két károsulttal, Vasvármegyében Vashosszúfalva községben 43.734 korona kárösszeggel és 24 károsulttal. Hogy ilyen szomorú viszonyok közepette még a farsangi idő sem buzdította fokozott mértékben házasságra a fiatalokat, azon nem is igen lehet csodálkozni. Szomorú dolog ugyan, de való, hogy 1909. év február havában 34.546 pár kötött házasságot a magyar birodalomban, még pedig 29.632 a szorosabb értelemben vett Magyarországon és 4914 Horvát-Szlavonországekban. Az 1908. év február havával összehasonlítva, 1909-ben 922-vel kevesebb házasságkötés történt; a két első hónapot tekintve pedig 2142-vel több a házasságkötések száma, mint az 1908. év két első hónapjában volt. A kötött 34.546 házasság közül 3040, vagyis 8.80 százalék volt vegyes. Keresztény-zsidó házasság 69 kötöttet e hóban s ezek közül 39-ben a menyasszony, 30-ban pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez. Az anyaországban kötött 2961 vegyes házasság közül 765 esetben (25.84 százalék) történt megegyezés a gyermekek vallása iránt, 370 esetben az apa, 395 esetben pedig az anya vallása javára. A legtöbb megegyezés a róm. kath. és a r.f. vallásnak kedvezett (426, illetőleg 198.)

A Közlekedési Akadémia. Az országos közlekedési tanács posta- és táviradaügyi osztálya ma délután öt órakor a kereskedelemügyi minisztériumban Follért Károly, a posta- és távirada vezérigazgatójának elnöklésével ülést tartott. Az elnök üdvözölve a megjelenteket, jelenti, hogy napirenden a magyar kir. közlekedési akadémia szervezeti szabályzata van. A szaktanácskozmánynak az a hivatása, hogy a különféle nézetek kifejezésre jussanak, és hogy a kereskedelemügyi miniszter az ott elhangzott véleményekről tudomást szerezzen. Mátray Elemér államvasúti főfelügyelő ismertette részletesen a közlekedési akadémia reformjára vonatkozó intézkedéseket. A kérdés felett általános vita indult meg, amelyben részt vettek Maróthi Fürst Bertalan, Stetina József, Zboray Miklós, Henyey Vilmos, gróf Desseffy Aurél, Baross Géza, dr. Sugár Ignác, Kolosváry Endre, Schwimpf Zsigmond, Vezzerle Gyula, Perjessy László és Bernáth István. Azután a részletes tárgyalásra tértek át és szakaszonként tárgyalták meg a szervezeti szabályzatot. Az értekezlet este 8 órakor ért véget.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Stefanovics Vince kereskedő cég, Budapest; Nussbaum Pál vegyeskereskedő, Villnyéd.

Kamarai teljes ülés. A budapesti kereskedelmi és iparkamara e hó 23-án, pénteken délután teljes ülést tart.

Hű cselédek jutalmazása. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter két aradmegyei gazdasági cseléd és két gazdasági munkás részére, hoszsu és hűsges szolgálataik elismerésül, egyenként száz korona jutalomdíjat és elismerő oklevelet adományozott. A jutalmat az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésének keretében, mintegy ezer gazda jelenlétében, adták át a kitüntetetteknek. Vásárhelyi József, az egyesület igazgató-elnöke, lélekemelő szép beszéd kíséretében osztotta ki a jutalomdíjakat Pantye Tódor, Osvár József, Szelezsán Mihály és Puskás Andrásnak, a kik meghatóttan mondtak köszönetet az őket ért szép kitüntetésért.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

3 UJ SZO...

"ALTVATER"

GESSLER

BUDAPEST.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A készáru-piaczon ma ismét nagyon lanyha volt az irányzat. A malmok tartózkodtak a vásárlástól, a kínálat ellenben kielégítő és így a malmok csak olcsóbb árért hajlandók vásárolni. Az árutulajdonosok sem szívesen szállítják le árkövetelésüket, minek következtében csak korlátozott forgalom fejlődött. Az eladásra került 7000 mm. buza eleinte 10, később 20 fillérel olcsóbb áron kelt el. A rozs ára 10 fillérel olcsóbb. A tengeri ára nem változott, a takarmányárpa irányzata tartott, zabból nem volt forgalom.

A határidőpiaczon ma ismét olcsóbb árak kerültek felszínre. A tengerentúli piac 1/4 centig terjedő árfolyamolesőbbodást táviratozott és az ország sok részéből zivataros esőzésekkel jelentettek. E hírek nyomán az üzlet lanyha irányzatban indult. A kontremín újabb eladásokba becsátkozott és a hausse-párt igyekezett kötéseit lebonyolítani. Hozzájárult a határidőpiac lanyha hangulatához még a malmok kedvetelensége, mely körülmény különösen az áprilbuza tulajdonosait készítette realizálásra. De a készáru-piac lanyha irányzata a májusi buzára sem maradt hatás nélkül. A kontremín nagyobb eladásokat eszközölt, míg a hausse-párt forszírozta a májusi buza kötéseinek lebonyolítását. Később az októberi buza irányzata a kisebb spekulánsok haszonfedezése következtében javult. Az üzlet hangulata azonban lanyha maradt. Berlin 1 1/2 márkával olcsóbb árakat és szép időt jelentett. Felmondás ma nem volt, mert az átvétel napja vasárnapra esne.

A ma megállapított leszámoló-árfolyamok a következők:

Áprilisi buza	14.12
Áprilisi roze	9.67
Áprilisi zab	8.80

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	76	25.10-28.80	79	29.05-29.55
"	76	25.10-28.80	80	29.30-29.75
"	77	29.70-29.80	81	29.45-29.05
"	78	29.00-30.40	82	29.00-30.40
Fejérmegyei	75	28.25-28.65	79	28.70-29.40
"	76	28.25-28.65	80	29.05-29.45
"	77	28.65-28.50	81	28.70-29.40
"	78	28.70-29.10	82	28.75-29.15
Pestvidéki	74	28.40-28.70	79	28.75-29.40
"	75	28.70-29.05	80	29.10-29.25
"	76	28.40-28.70	80	29.10-29.25
"	77	28.70-29.05	81	28.75-29.40
Bácskai	74	28.55-28.30	78	29.10-30.40
"	75	28.55-28.30	79	28.55-29.05
"	76	28.55-28.30	80	29.40-29.60
"	77	28.55-29.10	81	28.55-29.05
Rozs I-rendű új		19.85-20.00		19.85-19.95
középmínőségű új		18.00-18.80		17.50-17.80
Árpa takarmány I. rendű		17.50-17.80		17.75-18.70
II. rendű		17.35-17.65		15.10-15.30
Köles		12.40-12.75		12.40-12.75
Zab I-rendű		17.75-18.70		17.35-17.65
II-rendű		17.35-17.65		15.10-15.30
Tengeri belföldi új		15.10-15.30		12.40-12.75
Korpa		12.40-12.75		12.40-12.75

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 79 k, 100 q 79 k, 100 q 79 k 29.80 K, 100 q 79 k 29.60 K, 100 q 78.5 k 29.50 K, 100 q 76 k 27.30 K felső úszkös, 300 q 73 k 26 K felső úszkös.
Pestvidéki: 300 q 77 k 29.40 K, 100 q 76.5 k 29.20 K.
Bácskai: 550 q 78.5 k, 300 q 78 k 29.60 K, 100 q 77.5 k 29.65 K, 1765 q 77.3 k 28.55 K úszkös, 1420 q 75.7 k 26.60 K úszkös.

Hartai: 225 q 77.5 k 29.60 K.
Bihari: 500 q 79 k 28.90 K.
Erdélyi: 400 q 78 k 28.80 K.
Zab: 300 q 16.80 K kpf. dohos.
Tengeri: 100 q 15.05 k Kpf. par.
Takarmányárpa: 100 q 18.20 K ab Budapest.
Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiaczon kötöttek:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisa	28.68-28.70-28.16-28.32
Buza májusa	28.14-27.76-28.06-27.92
Buza októberre	23.30-23.26-23.40-23.12-23.38
Rozs áprilisa	19.62-19.64-19.42
Rozs októberre	18.46-18.28-18.52-18.42
Tengeri májusa	15.94-15.06
Tengeri júliusa	15.48-15.52-15.44-15.54
Zab áprilisa	17.74-17.76-17.66
Zab októberre	14.82

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	28.24-28.28
1909. májusi buza	27.92-27.94
1909. októberi buza	23.30-23.32
1909. áprilisi rozs	19.34-19.36
1909. októberi rozs	18.42-18.44
1909. májusi tengeri	14.98-15.00
1909. júliusi tengeri	15.42-15.44
1909. áprilisi zab	17.60-17.62
1909. októberi zab	14.78-14.80

Budapesti gabonaforgalom.

1909. április 18-tól 1909. április 19-ig.

Érkezett Elszállított méter mássa

Buza	22807	—
Rozs	—	100
Árpa	591	—
Zab	16733	6603
Tengeri	28308	3755
Liszt	2862	9475
Korpa	2100	5120

Értéktőzsde.

A törökországi események hatása látszik meg a tőzsde irányzatán, mert a nemzetközi értékek árfolyamalakulása főleg a török hírektől függ. A mai megnyitáskor a nemzetközi értékek szilárdan indultak s a szilárdság az előtőzsdén továbbra is fokozódott bécsi vásárlásokra. A déli tőzsdén az irányzat ellanyhult a nemzetközi értékekben s így a mai áremelkedésnek nagyrésze elveszett. Az irányváltást főképpen a konstantinápolyi események hozták létre, különösen az ifjú-törököknek a szultánnak küldött ultimátuma s a szultánnak lemondásáról érkező hírek állították meg a nemzetközi értékek további áremelkedését. Egyséül a Rimamurányi részvények nem állottak a mai irányváltás befolyása alatt, mert ebben az értékben jelentékeny vásárlások történtek, úgy helyi, mint bécsi számlára. A közlekedési értékek szintén kedvezőbb árfolyamalakuláshoz jutottak. Az Államvasutak 2.50, a Közuti vasut 2 koronával emelkedett. A déli tőzsdén visszaesés mutatkozott a vezető értékekben, mely meghaladta a 2 és fél koronát. A járadékpiac változatlan volt s csak az ultimó koronajáradék árfolyama változott lényegtelenül. A helyi piacon nagyon csendes volt ma az üzletmenet. Egy-két kötés volt az építőipari értékekben, azonkívül a Hazai bank, az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár, a Városi vasut-részvényekben és a Hazai sorsjegyekben. A mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 633.25-632.75-634.50-633 koronán, Magyar hitel 736.75-736-739-737 koronán. Államvasut 698.50-698.50. Leszámitolóbank 477-476.25. Jelzálog 428.50-430-429.50. Rimamurányi 547-545.50-549. Városi villamos vasut 269 koronán, Közuti 586-587.50-586. Magyar koronajáradék 92.60. Hazai bank 272. Beocsini cementgyár 640-645. Ganzgyár 3210-3220. Ujlaki téglagyár 328-329 koronán. Az előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 633.25-632.75-634. Magyar hitel 736.75-736-739-738. Osztrák-magyar államvasut 698.50-697-696.75. Leszámitolóbank 477. Jelzálogbank 428.50-430-429.50. Rimamurányi 547-545.50-547. Közuti vaspálya 586-587.50-587. Magyar koronajáradék 92.60 K. A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 634.50-633. Magyar hitel 738.25-737. Osztrák-magyar államvasut 697-696.50 K.

számitolóbank 476.25. Jelzálogbank 429.50. Rimamurányi 547-548-549. Városi villamosvasut 269. Közuti vaspálya 587-586. Déli vasut 110 koronán.

Dijbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolcz napra 8-10 korona, április hónap végére 12-14 korona.

Utóközde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 633.25. Magyar hitel 737.50. Államvasut 696.50. Leszámitoló 476. Jelzálog 428. Rimamurányi 549. Városi vasut 267.50. Közuti vasut 585.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, április 20. (Saját tudósítónktól.) Gabonaművekben az irányzat bágyadt lett s buza 15 fillérel hanyatlott. Rozs is 10 fillért vesztett, takarmányárpa irányzata ellenben tartott és áraik nem változtak.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 15.23-15.60, bánáti 15-15.40, mosoni 14.45-14.80, tótfelvidéki 14.50-14.85, déliavasuti 14.50-14.85, marehfeldi 14.30-14.60. Rozs: tótfelvidéki 10.20-10.40, csepeli 10.15-10.35, pestmegyei 10.30-10.50, déliavasuti 10.20-10.40, különféle magyar 10.15-10.35. osztrák 10.10-10.35. Árpa: tótfelvidéki 8.60-9.80, déliavasuti 8.50-9.50 K. Magyar tengeri 7.95-8.20. Cinquantin 9.50-10. Magyar zab 9.40-9.90, válogatott 9.90-10.30. cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.65-9.80.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, április 20. A mai konstantinápolyi események az előtőzsdén javulást idéztek elő. Hitelrészvények 2, alpesi részvények 3 koronával emelkedtek, e két értékben fedezeti vásárlások fordultak elő. Keleti vasutársaság, török sorsjegy, magyar jelzálog és hirtenbergi patrongyár részvényei szintén javultak, ez utóbbiak 10 koronával. Államvasuti részvény megtartotta tegnapi áremelkedését. A forgalom megnyitáskor élénk volt, de később nyugodt lett. A déli tőzsde megnyitáskor az irányzat nyugodt, az árfolyamok tartottak, később üzletelenség állott be, mert helyi realizációk nyomásztóan hatottak. Keleti vasut, hirtenbergi patrongyár és fegyvergyár részvényei emelkedtek. Berlin szilárd irányzatot jelentett.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 634. Laenderbank 442. Bankgyesület 524. Union 541. Államvasut 697.50. Déliavasut 111.50. Alpesi 664. Rimamurányi 546. Magyar jelzálog 429. Hirtenbergi 1036. Keleti vasut 559.50. Fegyvergyár 638. Török sorsjegy 183.50. Orosz járadék 98.60. Magyar koronajáradék 92.50 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 633. Magyar hitel 738. Anglo 293.50. Bankgyesület 524.5. Földhitel 1103. Laenderbank 440.50. Union 540. Magyar jelzálog 428.50. Államvasut 696.50. Déli vasut 112. Alpesi 663.50. Prágai 2485. Rimamurányi 546. Orosz járadék 98.50. Török sorsjegyek 183.50. Keleti vasut 562. Hirtenbergi 1050 K.

Bécs, április 20. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 112.60. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.75. Magyar hitelbank részvény 738.25. Magyar leszámító és váltó részvény 475.-. Rimamurányi 547.10. Magyar cukoripar —. Adria hajózási részvénytársaság 391.-. Magyar koronajáradék 95.30. 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —. Magyar nyerc. sorsjegy 196.-. Kassa-Oderbergi Vasut részvény 361.-. Magyar Jelzálogbank 428.-. Magyar keresk. bank 3375.-.

Bécs, április 20. (Osztrák értékek zárulata.) 4.2 százalékos papír-járadék 95.30. 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.50. 1860-as sorsjegy 154.80. Osztrák hitel-sorsjegy 464.50. Angol-osztrák bankrészvény 294.50. Bécsi Bankverein 524.40. Osztrák-magyar bank 1780. Déli vasut 110.70. Dunagőzhajózási társ. 893.-. Dohány részv. 337.-. Cs. k. arany (vert) 11.33. Német bankv. 117.18. Osztr. Lloyd 431.-. 4.2 szaz. ezüst jár. 95.25-99.20. Osztr. koronajáradék 95.30. 1864-es sorsj. 270.-. Osztrák hitelintézeti részvény 633.50. Union Bank 539.65. Osztrák Landerbank 439.-. Osztrák-magyar államvasut 696.25. Elbevölgyi vasut 458.50. Alpesi részvény 663.90. 20 frankos 19.04. Londoni váltóár 239.70. Lipótkohó 446.-. Töröksorsjegy 183.50.

Jogtudományi és allamtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. ERŐS VILMOS
jogi szemináriuma

Budapest, VII. ker., Wesselenyi-u cza 18. szám. Flóka intézet: Kolozsvár, Deák Ferencz-utca 14. szám.
TELEFON 118-57. TELEFON 118-57.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, április 20. A tőzsde irányzata ma is kimondottan szilárd volt, miután a törökországi eseményeket nyugodtan itélik meg és a jobb külföldi jelentések, különösen az amerikai ipari helyzet javulásáról szóló jelentések ösztönző hatással voltak. Ennek következtében a forgalom megnyitásokor gyakoribb spekulációs értékek ismét nagyobb mértékben emelkedtek, különösen bányáértékek, amelyek közül a gelsenkircheniek, amelyek szelvény nélkül képeztek forgalom tárgyát, 5%-nál nagyobb emelkedést tüntettek fel. A forgalom többi értékei egész 2%-ig emelkedtek. Bankok 1 1/2%-kal emelkedtek. Vasutak közül keleti vasut értékek 2%-kal magasabbak. Amerikai vasutak, valamint az ószaknémet Lloyd is nagyobb keresletnek örvendtek. A nemzetközi járadékok forgalma szilárd, de aránylag nyugodt. Oroszok és törökök élénkebb forgalom tárgyát képezték. Ottavi bányáértékek árfolyama 5%-kal magasabb. A további folyamatban a forgalom jelentékenyen megcsappant, minthogy a spekuláció inkább várakozó magatartást foglalt el. Az árfolyamok mindazonáltal jól tartottak. Bányáértékek állandóan szilárdak. Prinz Heinrich vasutértékek 2 1/2%-al magasabban zártak. Az utótőzsde nyugodt és szilárd, szilárdak a készpénzpiac értékei is. Napi pénz 2-1 1/2%, magánleszámitolási kamatláb 1 1/8 százalékos.

Zárlatok jegyzetetik: 4 1/2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.75, osztrák hitelrészvény 199.40, Déli vasut 18.75, orosz bankjegyek 215.35, 4 százalékos új orosz kölcsön 82.60, Disconto Commandit 188.70, Dinamitruszt 162.50, Harpeni 192.30, Unifikált török járadék 92.80, 4 1/2 százalékos ezüstjáradék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.60, Magyar koronajáradék 92.90, Osztrák-magyar államvasut 149.—, Bécsi váltóár 852.25, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 222.50, Gelsenkircheni 189.—, Laurakohó 192.30. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) április 20. 4 1/2 százalékos papíráradék 99.60, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.80, Osztrák hitelintézet részvény 199.20, Osztrák-magyar államvasut 149.40, Északnyugati vasut —, Bustiheradi vasut —, Londoni váltóár 204.30, Bécsi Bankverein 132.60, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 79.—, 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 99.60, Osztrák koronajáradék 95.85, Magyar koronajáradék 93.—, Osztrák-magyar bank 128.40, Déli vasut részvény 18.56, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 812.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —. Allandó.

Hamburg, (Zárlat) április 20. 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 99.—, 1860, sorsjegy —, Déli vasut 18.40, 4 százalékos aranyjáradék 99.20, Osztrák hitelrészvény 199.25, Osztrák-magyar államvasut 149.25, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.05. Nyugodt.

London, április 20. Angol consol 84 1/2%. Páris, (Zárlat) április 20. 3 száz. Francia járadék 97.55, Osztr. aranyjáradék 99.20, Magyar aranyjáradék 95.90, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 233.—, 5 százalékos marokkói járadék 521.—, 4 százalékos spanyol járadék 99.22 4 százalékos unifikált török jár. 97.75, Török sorsjegy 172.—, Török dohányrészvény 349.—, Osztrák földhitelintézet 11.74, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1625, Banque Ottomane 708, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 529.—, Urikányi kőszén 162 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.37, Váltó német piacokra (rövid) 123.66, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Osz. aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.75, Magánkamatláb 1 1/8 Szilárd.

Dr. HÖNIG IZSÓ VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE Elektromágneses gyógyítás. Budapest, IV., Károly-körút 24, I. em. Lift Telefon 102-39. Gyógytényezők: Finsen-féle lámpa fürdők szivjaj és veredényelmesedés ellen. Elektromágneses gyógyítás Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fényvel való kezelés. Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fényfürdők. Villamos massage (Vibratio). Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfürdők. Szénsavas fürdők. Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthénia, hystéria). Ideggyengeségi állapotok. Álmatlanság. Fejfájás. Hűdések (Paralýsis). Idegfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischiás). Gerincvelősrövidítés (Tabes). Szívbetegségek. Véredényelmesedés. Köszvény és csusz, reuma, izületi és csontbajok. Székrekedés. Daganatok. Anyagcserebajok (Elhízó cukorbeteg, vérszegénység) Bőrbajok. Bőrvizsketeg. Lupus. Hajhullás, kopaszság. Szőrtelenítés (nőknél az arcon). Aranyeres csomók. — Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. — Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK Vásárcsarnok. Április 20. Az üzletmenet esendes. Húsfelek jegyzése változatlan. Vaj még mindig szilárd. Elsőrendű teavajból a hozatalok igen gyérek s az árak emelkedni fognak. Másodrendű áruból a hozatalok kielégítőek. Spárka még kevés jön a piacra, elérhetőleg azonban néhány nap múlva lényegesen több fog érkezni.

Most Ia solo még 1.80-2 K, közép 1-1.60 K, leves 60-90 fillér árban értékesül még kilónként, 12 kilós csomagokba kötve. Burgonya lanya. A tojásüzlet igen esendes. Az export tevékenység igen megcsappant s tekintve, hogy külföldről egyre lanyhább jelentések érkeznek, az árak napról-napra visszaestek. Mai árak:

Husneműk: marhalus hátulja 110-130 K, eleje 98-100 K, vidéki borju, borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 84-94 K, helybeli borjuhús 104-112 K, sertéshús szalonnával 142-144 K, lezuhzott sertés 152-154 K, szalonna friss 124-128 K, szalonna sózott 124-128 K, szalonna füstölt 136-144 K, olvasztani való 140-148 K, háj 152-156 K, sertészsír 152-156 K, mind métermázsánként.

Füstölthús (vidéki) kilogrammja 1.20-1.60 K, hazai sonka 1.80-2 K, számai magyar 3.20-3.40 K, számai nyári 1.20-1.40 K kilónként.

Vad: őz 1.60-2 K, vaddisznó 80-90 fillér kilónként egészben. Baromfiak: Elő: rántani való csirke 2.40-3.60 K, sütni való 3.60-4.40 K, kacsa sovány 4-5 K, kacsa hizott 5-6 K, lud hizott 14-18 K, tyúk 3.60-4.40 K, pulyka 8-9 K, páronként.

Vágot: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.40-1.60 K, hizott rucza 1.60-1.70 K, hizott pulyka 1.20-1.60 K, levestyúk 1.40-1.50 K, kilónként. Pulard 1.80-2 korona darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 3-3.20 K, II. 2.60-2.80 K, főzvaj (köpült) 1.80-2 K, tehénturó 24-30 fillér.

Zöldsejtelék: burgonya (vagonáru) sárga 8.60-10 K, rózsá 8.80-10.80 K, fehér 6-6.60 K, kifli 4-16 K, sárgarépa 20-24 K, petrezselyen 16-20 K, vörshagyma makói 24-26 K, vörshagyma közönséges, hazai 16-20 K, fokhagyma 34-52 K, káposzta 16-20 K, 100 kilónként. Spárka solo 1.80-2 K, közép 1-1.60 K, leves 80-90 fillér kilogrammonként. Uborka, salátának 50-80 fillér.

Gyümölcsfelek: Szőlő 1.60-2.20 K, kilónként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batu, stb.) 60-80 K, másodrendű 40-50 K, harmadrendű apró áru 18-20 K. Körte elsőrendű 1.40-2 K, dió I. 40-60 K, dió II. 30-40 K 100 kilónként.

Vegyesáru: Mész 70-75 fillér kilónként.

Tojás: bácskai 70-78 K, eredeti lánánként (1440 darab.)

Budapesti szurómarhavásár. Április 20. Felbajtott 1744 drb elő borju, (közte 22 rugott.) Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 72-80 fillérig, kivételesen 84-86 fillér, középmínőségű élő borjúkért 60-70 fillérig, silány és rugott borjúkért 40-52 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat lanya volt, az árak 3-4 fillérel kilogrammonként csökkentek.

Sertéskonzumvásári jelentés. (A székesfővárosi állatvásár és közvagóhid igazgatósága.) Április 20-án. Előző napi eladatlan maradvány 831 drb sertés, 31 drb süldő. Pótfelhajtás 88 drb sertés. Mai felhajtás 551 drb sertés, 1 drb süldő, összesen 1470 drb sertés, 32 drb süldő. Eladatott 894 drb sertés, 12 drb süldő. Mai maradvány 576 drb sertés, 20 drb süldő. Következő árak jegyzetettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 108-

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Államadósság, Záloglevelek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók. The table lists various financial instruments and their current market values.

Szerda, április 21.

EGYETÉRTÉS

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1909. április 21-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A tűzhely.

Színmű három felvonásban. Irtá: Mirbeau Oszkár és Thadée Natanson. Fordította: Huszár Imre.

Személyek: Courtin du Hallier Gál, Armand Biron Odry, Therese Courtin Márkus E., Dufrene Horváth Z., Larble Celestin Kovács, Rambert kisasszony Heivoy L., Belair Bartos, Larose abbé Hajdu, Tripler Armand Pethes, Aubervail Robert Garamszegi, Pigeonne Munkácsi M., Tupinán Kelemen M., Flviné György I.

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vigyázz a nőre!

Bohózat 3 felvonásban, 4 képben. Irtá: Feydeau Georges. Fordította: Góth Sándor.

Személyek: Pochet, őrmester Tapolczai G. Kerkész E, Amélie, leánya Sarkadi P. Garai M., Adonis P. Garai M., Iréne Szerémi, Fejedelm Góth, Courbois Marcel Góth, Etienne Bárdi O., Van Putzeboom Vendrey, Polármester Tihanyi, Kresznadief Balassa, Bibichon Harsányi, Rendőrbiztos Győző, Charlotte Kész R., Yvonne Varga A.

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Pálmay Ilka feléptével:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Leon Viktor. Zenéjét szerzelte: Fall Leo.

Személyek: Lissoweghe Karel Király, Jana, felesége Medgyaszay Boross, Bakkenkjy Pármay I., Wander-Léo Gonda Szirmai, Deesteloonk, elnök Szirmeth, Ruitersplat, bíró Dobos, Leye, ügyvéd Pásztor, Tjonger szakértők Csizsér, Wiesum Sorop, kalauz Papir, Adéle, jecyess Fabian C., Krauwevijt Simai, Martje, a felesége Harmath I., Kisbíró Kiss Pal, Egy hölgy Nyarainé, Inas Ligeti

Kezdeté 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTORAF

Művészház-utca 1-3. szám. Telefon 88-39.

A forrongó Belgrád.

(Saját felvétel.) - Becsületügy. - Pünkösdi felvonulás. - Szivarvágók feloldozása. - Mezőgazdaság Erdélyben. - Kínai szárazkoszások - Hétköznapi történet. - Utiképek Bosznia-Herzegovinából. (Saját felvétel.)

Kezdeté 8 órákor, vasár- és ünnepnapokon 4 órákor.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTEZETE

Áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása, Tartós fogtömések, Foghúszások (altatásban is), Szájpadlás nélküli műfogak aranyhídak, koronák, Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Preuse-Matzenauer Margit és Balta Károly felleptével:

A walkür.

A »Nibelung gyűrűje zenedráma trilogia 1-ső része 3 felv. Szöveget és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította Csiky Gergely.

Személyek: Siegmund Balta K., Hunding Venczeli, Wotan Vardi, Fricka Kaczér M., Helmwige Preuse M., Gornhilde Podorné, Ortrude Márkus A., Walktrante Hardy H., Schwertleite Payer M., Sierrune Szilágyiné, Grimgerde Várdi M., Rosawiesse N. Valent V Beris M.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Zöld Kakadu.

Vígjáték egy felvonásban. Irtá: Schnitzler Arthur.

Személyek: Emil de Cardignan Vándory, De Nogeant Csizsér, Albin de Tremoville Tarnai, De Lausac Fenyvesi, Séverine, neje Mészáros G., Rollin, költő Z. Molnár, Prospéro Vágó, Henri Csontos, Balthasar Thuróczy, Guillomo Körmeny, Sesevölé Dobi, Jules Molnár, Etienne Faragó, Maurice Csizsér, Georgette Zozor, Michélie Tóth I., Filippa Lóránt I., Lucie Zala K., Grassot Báthory G., Lebret Papp, Grain Réthey, Rendőrbiztos Rátkay, Jászó Gy.

Utána:

Régi jó idők.

(WHEN KNIGTS WERE BOLD) Komédia 3 képben. - Irtá: Marlowe Charles. - Fordította: Salgó Ernő.

Személyek: Sir Guy de Vere Z. Molnár, Wittie Papp, Barker Körmeny, Widcombe Rátkay, Sir Brian Sáro-i, Isaacson Vágó, Pottlebery Dobi, Waldegrawa báróné Forrai R., Eginton Rowena Bathory G., Eginton Millicent Tóth I., Eginton Marjorie Lóránt I., Pottlebery Kata Császár K., Isaacson Sarah Mészáros G., Barker Alice Zala K., Hirnök Thuróczy

Kezdeté 8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

URANIA SZÍNHÁZ.

Az Ur Jézus.

Irtá és felolvassa: Hock János.

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Na és mindennap

A nap hőse:

Conchas

róla beszél az egész város!

16 egyéb attrakció!!

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig. Telefon 93-36.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 181-45. Helyárak 2, 3, 4, 5 és 6 korona.

AZ ELEVEN SZOBROK,

a csodaszépségű Lonna növényzetszobor. Az egész világon feltűnést keltettek. The 5 Lorrison a tökéletes szépségű angol nővérek fellepte. Moto Baby a villanybaba, az érthetetlen technikai csoda. Splendid Brothers & Mack világhíri amerikai excentrikusok. Előadás után a remek félikertben kabaret, előkelő művészeknek közreműködésével. - Kitzing konyha. - Pompás üveg-sör. - Jegyelővétel: 1/10-2-ig, délután 3-9-ig. - Előleges jelentés. Az „Amerikai Park“ nagybirtok, újonnan átalakítva megnyílik május hó 1-én.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23. Szenzáció! Kezdeté pont 1/2 órákor. Szenzáció! Jelenetek egy vasuti kupéban. - Irták: Glinger és Tauszig. Fordította: Steinhardt Géza. - Ezt megelőzi:

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irták: Glinger és Tauszig, fordította: Steinhardt. En és a Weisz Jenő. A holdvilág óta parodíra írta Szőke Szakal, énekl: Steinhardt, valamint Gyárfás új műsorral. Sandor, férfi kettős. Pápay, Nodis teljesen új szülő műsorral. Továbbá: Tunison és Desnoines és a Haradinnis csoport fellépte. A remek félikertben reggeliző tánc és zene - Elsőrendű attrakciók - Belépő-díj nincs. Jegyek: 6-12-ig és 6-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv Kontinó dohánykülönlegességi áruházában, Andrassy-ut 29.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körut 28. - Telefon 52-88. Előadás kezdete 9 1/2 órákor.

Gertrude Barrison

Németország legelső kabaré-dívaja festő és cabaret-énekes, korhű telmezekben. (A müncheni „Scharfrichter“ és a bécsi „Nahtlicht“ cabaret volt tagja.) Azonkívül a fényes magyar Dávid király parbajpöre. Bírósági bohózat.

Helyárak: 6, 4, és 2 korona. Bővebbet a plakátok.

Butor

készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen tartáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér belyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok.)

CIRKUSZ-BELETOW

Városliget. Telef. 107-46. Ma és a következő napokon este 7/8 órákor Webb kapitány (Király) és az egész megnyitó műsor.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/9 órákon. 11 órákor. Ma: 11 órákor.

Mobilisirung

(A mozgósítás) Bohózat. Irtá: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor. Ezt megelőzi 1/10 órákor:

A legszebb szörme kirakat

Bohózat. Irtá: Faun. Rendező: Erdélyi Emil. Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. n. 3-6-ig. Az I-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc attrakciók. Kezdeté 1/12 órákor.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22.

Ma és minden este 8 órákor a legváltozatosabb, a legkacagatóbb és a legvonzóbb műsor.

Julcsa ugy van!

! Ágyról-ágyra!

Azonkívül KIORY. - Varjas Antal - Rácz Laci utánzata. - BEREGISS. - A mángorló. A mutyizsoba és még 8 attrakció. Vasárnap, április 25-én 1/2 órákor délutáni előadás mérsékelt helyárakkal. Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál, d. e. 10-2-ig d. n. 3-6-ig. A félikert túlkörtermében éjfélok Trianon és Grand-Cabaret. - Új tánc attrakciók. Czigányzene reggeli 5 óráig.

Baumann-Album

(10 kuplé) zongorára és énekre (postaköltség 45 f) 3 kor. A legújabb 101 magyar dal, féle kiadás 2-ik kötetje zongorára és énekre (postaköltség 55 f) 3 kor.

Mindkettő egyszerre rendelve 6,55 kor. Szétküldés utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

Nádor Kálmán zeneműkiadó

Budapest, IV., Károly-körut 8. sz.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajuttalmat megszerez a Szabadalmakat Ertekesítő Vállalat PÁSZTOR (baj. cég) Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 17. sz. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

SCHMIDL L. GYÖR

ajánl: kakaópori, csokoládét és finom csukorkákat. Főraktár: VII., Erzsébet-körut 4.

Heti műsor:

Table with 8 columns: 1909. április hó, M. kir. Operaház, Nemzeti Színház, Varszínház, Vigszínház, Király-Színház, Magyar Színház, Urania. Rows for 23 Csütörtök, 24 Péntek, 25 Szombat, 26 Vasárnap.

Butorszállítás
Beraktározás
Balassa Gyula és Társa
Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

Déli vasút.

Folyó évi május hónap 1-én a déli vasut magyar vonalain a nyári menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb módosításokat tartalmazza:

Budapest—pragerhofi vonal

Néhány személyvonat valamivel korábban fog Budapestről indulni és pedig a 206. számú vonat indul 6 óra 40 perczkor reggel, a 210. számú vonat indul 1 óra 15 perczkor délután, a 208. számú vonat indul 9 óra 15 perczkor este. A 218. számú helyi vonat is korábban közlekedik; indul Budapestről 6 órakor este, érkezik Székesfehérvárra 8 óra 2 perczkor este. Az ellenkező irányban a 203., 205. és 207. számú vonatok valamivel később érkezik be Budapestre; a 203. sz. vonat érkezik 9 óra 54 perczkor este, a 205. sz. vonat 9 óra 5 perczkor este s a 207. sz. vonat 7 óra 25 perczkor reggel. A 243. sz. tehervonatnál a személyszállítás Nagykanizsa és Balatonszentgyörgy között be lett szüntetve. Julius és augusztus hónapokban vasár- és ünnepnapokon, illetve az ezeket megelőző hétköznapokon Budapest és Siófok között szükségleti különvonatok helyeztetnek forgalomba, melyek menetrendje egy az általános menetrend-hirdetménybe, mint a balatoni fürdőforgalomról kiadott külön hirdetménybe is felvétellett. A nyári megállóhelyek a forgalomra ismét megnyitattak.

Wr.—Neustadt—nagykanizsai vonal.

A 310—312. sz. személyvonat Szombathely és Wr.—Neustadt (Wien) között korábbra lett helyezve. Indulás Szombathelyről 9 óra 4 perczkor délelőtt, érkezés Wr.—Neustadtba 12 óra 33 perczkor, Wien-be 2 óra 30 perczkor délután. Sopron és Wr.—Neustadt között a 320. és 321. számú vegyesvonatok egész éven át fognak közlekedni; indul Sopronból 4 óra 28 perczkor reggel, érkezik Wr.—Neustadtba 6 óra 35 perczkor reggel; indul Wr.—Neustadtból 2 óra 35 perczkor délután, érkezik Sopronba 4 óra 17 perczkor délután.

Steinbrück—sziszei vonal.

Az 512. sz. másodrendű személyvonat későbbre helyeztetett; indul Steinbrückből 9 óra 37 perczkor délelőtt, érkezik Zágrábba 12 óra 30 perczkor délután.

Közelebbi adatok az állomásokban kifüggesztett menetrend-hirdetményekben foglaltatnak. A zsebrétű menetrendek egy mint eddig, az állomási pénztáraknál árusittatnak el.

:: Tessék mutatványszámot ::

kérni:

Az Új Időkből.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap.

Szerkeszti: Horezgy Ferenoz.

Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 10.

A Magyar Lányokból

Képes hetilap, fiatal lányok számára.

Szerkeszti: Tutsok Anna.

Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 10.

Az Én Ujságomból.

Képes hetilap gyermekek számára.

Szerkeszti: Pécsa Lajos.

Előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 10.

EDISON
Mozi-fénykép Vállalat
VI., Nagymező-utca 21.

Telefon 64-20.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órakor.
Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órakor.
Utolsó előadás kedde 11 órakor.
Szenzációs ujdenség!

Műsoron kívül:
Páratlan határu énekes és zenés mozi-fénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyérak:
Páholy I. K. I. hely 50 fill., II. hely 40 fill., III. hely 30 fill., Gyermekeknek félár.

Mozi-fénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe
Megjelent 150.000 méter ujdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegysékkünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

„STEYR” zsebpisztoly.
Modell 1909.
Az Osztr. Fegyver-gyártárs. (Steyr) precíziós gyártmánya.
Kapható minden fegyverüzletben és puskaüzletben.

Első automatikus, leghajócsövű pisztoly a világon.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház bűnyászri és bujakeros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget
(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férful gyengeségnél (Impo'ntia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folyton a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszer.

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 8—8-ig.

Budapesten, Rákóczi-út 8/A. szám.
(Áttérőház, a Pannónia szállodával szemben.)
Lépcsőházi bejárat. — Kilón várószobák.

Neustein Fülöp
Cukrozott
hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pillulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s melléte oly ártalmatlan, mint e pillulák, a

székszorulás
legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük miatt még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tükercs, mely 8 dobozt. tehát 120 pillulát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előlegez bekiűdése mellett egy tükercs bérmentve küldeték.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyel, piros fekete nyomtatásban „SZENT LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A keresk. törvényesárlig védett csomag aink aláírásunkkal vannak ellátva

NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hoz imzett gyógyszerész, Bécs, I. Plankeng. 6. Kapható: Budapest, Török J. gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrássy-út 28.

Kerber Henrik
ablak, lakástisztítási, padló-beeresztési, féregmentesítési és pormentesítési vállalat
és porszívógéppel
BUDAPEST,
VIII., Gyöngygyuk-u. 7.
Pontos kiszolgálás!!
TELEFON: 53-55.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lekiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemü életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasatos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-specialista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakeros sebeket, hugycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az önfertőzés és szifilisz-ubajait, magömlést, elyengült férfierőt, (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyegyet kell mellékelni.) A gyógyszerkezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szűkeges specialista gyógyszeresekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 óratól d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.

Az Athenaeum Irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában

most jelent meg:

Beatrix királyné
(1457—1508)

TÖRTÉNELMI ÉLET ÉS KORRAJZ
IRTA: BERZEVICZY ALBERT.

A kötet tartalma: Bevezetés. — I. könyv: Gyermek- és leányévek (1457—1475). — II. könyv: A nász. (1476). — III. könyv: Az uralkodótárs. (1477—1485). — IV. könyv: Lappangó ellentétek. (1485—1490). V. könyv: Küzdelmek és armányok. (1490—1497). — VI-ik könyv: A hajótörött (1497—1508).

A nyolcvanhét ívre terjedő vastos kötetben tizenhat önálló képmelléklet, közel kétezáz szövegkép és három genealógiai tábla van.

✦ Ára fűzve 16 korona. ✦

Megrendelhető az Athenaeum Irodalmi és nyomdai részvénytársulat könyvkiadóhivatalától (VII., Rákóczi-út 54) és minden hazai könyvárustól.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

V. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít hugycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakerot (syphillist), borbajokat, elyengült férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátgerinczbajot, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeresekről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Érintetlen és új,
(azonban régi modell)
kitűnő objectívvel ellátott
! fényképező-gépek !

☛ **jutányos áron** ☛

15 koronától feljebb klárusítottak

Aufrecht és Goldschmied b. t.
áruházában, Rákóczi-ut 26.

LECSZED... LEJOBB... LEOLCSÓBB
PAP PAP PAP

Csúszoskennetű vaságy kivethető matracozal 10 frt.

Sodronyágybetétek méret szerint 5 frtól feljebb.

Gichner János ágynemő, réz- és vasbutor-gyáros,

szőveg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy választék.
Budapest, Erzsébet-körút 20.
Fióküzlet: Rákóczi (Kerepesi)-ut 86. sz.
Gyár: VII., Kertész-utca 7. és 9. szám.

Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök.

Meg nem felelő árut kicserélem vagy apénzt vis-zaadom.

Rolloták darabja 1 frt. 50 kr.-tól felj.

Vizvezetékeket

ítatás, öntözés, lecsapolás, fürdés stb. czélokra, szélmotor, hőlégmotor, benzínmotor, járgán,üzemmel vagy önműködőleg távollevő forrásokból vagy mély kutakból létesítenek:

Lakos és Székely magánmérnökök.

Gyár és vállalat vízvezetési és acetylén-világítási berendezésekre

Budapest, VII., Aréna-ut 64. sz.
Kívánatra helyszíni felvételek, költségvetés díjtalanul.

Több mint 600

vagyonos hölgy óhajtaná hamarosan házasságot kötni. Komoly ajánlkozók, még vagyontalanok is (állás, vallás mellékes) jelentkezzenek A. Schlesinger-nél, Berlin 18.

KÉPES BUDAPESTI SZAKÁCSKÖNYV

Sz. Hilaire Josefa,
Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzs, Moesz Gézáné,
özv. Gyöngyössi Sámuelné, Zemplényi Szabó Antalné
nyomán szerkesztette
Zemplényi Szabó Antónia.

FÜGGELÉK:
A magyar gazdasszony házi kinostára.

Nolcadik, négy színezett képpel, ötvenhárom fametszettel és számos kiváló magyar és francia étellel bővített kiadás.

Ára kötve 4 korona 80 fillér.

Kapható:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Miért használ mindenki
GLORIALIS
gyöngyvirág-illatszert
alkohol nélkül?

Mert
Mert
Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkövetesebb gyöngyvirág-illatszer, mely a tudomány mai állása szerint elképzelhető. Aki egyszer használta, soha másra nem fog használni.

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkoncentráltabb illatszer, a melyet elő lehet állítani. Használatban a legkiválóbb, mintán egy oseppe is elegendő az illatosításhoz.

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

eltérőleg a többi parfümökkel, alkohol nélkül van kivonva a virágból és emel-fogva a levegőn nem illanik el, hanem hosszú időn át megtartja a kellemes és puha gyöngyvirágillatot.

Glorialis virágkivonat alkohol nélkül kapható még: ibolya, rózsá, ideál, Boquet de Chypre és Boquet Jeanette illatokban.

Egy eredeti üveg ára (mely hónapokra is elegendő) 3 korona 50 fillér.

Kapható minden drogériában, illatszer- és gyógytárban.

Ahol nem kapható, oda postán küldi 3.50 K utánvétel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Klein és Fia

tőh. udv. szállítók, piperezszappan- és illatszergyár
BUDAPEST, VII/6.

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasza, ha a vízfogyasztást házában

vizmérő

ráan fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnök által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja 15 koronától feljebb. A heti ellenőrzés nyomában fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vizmérő Betéti Társaság Kunz F.

vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízfogyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám.
Telefon: II-06.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK,
NŐSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰRÁS-
üzletében *szerezhetőek be*
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

